

RISTIJÄRVEN KUNTA

Tilinpäätös ja toimintakertomus vuodelta 2018

Valtuusto hyväksynyt 17.6.2019 § 13

SISÄLLYSLUETTELO

TOIMINTAKERTOMUS

1	OLENNAISET TAPAHTUMAT TOIMINNASSA JA TALOUDESSA	3
1.1	Kunnanjohtajan katsaus	3
	Perustietoja kunnasta	4
1.2	Kunnan hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset	4
	1.2.1 Luottamushenkilötoimielimet	4
	1.2.2 Tilivelvolliset ja johtoryhmä	5
	1.2.3 Yleinen ja oman alueen taloudellinen kehitys	6
	1.2.4 Olennaiset muutokset kunnan toiminnassa ja taloudessa	7
	1.2.5 Kunnan henkilöstö	12
	1.2.6 Ympäristöasiat	16
	1.2.7 Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä	16
	1.2.8 Merkittävimmät riskit ja epävarmuustekijät	17
1.3	Selonteko kunnan sisäisen valvonnan järjestämisestä	18
1.4	TILIKAUDEN TULOKSEN MUODOSTUMINEN JA TOIMINNAN RAHOITUS	20
	Tuloslaskelma ja sen tunnusluvut	20
	Rahoituslaskelma ja sen tunnusluvut	21
	Tase ja sen tunnusluvut	22
1.5	Kokonaistulot ja -menot	23
1.6	Kuntakonsernin toiminta ja talous	23
1.6.1	Yhdistelmä konsernitilinpäätökseen sisältyvistä yhteisöistä	23
1.6.2	Konsernin toiminnan ohjaus	24
1.6.3	Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat	24
1.6.4	Arvio konsernin todennäköisestä kehityksestä	24
1.6.5	Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä	24
1.6.6	Kuntakonsernille asetettujen tavoitteiden toteutuminen	26
1.6.7	Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut	27
	Konsernin tuloslaskelma ja sen tunnusluvut	27
	Konsernin tase ja sen tunnusluvut	28
	Konsernin rahoituslaskelma ja sen tunnusluvut	29
1.7	Tilikauden tuloksen käsittely ja talouden tasapainottamistoimenpiteet	30
1.7.1	Asiaa koskeva sääntely	30
1.7.2	Tilikauden tuloksen käsittely	30
1.7.3	Talouden tasapainottamisen toimenpiteet	30
1.7.4	Rahoituksen turvaaminen	30
2	TALOUSARVION TOTEUTUMINEN	31
2.1	Määrärahojen ja tuloarvioiden toteutuminen	31
2.1.2	Käyttötalouden toteutuminen	31
	Yleinen hallinto	32
	Sivistystoimi	43
	Tekniset palvelut	50
	Maaseutuhallinto	55
	Lupa- ja valvontalautakunta	57
2.1.3	Tuloslaskelmaosan toteutuminen	58
2.1.4	Investointiosan toteutuminen	60
2.1.5	Rahoitusosan toteutuminen	61
2.1.6	Yhteenveto määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta	62

TILINPÄÄTÖS

3	TILINPÄÄTÖSOSA	
3.1	Tuloslaskelma	65
3.2	Rahoituslaskelma	66
3.3	Tase	67
3.4	Konsernilaskelmat	69
4	TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT	72
4.1	Kunnan tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot	72
4.2	Arvostus- ja jaksotusperiaatteet	72
4.3	Kunnan tilinpäätöksen esittämistapaa koskevat liitetiedot	72
4.4	Konsernitilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot	73
4.4.1	Konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteet	73
4.5	Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot	74
4.6	Taseen liitetiedot	77
4.5.1	Taseen vastaavia koskevat liitetiedot	77
4.5.2	Taseen vastattavia koskevat liitetiedot	80
5	Tilinpäätöstä varmentavat asiakirjat	87
5.1	Luettelo käytetyistä kirjanpitoKirjoista ja tositelajeista	87
6.	Tilinpäätöksen allekirjoitus	88

LIITTEET

Maa-alueet –erittely

Kainuun Sote ky: tilinpäätösarvio tukipalvelujen kustannuksista v. 2018

Kainuun Sote ky:n laskelma kunnan vastuusta v. 2018 alijäämään

Investointivarausten käyttö

TOIMINTAKERTOMUS

1. OLENNAISET TAPAHTUMAT TOIMINNASSA JA TALOUDESSA

1.1 Kunnanjohtajan katsaus vuoteen 2018

Ristijärven kunnan tilinpäätös vuodelta 2018 on 547 360 euroa alijäämäinen. Tilinpäätösvuoteen lähettiin 291 110 euroa alijäämäisellä talousarviolla. Tulos ylittää selvästi alkuperäisen talousarvion alijäämäarvion. Ennakoitua heikompaan tulokseen on syynä Kainuun Sote kuntayhtymän mittava alijäämä vuodelta 2018. Ristijärven kunta ei ollut varautunut alijäämään talousarviossaan ja noin 0,4 miljoonan euron alijäämäosuus käänsi tilikauden tuloksen odotettua heikommaksi. Ilman soten lisäalijäämää kunnan alijäämä olisi vähentynyt 147 360 euroon.

Valtuusto myönsi vuoden aikana lisämäärärahaa omaan toimintaan sivistystoimen palvelualueelle lähinnä kasvaneisiin henkilöstökuluihin. Lisäksi Kiinteistö Oy Saukkohaaran toiminnan alasajoon myönnettiin lisämäärärahaa 200 000 euroa. Kokonaan myönnettyä määrärahaa ei tarvinnut käyttää. Talousarvion alijäämä kasvoi siten lisämäärärahojen johdosta 560 432 euroon ennen tilinpäätössiirtoja, mikä oli melkein sama kuin lopullinen toteuma. Lukuun ottamatta Sote ky:n maksuosuuden lisälaskua talousarvion toimintakatteesta saatiin nipistettyä noin 490 000 euroa.

Investointien määrä jäi vähäiseksi, mikä vaikutti kassatilanteeseen. Budjetoitua talousarviolainaa ei tarvinnut nostaa lainkaan. Lyhytaikaisen maksuvalmiuslainan määrä kasvoi 8,3 prosenttia. Investointien nettototeuma oli 111 357 euroa, kun talousarviossa oli varauduttu 155 000 euron nettoinvestointeihin. Merkittävimmät investointikohteet olivat kunnallistekniikan alueella. Jonkin verran toteutui tontin ostoja ja myyntejä.

Kasvaneiden kulujen kattamiseen ei saatu apua verotulokertymästä niin kuin aikaisempina vuosina on käynyt. Verotulojen kertymä ylitti talousarvion vain 43 000 euroa ja jäi 5,2 euroa alle edellisen vuoden kertymän. Myös valtionosuudet olivat 5 prosenttia pienemmät kuin vuonna 2017. Sama suuntaus jatkuu tulevina vuosina.

Vuodelta 2018 toteutunut alijäämä syö taseen ylijäämävarantoa ja tuleville vuosille on löydettävä keinoja alijäämäkierteen katkaisemiseksi. Kunnan talous ei kestä peräkkäin useaa vuoden 2018 kaltaista tulosvuotta.

Kunnalla riittää haasteita omien toimintojen järjestämisessä ja sopeuttamisessa siitäkin huolimatta, ettei sote- ja maakuntauudistus edennytkään. Oma haasteensa on kunnan säilyttäminen haluttuna asuinkuntana. Asukasluku vuoden vaihteessa oli 1 289, josta yli 65 –vuotiaiden osuus on 36,5 prosenttia. Kesäkuussa valtuusto hyväksyi kunnalle uuden kuntastrategian, jossa on linjattu kunnan kehittämisen askelmerkit ja asetettu tavoitteet toiminnalle ja palvelujen turvaamiselle. Strategia ohjaa kunnan toimintaa ja valintoja. Strategiassa on kaikesta huolimatta tulevaisuuteen uskova ja positiivinen näkökulma Ristijärven mahdollisuuksiin toimia ja säilyä itsenäisenä kuntana.

PERUSTIETOJA KUNNASTA

Perustettu	1867
Maapinta-ala	836 km ²
Seutukunta	Kajaanin seutukunta
Taajama-aste, % 1.1.2017	43,4 %
Asutuskuntien lukumäärä 31.12.2017	665 kpl
Perheiden lukumäärä 31.12.2017	357 kpl
Kesämökkien lukumäärä 31.12.2016	589 kpl
Väkiluku 31.12.2018	1288
Asukastiheys 31.12.2018	1,52 as/km ²
64 vuotta täyttäneiden osuus väestöstä	36,6 % (31.12.2018)
Työpaikkojen määrä 31.12.2016	337 kpl
Työttömyysaste 31.12.2018	9,4 %
Työvoima 31.12.2018, hlö	539
Taloudellinen huoltosuhde 2017	188,8
Kunnallisveroprosentti v. 2018	21,5

1.2 Kunnan hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset

1.2.1 Luottamushenkilötoimielimet

Kunnanvaltuusto 15 jäsentä 31.5. saakka, 1.6.2018 lukien 14 jäsentä
Kesk 11, Kok 2, PS 1, VAS 1

Haapamäki Marja	VAS	Heikkinen Eineliisa	KESK
Heikkinen Mauno	KESK	Hälinen Hannu	KESK
Karppinen Leila	KESK	Keränen Hanna-Leena	KOK
Klemetti Arto	KESK	Oikarinen Olavi	KESK
Oikarinen Paavo	KESK	Pietilä Olli	KOK
Salonen Outi	KESK	Suutari Mikko	PS 31.5. saakka
Tolonen Helka	KESK	Tolonen Ritva	KESK
Tolonen Tarja	KESK		

Puheenjohtaja Ritva Tolonen, I varapuheenjohtaja Arto Klemetti ja II varapuheenjohtaja Hanna-Leena Keränen

Kunnanvaltuusto kokoontui neljä kertaa ja käsitteli 31 asia-asiaa. Valtuusto päätti mm. seuraavista asioista:

- Kainuun sosiaali- ja terveydenhuollon perussopimuksen muuttaminen
- kaavoituskatsaus 2018 – 2019
- Kiinteistö Oy Saukkohaaran toiminnan lopettamisesta aiheutuvien kustannusten suorittaminen
- hyväksyi kuntastrategian 2018 – 2030
- hyväksyi vuoden 2017 tilinpäätöksen
- hyväksyi Emäjoen ranta-asemakaavan
- hyväksyi Kainuun kuntien yhteisen kotouttamisohjelman 2018 - 2019
- hyväksyi kunnallis- ja kiinteistöveroprosentit vuodelle 2019
- hyväksyi vuoden 2019 talousarvion ja taloussuunnitelman vuosille 2020 - 2021

Kunnanhallitus

Kunnanhallitus

Hälinen Hannu	KESK	Suutari Mikko	PS 31.5 saakka
Karppinen Leila	KESK	Pikkarainen Tapio	KESK 1.6. lukien
Oikarinen Paavo	KESK	Tolonen Helka	KESK
Pietilä Olli	KOK	Tolonen Tarja	KESK

Puheenjohtaja Paavo Oikarinen, varapuheenjohtaja Tarja Tolonen

Esittelijä: kunnanjohtaja Petteri Seppänen

Kunnanhallitus kokoontui 16 kertaa ja käsitteli 184 asiaa, joista seuraavassa lausunnot ja poiminta eräistä päätöksistä:

-	Kunnanhallituksen antamat lausunnot: lausunto Aralle ja valtionkonttorille Ktö Oy Saukkohaasta lausunto Lietejoki Oy:n kalankasvatuslaitoksen ympäristö- ja vesitalousluvasta lausunto Vanhaintukisäätiön lainahakemuksesta lausunto kielikoulutuksen kehittämiseksi tehdystä selvityksestä lausunto Kainuun jätehuollon kuntayhtymän jätehuoltomääräyksistä lausunto verohallinnon Kuhmon toimipisteen sulkemisesta antoi kantelua koskevan selvityksen AVI:lle lausunto Kainuun liikennejärjestelmän luonnoksesta lausunto Ristijärven vesihuolto-osuuskunnan jätevedenpuhdistamon ympäristöluvasta lausunto Pohjois-Suomen hallinto-oikeudelle poikkeamislupaa koskevasta valituksesta lausunto Kainuun maakuntakaavan tarkistamisen kaavaluonnoksesta lausunto Kainuun liiton ja Kainuun Sote ky:n vuoden 2019 talousarviosta lausunto hallituksen luonnoksesta esitykseksi laiksi kuntalain muuttamisesta
-	kunnanhallitus käsitteli viisi rakentamisen poikkeamislupaa
-	hyväksyi sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeen, laskutus- ja perintäohjeet sekä pienhankintaohjeen
-	hyväksyi Attendo Oy:lle myytävän terveysaseman rakennusten kauppakirjan
-	hyväksyi rakennettavan hoivatalon tontin vuokrasopimuksen

Lupa- ja valvontalautakunta

Haapamäki Marja	VAS	Heikkinen Mauno	KESK
Pikkarainen Tapio	KESK	Raninen Pertti	VIHREÄLIITTO
Salonen Outi	KESK		

Puheenjohtaja: Mauno Heikkinen, kunnanhallituksen edustaja Hannu Hälinen

Esittelijä: rakennustarkastaja Jari Hurskainen, sihteeri Oiva Jansson

Tarkastuslautakunta

Haapamäki Marja	VAS	Klemetti Arto	KESK
Pikkarainen Tapio	KESK, 31.5. saakka,	Anu Kemppainen	KESK 1.6. lukien
Tolonen Arto	KOK, sit.	Roimela Katariina	KESK

Puheenjohtaja Arto Klemetti, sihteeri Lea Lukkari

Keskusvaalilautakunta

Heikkinen Irmeli		Kemppainen Martti
Savikko Helena		Savikko Minna
Tähkääpä Liisa		

Puheenjohtaja: Martti Kemppainen

Sihteeri: Terttu Härkönen

1.2.2 Tilivelvolliset ja johtoryhmä

Kunnanhallitus ja lautakunnat

Kunnanjohtaja

Hallintopäällikkö

Sivistystoimen päällikkö / rehtori

Tekninen päällikkö

Lomituspäällikkö

Kunnan johtoryhmä

Kunnan johtoryhmän kokoonpanosta päättää kunnanjohtaja. Kunnanjohtajan lisäksi varsinaiseen johtoryhmään kuuluvat:

Hallintopäällikkö

Kehityspäällikkö

Lomituspäällikkö

Sivistyspäällikkö

Tekninen päällikkö

Laajennettuun johtoryhmään kuuluvat tehtäväalueiden esimiehet varsinaisen johtoryhmän ohella. Laajennettu johtoryhmä kokoontuu tarvittaessa.

1.2.3 Yleinen ja oman alueen taloudellinen kehitys

Suomen talouden tuotanto lisääntyi vuonna 2018 laaja-alaisesti, mutta edellisvuotta hitaammin. Hyvä suhdannetilanne ja menojen kasvua hillitsevät toimet vahvistavat julkisen talouden tasapainon tuntuun. Myös julkisen talouden velka suhteessa BKT:hen laskee lähivuosina.

Suomen BKT kasvoi Valtionvarainministeriön julkaiseman ennusteen mukaan 2,5 % vuonna 2018. Vuonna 2019 Suomen BKT:n kasvu hidastuu 1,5 prosenttiin. Vahva talouskasvu ja voimistunut työvoiman kysyntä nostivat vuonna 2018 työllisten määrän 2,7 % edellisvuotta korkeammaksi ja työllisyysaste nousi 71,7 prosenttiin. Kotitalouksien käytettävissä olevien tulojen kehitys jatkuu nopeana ansiotason nousun kiihtyessä. Valtiovarainministeriön kansantalousosaston ennusteen mukaan ansioiden ennustetaan kasvavan 1,8 % vuoden 2018 ansiotasoindeksillä mitattuna.

Julkisyhteisöjen velka kasvoi 1,1 mrd. euroa vuonna 2017. Velan suhde BKT:hen on kuitenkin supistunut 1,7 % ollen 61,3 %. Velan määrä kasvaa edelleen lähivuosina, mutta talouskasvun ansiosta velkasuhde supistuu. Valtaosa julkisesta velasta on valtion budjettitalouden velkaa. Paikallishallinnon velka oli vuonna 2017 19,1 mrd. euroa. Vuodesta 2018 lähtien paikallishallinnon velanoton ennustetaan kasvavan noin miljardi euroa vuosittain. Maakunta- ja soteuudistuksen v. 2021 alusta suunnitellun voimaantulon kariuduttua paikallishallinnon velkaa ei siirry maakuntien tilakeskuksille. Siirtyminen olisi hidastanut paikallishallinnon velkaantumista.

Kuntien taloudelle vuosi 2018 oli vaikea. Kuntaliiton 13.2.2019 julkaiseman ja kuntien tilinpäätösarvioitietoihin perustuvan tiedotteen mukaan kaksi kolmesta kunnasta tekee negatiivisen tuloksen. Kuntatalous näyttääkin arvioiden perusteella hälyttävän synkältä. Verotulot ja valtionosuudet vähenivät vuonna 2018, kun samaan aikaan kuntien ja kuntayhtymien menot kasvoivat yli kolme prosenttia. Valtaosa menojen kasvusta tulee materiaalien ja palvelujen ostoista. Henkilöstömenot sen sijaan kasvoivat maltillisesti. Isoin yksittäinen tekijä kuntatalouden heikentymisessä on kilpailukyky sopimus, joka kohtelee kuntakenttää ankarammin kuin yrityksiä. Kikyyn liittyviä säästöjä leikattiin kuntien valtionosuuksista vuonna 2018 lisää 118 milj. euroa. Kunnallisveron heikko kehitys ja pääomatuloverojen voimakas kasvu verovuonna 2017 johti suuriin negatiivisiin oikaisuihin kunnallisveroon verotuksen päätyttyä. Käytännössä vuonna 2017 kertyi liikaa verotuloja, jotka oikaistiin vuonna 2018. Myös henkilöasiakkaiden ennätysosuudet ennakonpalautukset alensivat verotulokertymää.

Kuntien ja kuntayhtymien velka kasvoi vuonna 2018 miljardilla eurolla. Kuntien velkataakka kasvoi reilut kolme prosenttia, mutta kuntayhtymien lukuisten sairaalahankkeiden vuoksi yli 11 prosenttia. Syömävelkaan jouduttiin turvautumaan jopa 38 kunnassa. Vuotta aikaisemmin vuosikate oli miinuksella vain neljässä kunnassa. Yhteenlaskettu vuosikate heikkeni lähes 32 %.

Oman alueen taloudellinen kehitys

Kainuun kriittisimmät haasteet ovat muuttoliikkeestä johtuva väestön väheneminen, osaavan työvoiman saatavuus sekä työvoiman ja kysynnän kohtaanto. Työvoiman kysyntä kasvoi vuoden 2018 aikana 37 % vuoden 2017 luvuista. Uusien avointen työpaikkojen määrä kasvoi 71 %. Avoimista työpaikoista valtaosa oli Kajaanissa (49 %). Kolmessa pienimmässä kunnassa avoimia työpaikkoja oli yhteensäkin vain 21 kpl. Myönteisen kehityksen käänköpuolena onkin pula osaavasta työvoimasta usealla ammattialalla. Etenkin rakentamisen sekä prosessi- ja kuljetusalan työpaikkoja oli paljon avoimena.

Kainuun työttömyys on ELY-keskuksen julkaiseman joulukuun 2018 työllisyyskatsauksen mukaan laskenut yhtäjaksoisesti elokuusta 2015 lähtien. Joulukuun 2018 lopussa työttömiä oli 868 vähemmän kuin vuosi takaperin. Kokonaistyöttömyyttäkin nopeammin laski pitkäaikaistyöttömyys (-29 %).

Kainuun kuntien yhteenlaskettu tulos €/asukas koheni tilastokeskukselle tehtyjen tilinpäätösarvioiden mukaan edellisen vuoden tuloksesta 18,1 %. *Kainuun Sote ky:n lopullisen alijäämän määrä 20,8 milj. euroa* muutti tuloksen tilinpäätösarvioita huomattavasti heikommaksi. Verotuksellisten tulojen kasvu oli vain 0,5 % eli saman verran kuin koko maassa. Poistonalaisten investointien määrä laski toisena vuonna peräkkäin. Muutoksen vuoteen 2017 verrattuna arvioidaan olevan -4 %. %, Myös lainakanta kääntyi laskuun.

Tietoja kuntien taloudesta vuosina 2017 – 2018

	Kainuu		Manner-Suomi yht.	
	2017	TPA 2018	2017	TPA 2018
Verotulot, €/as	3 612	3 513	4 091	4 071
Valtionosuudet, €/as	3 221	3 208	1 551	1 542
Toimintakate, €/as	-6 563	-6 582	-5 129	-5 302
Vuosikate, €/as	383	193	596	384
Vuosikate, %:a poistoista	99	56	149	99
Tilikauden tulos, €/as	-4	-150	218	-1
Investointimenot, €/as*	621	451	612	618
Lainakanta, €/as	3 118	2 872	2 941	3 052
Rahavarat, €/as	662	663	945	885

Lähde: Tilastokeskus 21.9.2018 /2018 tilinpäätösarvio 13.2.2019 *poistonalaiset investoinnit
Tilinpäätösarvioiden tekemisen ajankohtana ei ollut tiedossa Kainuun Sote ky:n todellinen alijäämän määrä.

Kuntakohtaiset osuudet Kainuun Sote ky:n alijäämästä vuodelta 2018

Hyrnsalmi	759 499	
Kajaani	10 574 239	
Kuhmo	2 585 126	
Paltamo	990 163	
Ristijärvi	400 421	
Sotkamo	3 040 023	
Suomussalmi	2 453 206	<u>20 802 677</u>

1.2.4 Olennaiset muutokset kunnan toiminnassa ja taloudessa

Ristijärven kunnan vuoden 2018 talous on 547 359,75 euroa alijäämäinen. Tilinpäätösvuoden talousarvio oli laadittu 216 950 euroa alijäämäiseksi ja vuoden aikana myönnetyt lisämäärärahat kasvattivat alijäämän 560 432 euroon. Merkittävin osuus tuloksen muototutumiseen oli Kainuun Sote ky:n alijäämällä, joka heikensi Ristijärven kunnan taloutta noin 0,4 milj. eurolla. Sen sijaan omasta toiminnasta jäi myös vuonna 2018 määrärahoja käyttämättä ja tuloja saatiin talousarviota enemmän niin, että oman toiminnan tulos jäi selvästi alle lisämäärärahoilla korjatun talousarvion. Toimintatuottoja saatiin noin 124 200 euroa arvioitua enemmän. Verotulojen kertymäkin ylitti arvioitun määrän, tosin niukasti (43 000 €).

Käyttötalouden toimintatuottoja kertyi 4,6 % enemmän kuin edellisellä vuotena. Toimintakulut kasvoivat 1,6 % edelliseen vuoteen verrattuna ja ylittivät talousarvion 119 148 eurolla.

Toimintakatteeseen vaikuttavia käyttöomaisuuden luovutusvoittoja kirjattiin 13 000 euroa ja saamisten luottotappiota 76 606 euroa, joista 43 846 euroa sisältyy lomituksen valtionkorvaukseen.

Verotuloja kunnalle tilitettiin 4 816 000 euroa. Verotulojen toteuma alitti talousarviossa arvioitun määrän 43 013 eurolla. Kunnan tuloveron tilitykset alenivat 5,2 % edelliseen vuoteen verrattuna. Kiinteistövero tilitettiin 817 890 euroa, mikä jäi 0,9 % alle arvioitun. Yhteisöveron kertymä oli 443 324 euroa, muutos edelliseen vuoteen -10,3 %. Talousarviosta jäätin 9,5 %.

Valtionosuuksia puolestaan saatiin 5,0 % edellistä vuotta vähemmän. Yhteensä verotuksellisten tulojen muutos oli n. -569 000 euroa, mikä merkitsee vajaan neljä veroprosentin tuottoa.

Korkotasot pysyi edelleen matalana ja jatkunee samantasoisena vuoden 2019 ajan. Vieraan pääoman vähenemisestä ja matalasta korkotasosta johtuen korkoja maksettiin 7,5 % vähemmän kuin edellisellä vuotena. Korkomenot olivat n. 31 700 euroa. Lyhytaikaisen kassalainan määrä kasvoi 100 000 euroa ollen kokonaismäärä 1,3 milj. euroa. Uutta pitkäaikaista lainaa ei nostettu.

Poistojen määrä aleni 4,4 % edellisestä vuodesta ja niitä kirjattiin 117 096 euroa budjetoitua enemmän. Lisäksi kirjattiin arvonalentumisia 87 046 euroa. Poistoeroa tuloutettiin tehtyjä poistoja vastaan 74 167 euroa. Investointien nettototeuma oli 111 358 euroa.

Vuosikate jäi miinukselle 55 494 euroa. Vuoden 2017 tilinpäätöksessä vuosikate oli 463 639 euroa.

Kuntatalouden eräiden muuttujien vuosimuutokset vv. 2013 – 2018 (1000 €)

	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Kainuun Sote ky	6 676	6 732	6 982	7 190	7 265	7 477
Kainuun liitto	45	45	46	46	44	43
Toimintakate	-10 523	-10 022	-10 343	-10 606	-10 491	-10 632
Verotulot	4 547	4 768	5 134	4 819	5 081	4 816
Valtionosuudet	6 003	5 837	5 791	6 087	6 081	5 777
Vuosikate	251	569	548	372	464	-55

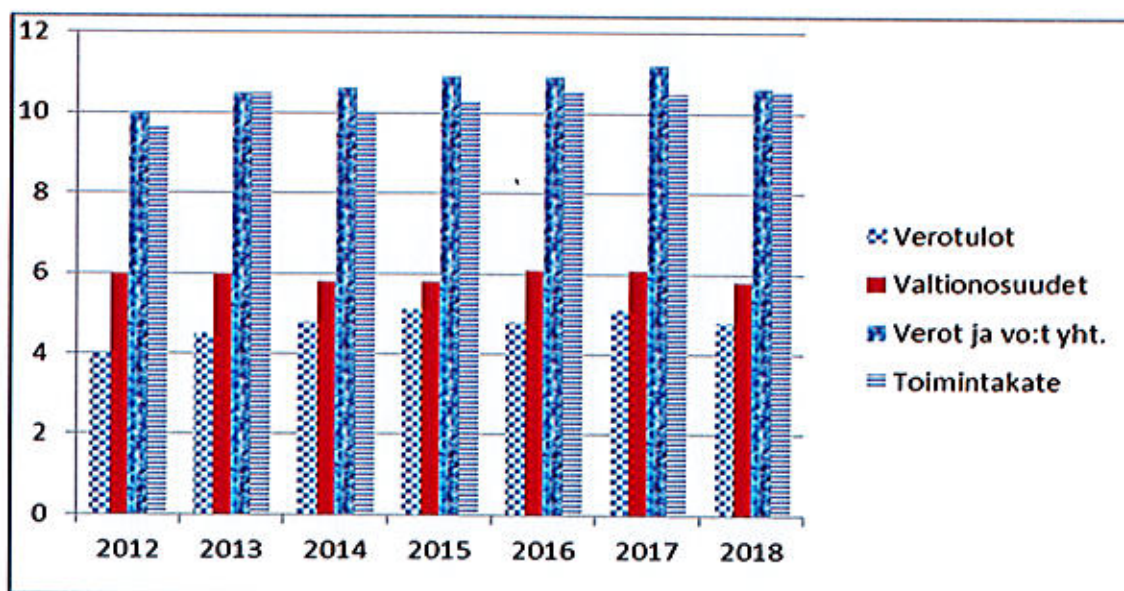
Toimintatulot ja –menot vuonna 2018 (käyttötalous: ulkoiset menot ja tulot)

Tulot	1000 €	%	Menot	1000 €	%
Myyntituotot	2 782	19,1	Henkilöstömenot	-4 380	30,0
Maksutuotot	479	3,3	Palvelujen ostot	-9 188	62,9
Tuet ja avustukset	107	0,7	Aineet, tarvikkeet	-475	3,2
Vuokrat	444	3,1	Avustukset	-248	1,7
Muut tuotot	133	0,9	Vuokrat	-71	0,5
Verotulot	4 816	33,1	Muut kulut	-206	1,4
Valtionosuudet	5 777	39,7	Rahoitusmenot	-43	0,3
Rahoitustulot	14	0,1			
	14 555	100,0		-14 611	100

Myyntituotoista 73,5 % on lomituspalvelukorvauksia.

Palvelujen ostoista Kainuun Sote Ky:n maksuosuus on 81,4 %.

Verotulot, valtionosuudet ja käyttötalousmenot 2012 – 2018, milj. euroa

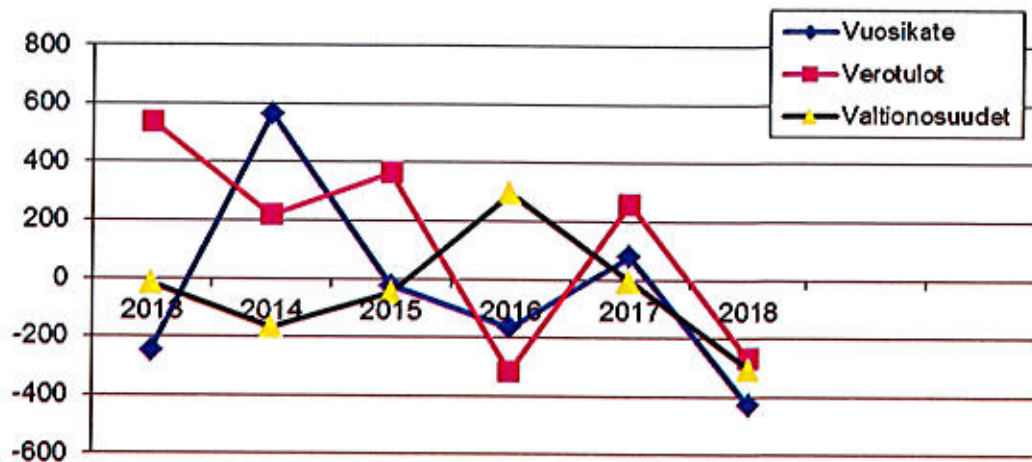

Kaaviosta näkyy, mikä osa verotuloista ja valtionosuuksista on jäänyt rahoituskuluihin (lainan lyhennys ja korkomenot) sekä investointien rahoittamiseen.

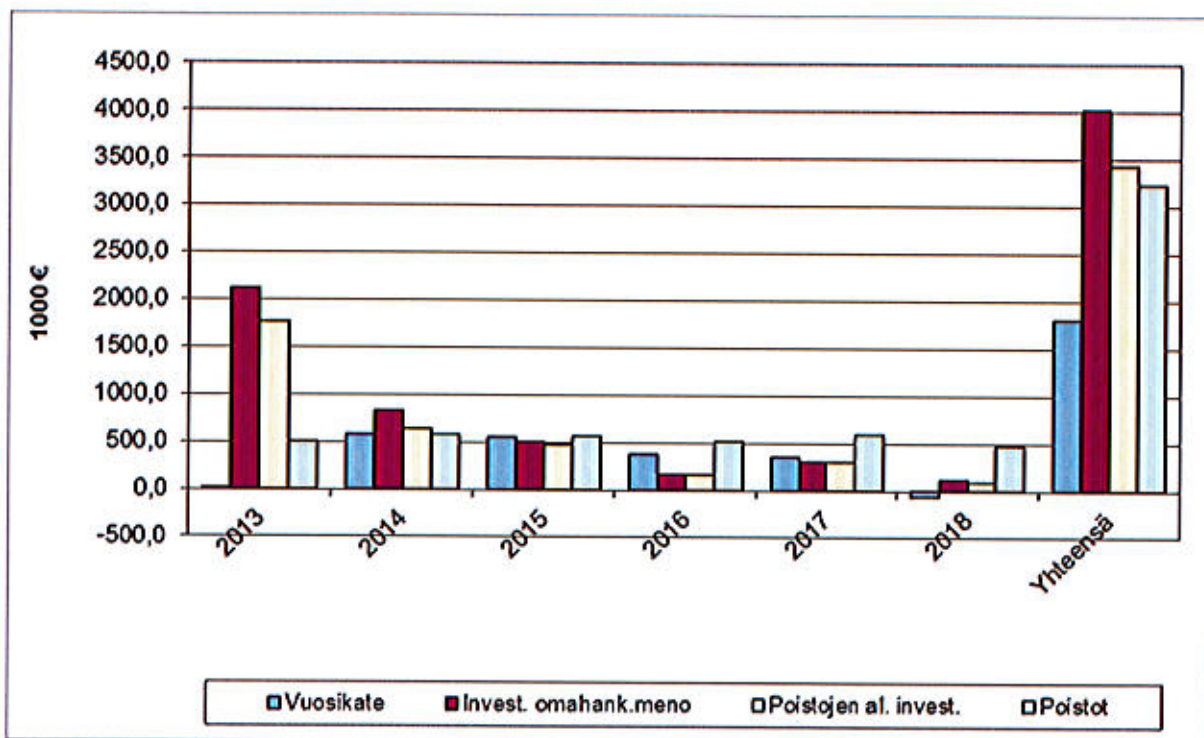
Vuonna 2018 verotukselliset tulot riittivät kattamaan toimintakatteesta 99,6 % ja 0,4 % katettiin muilla varoilla. Vastaavasti vuonna 2017 käyttötalouden nettomenojen kattamiseen verotuksellisista tuloista käytettiin 94,0 prosenttia ja 6 prosenttia jäi investointeihin ja rahoituskuluihin.

Verotulojen, valtionosuuksien ja vuosikatteen vuosimuutokset 2011 – 2018

(muutos edelliseen vuoteen, 1000 €)

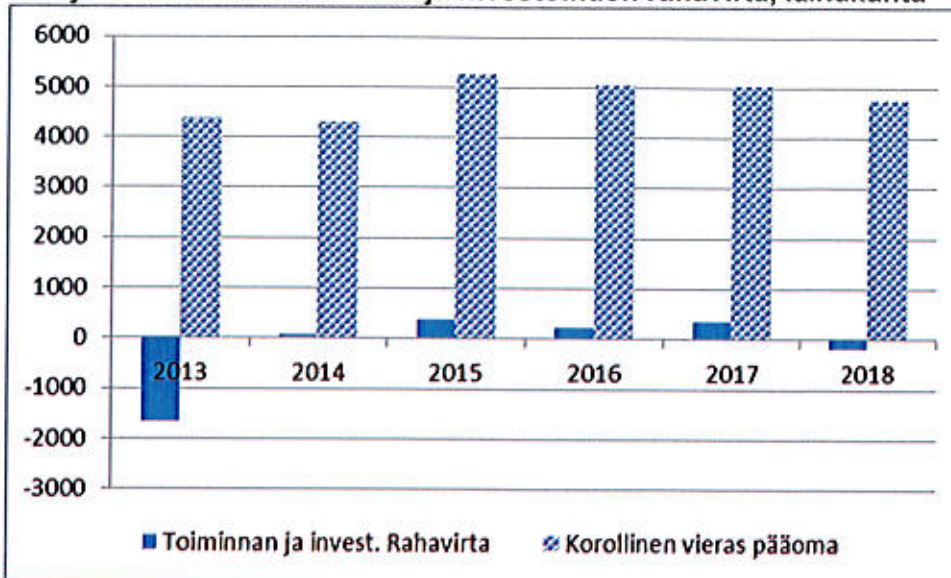

Investointien omahankintameno, poistot ja vuosikate, 1000 €

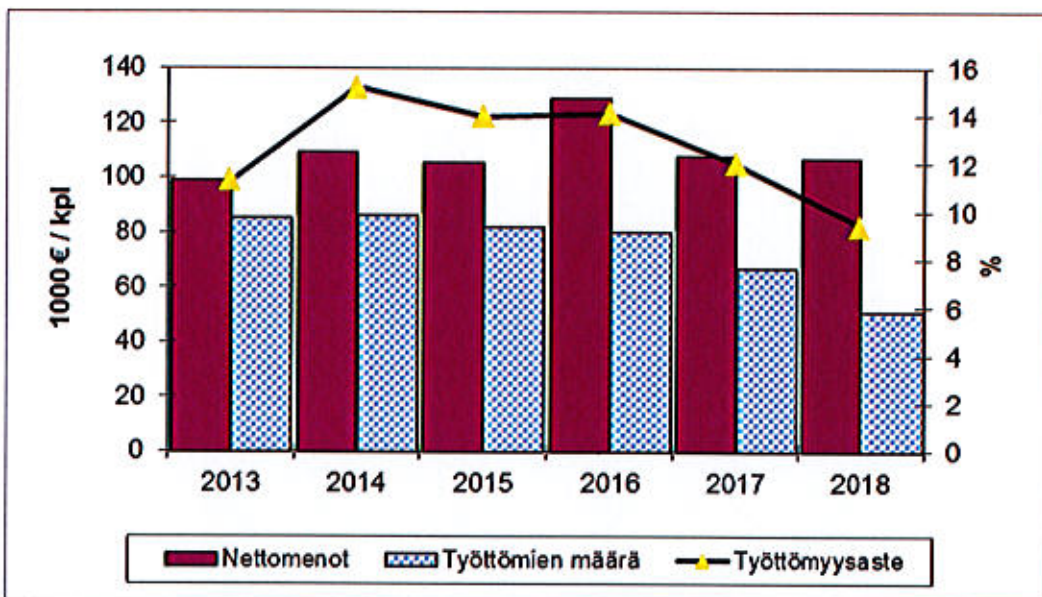

Tarkastelujaksolla 2013 – 2018 vuosikate on kattanut investointien omahankintamenoista (=investointimenot – investointien rahoitustulot) 44,7 %. Muu osa on katettu investointien luovutustuloilla, talousarviolainalla ja lyhytaikaisella kassalainalla. Vuonna 2018 vuosikate oli negatiivinen eikä siten kattanut investointeja lainkaan.

Ristijärven kunnan toiminnan ja investointien rahavirta, lainakanta

Työllisyys

Työllistämisen nettomenot vv. 2013 – 2018, työttömien määrä ja työttömyysaste

Lähde: ELY-keskus, työllisyyskatsaus, joulukuu 2018

Ristijärven kunnan työttömyysaste joulukuun 2018 lopussa oli 9,4 prosenttia, mikä oli Sotkamon (8,5) jälkeen toiseksi alhaisin Kainuussa. Työttömänä työnhakijana oli 51 henkilöä, joista yli 50 –vuotiaita oli 60,8 % ja pitkäaikaistyöttömiä kaikista työttömistä oli 21,6 prosenttia. Alle 25 –vuotiaita työttömiä ei ollut. Avoimia työpaikkoja oli kahdeksan. Kainuun keskimääräinen työttömyysaste oli 11,5 prosenttia.

Väestö

(Lähde: Tilastokeskus 29.3.2019)

Väestö 1.1.2018	1 317	
-syntyneet	6	
-kuolleet	-29	luonnollinen lisäys -23
-tulomuutto	63	
-lähtömuutto	-69	nettomuutto -6
Väestön lisäys	-29	
Väestö 31.12.2018	1 288	

Kunnan asukasluku laski lukumäärällisesti 29 henkilöllä ja suhteellisesti 2,2 prosenttia. Tilastokeskuksen tilaston mukaan v. 2016 Ristijärveltä lähteneistä 41 % muutti Kajaaniin ja Kainuun kuntiin yhteensä 61 %. Ristijärvelle muutettiin enintään Kajaanista, 35,4 %. Vuoden 2018 lopussa yli 65 –vuotiaiden osuus väestöstä oli 36,6 % ja 0-14 –vuotiaiden osuus 10,8 %.

Yli 65 –vuotiaiden määrän kehitys (%) suhteessa kunnan väestöön:

2008	29,5	
2014	33,5	
2015	35,1	
2016	36,0	
2017	36,7	
2018	36,6 (ennakkotieto)	alle 15 v. osuus 10,8 %

	2014	2015	2016	2017	2018	Muutos 2014 2017/2018	
						lkm	%
Koko väestö	1416	1351	1345	1317	1 288	-29	-2,2
Työvoima	570	557	540	521	539	18	3,8
Työlliset	484	468	457	456	488	32	7,5
Työttömät	86	89	83	65	51	-15	-23,1
Työvoiman ulkopuolella olevat	846	794	805	796	749	-47	-6,0
0-14 -vuotiaat	145	134	140	133	139	6	4,5
Opiskelijat, koululaiset	63	53	48	52			
Eläkeläiset	599	580	588	582			
Muut työvoiman ulkop. olevat	36	27	29	29			

Lähde: Tilastokeskus 29.1.2019, Kainuun ELY-keskus: Työllisyyskatsaus joulukuun 2018.

Taloudellisen huoltosuhteen muutokset (työlliset / työvoiman ulkopuolella olevat ja työttömät)

Vuosi	Huoltosuhte
2013	184,8
2014	192,6
2015	188,7
2016	194,0
2017	188,8
2018	164,0

Väestömuutokset Kainuussa 2017 - 2018

Kunta	Väkiluku 31.12.2018	Väkiluku 31.12.2017	Muutos asukasta	Suhteellinen muutos, %
Hyrnsalmi	2 286	2 327	-41	-1,76
Kajaani	36 978	37 249	-271	-0,73
Kuhmo	8 333	8 499	-166	-1,95
Paltamo	3 335	3 434	-99	-2,88
Puolanka	2 599	2 669	-70	-2,62
Ristijärvi	1 288	1 317	-29	-2,20
Sotkamo	10 403	10 423	-20	-0,19
Suomussalmi	7 862	8 053	-191	-2,37
Kainuu	73 085	73 971	-886	-1,2

Vuosi 2018: Tilastokeskuksen ennakkollinen väestötieto 29.1.2019

1.2.5 KUNNAN HENKILÖSTÖ

Henkilöstön osalta on toimintakertomuksessa oleelliset tiedot.

Yleisen tietosuojakäytännön mukaan sellaisia tietoja ei pidä julkaista, jotka koostuvat alle kuuden henkilön tiedoista. Tästä syystä joitain työyksiköitä on yhdistetty. Tilastotiedot perustuvat henkilöstöhallinnon ohjelman tuottamiin raportteihin tilanteesta 31.12., ellei muuta mainita.

Henkilöstön kokonaismäärä tarkasteluajankohtana 31.12. oli henkilöinä laskettuna 106. Vuoden 2018 aikana vakinaisen henkilöstön määrässä pysyi lähes ennallaan. Määräaikaisia oli vuoden lopussa 18 henkilöä, mikä on 11 vähemmän kuin vuonna 2017.

Naisten osuus koko henkilöstöstä oli 60,4 %.

Henkilöstön määrä 31.12.2018 (sisältää virka- ja työvapaalla olevat vakinaiset)

Toimintayksikkö	31.12.2018					31.12.2017			
	Vaki- naiset	Sijai- set	Mää- räaik.	Työl- liste- tyt	Yhteensä	Vaki- naiset 31.12.	Määrä- aikaiset 31.12.*	Muutos vaki- naiset	Muutos Määrä- aikaiset
Hallinto	4	0	0	0	4	4	0	0	0
ATPU-palvelut	8	0	1	0	9	8	2	0	-1
Elinkeinotoimi	0,5	0	0	0	0,5	0,5	0	0	0
Lasten päivähoito	8		4	0	12	8	4	0	2
Opetustoimi	16	1	1	0	18	14	4	2	-2
Kirjasto ja Hyvinvointi- palvelut	3	0	0	0	3	3,0	0	0	0
Tekninen toimi	3,5	0	1	0	4,5	4,5	0	-1	1
Maaseutu toimi	44	0	19	0	63	45	21	-1	-2
Työllisyydenhoito			0		0	0	0	0	0
YHTEENSÄ	87	1	26	0	114	87	31	0	-2

*) Määräaikaiset vertailuvuonna 2017 sisältää määräaikaiset, sijaiset ja työllistetyt. Henkilöt on ilmoitettu lukumäärän mukaan, jolloin osa-aikaisia ei ole laskettu työajan mukaan. Sivutoimisia palvelussuhteita ja kuntien yhteistä henkilöstöä ei ole laskettu henkilömäärään, jos työnantaja on muu kuin Ristijärven kunta.

Henkilöstörakenne

Henkilöstön palvelussuhteet ovat virka- tai työsuhteita. Vakinaisesta henkilöstöstä virkasuhteisia on eniten opetustoimessa. Osa-aikaisten osuus henkilöstöstä vuoden 2018 lopussa oli 49,1 prosenttia. Lomittajista osa-aikaisia oli 86,7 %.

Vakinaisen henkilöstön keski-ikä tarkasteluajankohtana 31.12.2018 oli miehillä 51,8 vuotta ja naisilla 50,4 vuotta. Vastaavasti määräaikaisten miesten keski-ikä oli 42,9 vuotta ja naisten 43,5 vuotta. Kunnallisen henkilöstön keski-ikä Suomessa vuonna 2017 oli 45,8 vuotta (Kuntatyönantajat).

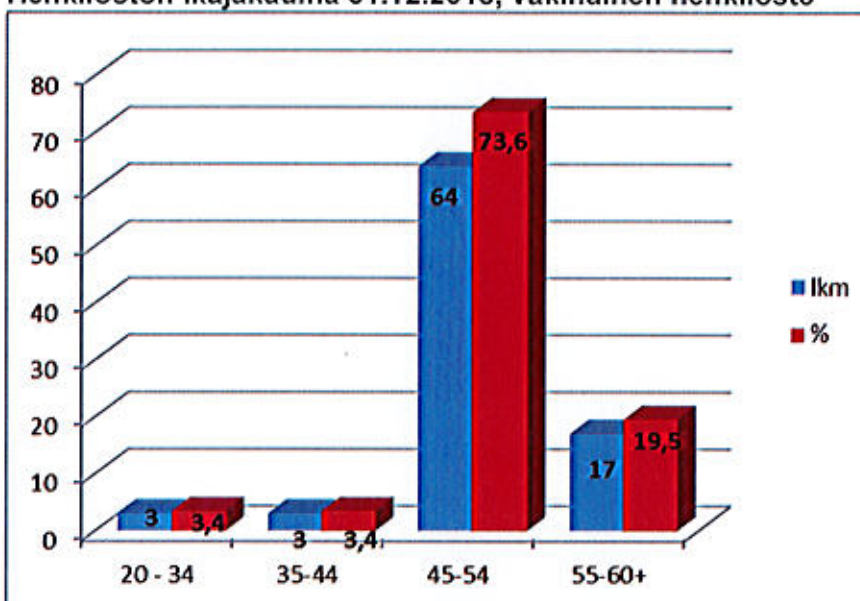
Määräaikaisia palvelussuhteita kertomusvuoden aikana solmittiin 885 kappaletta, joista 664 eli 75 prosenttia tehtiin maatalouslomituksessa. Seuraavaksi eniten määräaikaisia palvelussuhteita solmittiin opetustoimessa; 105 kappaletta. Suurin osa opetustoimen määräaikaisista palvelussuhteista on sisäisellä järjestelyllä hoidettuja lyhytaikaisia opettajan sijaisuuksia, joista tehdään oma virkamääräys.

Määräaikaiset palvelussuhteet

Vastuualue	Määräaikaiset palvelussuhteet, 2018, kpl	Määräaikaiset palvelussuhteet, 2017, kpl	Muutos 2018 - 2017
Yleinen hallinto	0	2	-2
ATPU-palvelut	47	37	10
Työllistäminen (kesätyöt)	9	3	6
Lasten päivähoito	23	23	0
Perusopetus	105	68	37
Kirjasto ja vapaa-aikatoimi	0	0	0
Tekniset palvelut	6	3	3
Maaseututoimi	664	692	-28
	855	828	27

Lukumäärissä ovat mukana oman organisaation työntekijän palvelussuhde toisessa oman kunnan tehtävässä (opetustoimessa sisäisesti järjestetyt opettajien sijaisuudet 72 kpl).

Henkilöstön ikäjakauma 31.12.2018, vakinainen henkilöstö

KuEL- ja VaEL-eläkkeelle siirtyneiden keski-ikä vuosina 2013 – 2018 ja Varhe-maksut (Lähde: Kuntien eläkevakuutus)

Vuosi	2013	2014	2015	2016	2017	2018*
Keski-ikä, v	57,4	61,9	49,3	alle 5 ei tilastoitu	alle 5 ei tilastoitu	63,0
Varhemaksu,€ josta lomitut	52 246 23 339	63 084 35 945	65 880 55 637	100 225 88 808	58 129 45 295	38 164 23 112

*Vuoden 2018 varhemaksu on tilinpäätösennuste.

Eläkkeelle siirtyi vuoden aikana neljä henkilöä. Vuosina 2019 – 2021 vanhuseläkkeelle siirtyi Kevan tilaston mukaan kahdeksan työntekijää.

Varhaiseläkemaksu laski Kevan tilinpäätösennusteen mukaan 19 965 euroa edellisestä vuodesta. Maatalouslomituksesta aiheutuvan maksun jakoperusteena olevan varhaiseläkkeiden määrä on 23 112 euroa ja muutos edelliseen vuoteen on -49 %. Laskennan perusteena oleva palkkasumma on 1 505 146 €. Summa ei sisällä maatalouslomittajien palkkasummaa. Ristijärven kunta kuuluu palkkasumman perusteella pienentyöntantajien ryhmään. Pientyöntantajan maksu on 1,0 % palkkasummasta. Varhemaksu poistuu vuoden 2019 alusta osana eläkemaksu-uudistusta.

Eläkemenoperusteisen eläkemaksun tilinpäätösennuste on 262 404 euroa. Vuoden aikana maksettu ennakkomaksu oli 259 078 € (lisämaksu 3 326 €).

Tehtyjen työpäivien ja työtuntien määrä vuonna 2018

Viikkotyöajat: toimistotyö	36,25 h / viikko	KIKY-sopimuksen mukainen työaika
yleistyöaika	38,25 h / viikko	1.2.2017 - > 36,75 h/vko
		38,75 h/vko

Tuntimääriin vaikuttavat vuosilomat ja muut poissaolot.

Opettajien viikkotuntimäärä määräytyy opetusvelvollisuuden mukaan.

Vastuualue	Tehtyjen työpäivien määrä, kpl	Tehdyt työtunnit kpl	Lisätyötunnit, kpl	Ylityötunnit, kpl	Tunnit yhteensä kpl
Hallinto	1 054	7 596	4	0	7 600
ATPU-palvelut	2 015	15 471	0	0	15 471
Työllisyyden hoito	143	954	0	0	954
Lasten päivähoito	2 161	15 301	13	295	15 596
Opetustoimi	3 347	18 974	0	10	18 984
Hyvinvointipalvelut	647	3 943	-201	0	3 742
Tekninen toimi	961	7 355	0	0	7 355
Maaseututoimi	11 357	77 524	2 448	27	79 999
*josta lomitus	10 614	73 047	2 448	27	75 522
Yhteensä v. 2018	21 685	147 118	2 264	332	149 714
Yhteensä v. 2017	21 389	143 354	3 166	543	147 063
Muutos 2018/2017	296	3 764	-902	-211	2 651

Hyvinvointipalvelut: kirjasto ja vapaa-aikatoimi. Lisätyötunteihin tilastoituvat maksetut lisätyöt. Vapaa-aika hyvitys (esim. liukumaylitykset) eivät näy lisä- ja ylityöissä. Kirjaston osa-aikaisen henkilön työpanosta on käytetty muiden hallintokuntien töihin.

Tehtyjen työpäivien määrä kasvoi 2,3 % edellisestä vuodesta. Normaalin työajan työtunnit lisääntyivät samalla 2,6 %. Lisä- ja ylityöiden yhteenlaskettu määrä sen sijaan väheni edellisestä vuodesta 30 %. Suurimmat muutokset tehtyjen työpäivien määrässä olivat opetustoimessa (+12,2 %), lasten päivähoitossa (+9,5 %) ja ATPU-palveluissa (+8,5 %). Maaseututoimessa tehtiin työtunteja 4,5 % vähemmän kuin edellisenä vuonna. Lähes kaikki lisätyötunnit kertyivät lomitukselta, mutta niiden määrä väheni edellisestä vuodesta 26,6 %. Tilastoituja ylityötunteja tehtiin eniten lasten päivähoitossa, missä ylityötuntien määrä kasvoi edelliseen vuoteen verrattuna 13,5 %. Koko organisaatiossa tilastoituja ylityötunteja kertyi 332 kpl. Hallinnossa on käytössä sähköinen työajanseuranta, jossa liukumarat ovat +/- 20 tuntia ja +/- 40 tuntia. Liukumakertymä ei näy tilastoissa tehtyinä lisätöinä.

Vuosi	HTV 1	HTV 2	Palkall. poissaolot, HTV
2018	77,46	98,21	26,84
2017	75,37	95,36	27,34
2016	77,07	96,93	25,32
Muutos 2018 - 2016	0,39	0,28	1,52

Teoreettiset henkilötyövuosien määrä oli 104,50. Teoreettisten henkilötyövuosien

HTV1: Henkilötyövuosista (kal.pv:t) on vähennetty palkalliset poissaolot (27,04).

HTV2: Henkilötyövuosista (kal.pv:t) on vähennetty palkattomat poissaolot (6,29).

Sairauksista ja tapaturmista johtuvat poissaolot v. 2018

Vastuualue	Poissaolo-päivät / sairaus	Poissaolo-päivät / tapaturmat	Poissaolo-päivät tpv/hlö	Poissaoloajan palkat sairaus, €	Poissaoloajan palkat tapaturma, €
Hallinto ja ATPU-palvelut	95	9	8,0	11 846	368
Lasten päivähoito	66	0	5,5	12 161	0
Opetustoimi	36	0	2,0	8 065	0
Hyvinvointipalvelut	1	0	0,3	43	0
Tekninen toimi	106	0	26,5	9 679	0
Maaseututoimi	492	169	10,5	46 790	15 595
*josta lomitus	490	169	11,0	46 227	15 595
Yhteensä v. 2018	796	178	8,5	88 584	15 963
Yhteensä v. 2017	1 458	262	12,6	95 074	22 969
Muutos 2018/2017	-662	-84		-6 490	-7 006
Kunnalle maksetut spvraha- ja tapaturmakorvaukset, €				45 265,00	22 314,00

Hyvinvointipalvelut: kirjasto ja vapaa-aikatoimi

Sairaus- ja tapaturmista johtuvien poissaolojen määrä laski 43,37 % edellisestä vuodesta. Keskimääräisesti sairauspoissaoloja oli 8,5 työpäivää henkilöä kohden. Muutos edelliseen vuoteen on -4,1 päivää. Suhteellisesti eniten poissaolot lisääntyivät hallinto- ja ATPU-palveluissa, joissa kasvu oli 75,9 % ja 41 päivää. Maaseututoimissa sekä sairauksista että tapaturmista johtuvat poissaolot vähenivät 43,1 %. Henkilöä koti laskettujen sairauspoissaoloja oli keskimäärin 8,5 päivää/henkilö (muutos -4,1 pv)

Keskimäärin sairauslomapäivät kunta-alalla vuonna 2016 yhtä henkilötyövuotta kohden olivat 16,7 pv.

Henkilöstön muut poissaolopäivät (työpäivät)

*) Ei sisällä opettajien laskennallista vuosilomaa.

Vastuualue	Vuosiloma	Perhevapaat ja tilapäinen hoitovapaa	Koulutus	Muut palkalliset poissaolot	Palkaton
Hallinnon palvelualue	463	0	11	27	6
Työllistäminen	4	0	0	0	0
Lasten päivähoito	261	285	12	44	25
Opetustoimi	143	187	48	6	80
Hyvinvointipalvelut	93	0	7	2	0
Tekninen palvelualue	133	0	0	12	0
Maaseututoimi	1 780	1	49	821	225
*josta lomitus	1 644	0	35	802	206
Yhteensä v. 2018	2 884	473	127	912	336
Yhteensä v. 2017	2 648	356	213	797	778
Muutos 2018/2017	236	117	-86	115	-442

Palkaton käsittää lomautukset ja vuorottelu- ja opintovapaat, palkattomat kuntoutukset ja yksityisasioista johtuvat työ- ja virkavapaat. Opetustoimissa oli 45 lomautuspäivää. Lomautuksia on koulujen loma-aikana koulutyöntekijöillä. Muihin palkallisiin poissaoloihin sisältyy mm. virkamatkat ja ylityövapaat.

Henkilöstön palkkauskustannukset vuonna 2018

siitä

Vastuualue	Rahapalkka	Varsinaisen kk-palkka	Lisä- ja ylityöt	Työaika-korvaukset	Lomara- ja lomakorv.	Poissaolo-kustannukset	Muut kustannukset
Hallinto ja ATPU-palvelut	492 521	387 497	360	9 841	16 633	69 408	8 781
Työllisyyden hoito	7 221	6 902	0	0	94	225	0
Lasten päivähoito	277 747	205 543	5 177	4 688	12 043	48 322	1 973
Opetustoimi	699 029	559 903	225	14	23 509	48 416	66 963
Hyvinvointipalvelut	76 217	65 054	-2 421	0	2 893	10 113	580
Tekninen toimi	145 361	110 611	0	0	10 727	23 051	972
Maaseututoimi	1 596 112	1 021 373	37 200	223 021	66 682	236 008	11 529
*josta lomitus	1 495 799	942 041	37 200	223 021	63 019	219 805	10 723
Yhteensä v. 2018	3 294 198	2 356 913	37 200	237 564	132 581	451 745	90 798
Yhteensä v. 2017	3 248 177	2 304 879	47 616	239 722	153 269	431 670	71 021
Muutos 2018/2017	46 021	52 034	-10 416	-2 158	-20 688	20 075	19 777

Palkkauskustannukset on esitetty ilman sivukulua.

Rahapalkan määrä kasvoi edellisestä vuodesta 1,42 %, mikä johtuu osittain palkkoihin tulleista sopimuskorotuksista ja joulukuussa maksetusta tuloksellisuuserästä.

Työkykyä ylläpitävä toiminta

Ristijärven kunnan henkilöstöllä on ollut käytössään kunnan myöntämä 100 euron liikuntaseteli omaehtoisesta työkyvyn ylläpitämiseen. Vuoden 2018 aikana seteliä käytettiin Virtaalan palveluihin 4 932 euron arvosta.

Maatalouslomittajilla on mahdollisuus käyttää seteliä omalla paikkakunnallaan olevissa liikuntapaikoissa. Vapaa-aikaohjaaja on järjestänyt kunnantalolla työpäivän alkuun ajoittuvia liikuntatuokioita, joihin ovat aktiivisesti osallistuneet kunnantalolla työskentelevät henkilöt. Henkilökunnalle tarkoitettuja yhteisiä tiedotustilaisuuksia ajankohtaisista asioista (henkilöstövartti) ei järjestetty vuoden aikana. Keväällä järjestettiin yksi yhteinen virkistysiltapäivä. Muita yhteisiä tilaisuuksia ovat olleet henkilökunnan muistamiset, joulukahvittelaisuus ja jouluruokailu sekä osin omakustanteinen pikkujoulujuhla yhdessä luottamushenkilöiden kanssa. Kehityskeskustelut käydään kerran vuodessa ja tarvittaessa useammin esim. tehtävien muutosten yhteydessä.

Työterveyshuollon terveydenhoitajan vastaanotto on Ristijärvellä kerran viikossa. Työterveyslääkärin palvelut ovat tarjolla pääosin Kajaanissa. Vuoden 2019 alusta työntekijöille on järjestetty mahdollisuus käyttää etälääkärivastaanottoa kunnantalolla. Henkilöstöllä on tarvittaessa mahdollisuus saada työnohjausta. Puolangalla terveystilapalvelut tuottavan Attendon kanssa on sopimus maatalouslomittajien työterveyshuollosta puolankalaisten lomittajien osalta. Kelalle tehtävän korvauslaskelman mukaan korvattavia Kainuun Sote ky:n työterveyshuollon kustannuksia oli vuonna 2018 yhteensä 45 054 euroa. Attendolta työterveyshuollon palveluita ostettiin 1 357 eurolla.

Työpaikkaruokailu on järjestetty Keskuskoululla oppilasruokailun yhteydessä koulun työpäivinä.

1.2.6 Ympäristöasiat

Ristijärven kunnalla ei ole sellaisia ympäristökysymyksiä, jotka vaikuttavat olennaisesti kunnan taloudelliseen tulokseen, asemaan tai toiminnan kehitykseen.

1.2.7 Arviot todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Vuoden 2018 tulos ennen tilinpäätössiirtoja on 621 526,36 euroa alijäämäinen. Kertynyt ylijäämä taseessa vuoden 2018 tulos huomioiden on 1,3 milj. euroa ja asukasta kohden laskettuna 1 012 euroa. Lisäksi taseessa on vapaaehtoisin varauksiin siirrettyä ylijäämää 541 821 euroa.

Vuoden 2019 talousarvio ja vuosien 2020 – 2021 taloussuunnitelma on yhteensä 80 200 euroa ylijäämäinen. Suunnitelmavuodet 2020 – 2021 on arvioitu muodostuvan ylijäämäisiksi. Edellä olevan perusteella

kunnan talous on vielä kunnossa, mutta alijäämäisten vuosien jatkuessa tilanne voi käantyä heikoksi ylijäämäpuskurin pienentyessä tai huvetessa kokonaan.

Kunnan käyttötalouden tuloista verotuksellisten tulojen osuus ilman lomitukseen saatua Melan korvausta oli 93,6 % vuonna 2018. Muutokset verotuksellisissa tuloissa vaikuttavat suoraan kunnan talouteen. Tulevina vuosina myös veroprosentin tasoa tulee ottaa tarkasteluun tuloja lisäävänä tekijänä. Muiden käyttötaloustulojen lisäämisen mahdollisuudet ovat rajalliset. Maakunta- ja soteuudistuksen kariuduttua tältä erää, tulee kunnan varautua lähivuosina myös mahdollisesti kasvaviin sosiaali- ja terveydenhuollon kustannuksiin.

Sopeuttaminen tarkoittaa myös oman toiminnan käyttötalouden menojen kriittistä tarkastelua, mutta kuitenkin niin, että kunnalla olevien lakisääteisten palvelujen taso säilytetään vähintäänkin lain edellyttämällä tasolla. Vuoden 2020 aikana toteutuvat toimintaan vaikuttavat muutokset kohdistuvat ateriapalveluun ja lasten päivähoitoon. Ateriapalvelu siirtyy Attendo Oy:lle ja samalla uusiin tiloihin. Lasten päivähoito siirtyy niin ikään uusiin vuokratiloihin vuoden 2020 alkupuolella.

Kunnan merkittävimmät investointisuunnitelmat kohdistuvat asuntojen peruskorjaukseen, joita sisältyy vuosien 2019 talousarvioon jatkuen vielä vuoden 2020 aikana. Toteutuessaan investointi tulee rahoitettavaksi ainakin osin velkarahalla. Muutoin suunnitellut investoinnit eivät ole taloudellisesti niin merkittäviä, että edellyttäisivät esim. lisälainan ottamista.

1.2.8 Merkittävimmät riskit ja epävarmuustekijät

Toiminnalliset riskit

Toiminnalliset riskit voivat koskevat muun muassa henkilöstön osaamista ja saatavuutta tietojärjestelmien toimivuutta, suhdannevaihteluja ja lainsäädännön muutoksia sekä toimivaltasuhteiden selkeyttä. Ristijärven kunta on turvannut riskit henkilöstön saatavuuden osalta esimerkiksi opetustoimessa ottamalla käyttöön kuntien välisen yhteistyön opetustoimen henkilöstön käytössä. Tietojärjestelmien toimivuudesta vastaa Kainuun Sote –kuntayhtymä, joka huolehtii varmuuskopioinnista ja häiriötilanteiden toimenpiteistä.

Lasten päivähoitossa on lain edellyttämä henkilökuntamitoitus. Hallintorakennuksen sähkön saatavuuden varmuutta on lisätty vuoden 2018 aikana valmistuneella varavoimakytkennällä. EU-tietosuojalainsäädännön mukaisesti on laadittu tietosuojaselosteet, jotka on julkaistu kunnan www-sivuilla. Tietosuojavastaava on nimetty. Vuoden aikana hyväksyttiin riskienhallintaohje, joka sisältää ohjeet mm. luottokorttien käsittelystä.

Taloudelliset riskit

Ristijärven kunnan talous on vuoden 2018 tilinpäätöstietojen valossa tasapainossa, joskin talous on heikentynyt edellisestä vuodesta. Toiminnan tulorahoitus ja verotukselliset tulot yhdessä eivät riittäneet kattamaan kokonaan investointimenoja ja lainanlyhennyksiä, sillä lyhytaikaisen maksuvalmiuslainan määrä kasvoi 100 000 euroa. Vuoden 2018 aikana investointien ja toiminnan rahavirta oli -258 346 euroa ja rahavarojen muutos 183 928 euroa.

Kunnan tulorahoitus perustuu pääosin verotuksellisiin tuloihin ja niissä tapahtuvat negatiiviset muutokset vaikuttaa suoraan kunnan maksuvalmiuteen. Maksuvalmiuden turvaamiseksi kunnalla on 2,5 milj. euron Kuntarahoitus Oyj:n kuntatodistusohjelma. Investointeihin otetaan tarvittaessa pitkäaikaista lainaa.

Rahoitusriskit

Kunnan pitkäaikainen konsernin ulkopuolelta tuleva lainoitus on kokonaan Kuntarahoitus Oyj:n myöntämää. Talousarviolainoista 84,4 prosenttia on vaihtuvakorkoista, 5,5 prosenttia on sidottu kolmen vuoden viitekorkoon ja 10,1 prosenttia on kiinteäkorkoista. Korkotaso on pysytellyt edelleen matalalla tasolla, mutta korkojen nousua on ennustettu tapahtuvan kuluvan vuoden 2019 loppupuolella, mikäli talouskehitys jatkuu hyvänä. Lyhytaikaisen kassalainan korko on ollut keväästä 2017 lähtien nolla prosenttia. Ristijärven kunnalla ei ole koronsuojaussopimuksia, joilla varaudutaan korkotason nousuun. Korkotason nousu voi aiheuttaa rahoitusriskin. Korollisen vieraan pääoman määrä vuoden 2018 lopussa on yhteensä 4,765 milj. euroa.

Ristijärven kunnan rahastosijoitusten tasearvo oli vuoden 2018 lopussa 730 000 euroa. Sijoitusten arvo laski 6100 euroa. Sijoitusten yhteenlaskettu markkina-arvo oli 823 000 euroa. Sijoitusten yhteenlaskettu markkina-arvo oli 13 prosenttia yhteenlaskettua hankintahintaa korkeampi. Markkina-arvo laski edellisestä vuodesta 16,6 prosenttia. Rahastosijoitukset on valittu ns. matalan riskin periaatteella.

Rahoitusriskiin luetaan myös kunnan antamat omavelkaiset takaukset kuntakonsernin yhteisöjen lainoille. Ristijärven Vuokratalot Oy:n lainan takausvastuu oli vuoden 2018 lopussa 1 150 000 euroa.

Lisäksi kunnalla on takausvastuita konsernin ulkopuolisten Ristijärven vesiosuuskunnan ja Ristijärven vanhaintukisäätiön lainoista, joiden jäljellä oleva määrä vuoden lopussa oli 400 000 euroa.

Vahinkoriskit

Kunnan esine- ja vastuuvakuutuksen vuosimaksu oli 15 238 euroa. Kunnan omavastuu esinevakuutuksessa on 2 000 euroa, joten sitä pienemmät vahingot jäävät kunnan omalle vastuulle Toiminnasta johtuvia vahingonkorvauksia maksettiin 1 225 euroa. Työtapaturmista aiheutuneita ansioita maksettiin 15 963 euroa, mikä on 30,5 % vähemmän kuin edellisenä vuotena. Vakuutusyhtiö maksoi kunnalle tapaturmista johtuvia korvauksia 22 314 euroa. Työtapaturmista ja vahingonkorvauksista lähes kaikki kohdistuvat maatalouslomituksen.

Toiminnan tuottojen saamisten luottotappioita kirjattiin 76 605 euroa. Tileistä poisto ei poista saatavia perinnästä. Viivästyskorkoja ja muita perinnästä johtuvia kuluja maksettiin yhteensä vajaa 300 euroa, joista viivästyskorkojen osuus oli vain 6,6 %.

Toteutuneiden kustannusten perusteella vahinkoriskien voidaan katsoa olevan siedettävällä tasolla.

Vakuutusten ajantasaisuutta seurataan vähintään vuositasolla ja rakentamisessa urakoitsijoilta edellytetään urakkasopimusten mukaiset riittävät vakuudet. Kunnassa on tehty toiminnallisten ja taloudellisten riskien kartoitustyö jatkuvuudenhallintaprojektissa (KUJA) osin varautumiseen liittyen. Riskienhallintatyöryhmänä toimii kunnan johtoryhmä.

Kunnalla ei ole sellaisia tehdyistä päätöksistä johtuvia valituksia oikeusasteissa, joista olisi odotettavissa kunnalle taloudellisia vaatimuksia. Vuoden 2018 aikana tehdyistä päätöksistä on tehty yksi valitus hallinto-oikeuteen.

1.3. Selonteko kunnan sisäisen valvonnan järjestämisestä

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeiden mukaan sisäisestä valvonnan järjestämisestä ja yhteisestä ohjeistamisesta vastaavat kunnanhallitus ja kunnanjohtaja. Kunnassa ei ole päätoimista sisäistä tarkastajaa, vaan palvelualueiden päälliköt vastaavat siitä, että heidän alaisten alueiden sisäinen valvonta on järjestetty yleisten ohjeiden pohjalta ja että se on riittävää.

Säännösten, määräysten ja päätösten noudattaminen

Kunnanhallitus antaa vuosittain talousarvion täytäntöönpano-ohjeet, joita vastuualueiden tulee toiminnassaan noudattaa. Kunnan hallinnossa noudatetaan valtuuston hyväksymää hallintosääntöä ja hallituksen antamia toimintaa ohjaavia ohjeita sekä lainsäädäntöä. Kunnanhallitus antaa kuntakonsernille ohjeita konsernitalouden ja -toiminnan kannalta tarpeelliseksi katsomissaan asioissa.

Kunnan päivitetty konserniohje, sisäisen valvonnan ja riskienhallinnanohje, laskutus- ja perintäohjeet sekä tietosuojaohje on hyväksytty 2018.

Johtoryhmä tasolla on määritelty riskienhallinnan aiheuttamat toimenpiteet palvelualueittain vuonna 2014. Riskikartoituksen (sisältö: merkittävimmät riskit, dokumentointi, todennäköinen toteutuminen, analyysi ja vastuu) laatiminen on aloitettu KUJA -projektissa. Kartoitus palvelee samalla häiriötilanteen riskikartoitusta.

Kunnanhallitus on päättänyt Tiedonohjausjärjestelmän (TOS) -projektin käyttöönottamisesta kunnassa. Järjestelmä otetaan käyttöön viimeistään vuoden 2020 aikana. Tiedonohjausjärjestelmän avulla päästään nykyistä tehokkaampaan asiakirjahallintaan.

Merkittävimmät riskit kohdistuvat kiinteistöihin. Kiinteistöjen valvontaa tehostetaan riskien ennaltaehkäisemiseksi.

Tavoitteiden toteutuminen, varojen käytön valvonta, tuloksellisuuden arvioinnin pätevyys ja luotettavuus

Seuranta tapahtuu toimintakertomuksessa ja talousarvion toteutumavertailussa. Kunnanhallitukselle ja valtuustolle seurantaraportti annetaan kokousaikatulusta johtuen 2 – 4 kertaa vuodessa. Talouden toteutumaa seurataan toimielinraportoinnin lisäksi vähintäänkin kuukausittain. Keskitetyn seurannan lisäksi palvelu- ja tehtäväalueet seuraavat toteutumaa omalta osaltaan.

Laskujen käsittelyssä huomioidaan esteellisyysäännökset ja se, että laskut kiertävät kahden käsittelijän kautta. Asiatarkastajana ja hyväksyjänä ei toimi sama henkilö. Vähintään yli viisi päivää kestävän poissaolon ajaksi tulee määrittää laskujen hyväksyntään sijainen. Kassaseuranta ja suoritettujen maksujen seuranta on loma-aikojä lukuun ottamatta päivittäin tapahtuvaa.

Omaisuuksien hankinnan, luovutuksen ja hoidon valvonta

Ristijärven kunnalla ei ole ollut sellaisia omaisuuden hankinnan, luovutuksen ja hoidon tapahtumia, joista olisi seurannut korvaus- tai muita oikeudellisia vastuita.

Sopimustoiminta

Sopimusehtojen noudattaminen ja vanhentumisaikojen seuranta on ajan tasalla. Sopimuksista annetaan tieto laskutukseen ja niille vastuualueille, joita sopimus koskee. Sopimusten solmimisessa noudatetaan hallintosäännön toimivaltamääräyksiä.

Arvio sisäisen tarkastuksen järjestämisestä

Kunnanhallitus päättää vuosittain maksujen hyväksyjät ja antaa talousarvion täytäntöönpano-ohjeet. Kunnanhallitus on tehnyt päätöksen itselleen hallintosäännössä säädetyn toimivallan edelleen delegoinnista alaisilleen viranhaltijoille. Päätöksiä tekevät viranhaltijat on ohjeistettu noudattamaan delegointipäätöksen rajoituksia ja antamaan tekemänsä päätökset tiedoksi kunnanjohtajalle ja kunnanhallituksen puheenjohtajalle, siltä osin, kun niihin on otto-oikeus. Viranhaltijapäätökset tulee tehdä Dynasty –asianhallintaan ja ne julkaistaan muutoksenhakuohjeella varustettuna kunnan internet-sivuilla siltä, kun en eivät sisällä Eutietosuoja-asetuksen tai salassapitoa koskevan lainsäädännön mukaisia tietoja.

Kunnanhallitukselle tuodaan säännöllisesti tiedoksi yli 500 euron suuruiset erääntyneet saatavat. Samalla annetaan selvitys saatavan luonteesta ja perinnästä, sekä mahdollisesti velallisen kanssa tehdyistä erääntyneen saatavan lyhennyssopimuksista. Talouden sisäinen tarkastus tapahtuu pääasiassa talousarvion toteutumisen seurannan avulla.

Saatavien seuranta on järjestetty niin, että vastuuhenkilöillä on ajantasainen tieto oman toimialansa laskutuksen toteutumista. Perintää hoitavalta henkilöltä saadaan listaukset erääntyneistä saatavista. Vastuualueen päälliköt ja vastuualueiden esimiehet vastaavat oman toimialueensa talouden aktiivisesta seurannasta.

Kunnan maksutilien tapahtumia seurataan säännöllisesti kirjanpitäjän toimesta tapahtuvan seurannan lisäksi. Luottokorttien käyttö on ohjeistettu kirjallisesti korttia luovutettaessa sekä sisäisen valvonnan ohjeissa. Korteilla tehdyistä maksuista tulee toimittaa tositteet asiatarkastajalle. Tositteet tulee käydä selville kirjanpidon edellyttämät tiedot sekä se, mistä kulu on aiheutunut. Tositteet säilytetään joko laskuun liitettynä sähköisessä Rondoarkistossa tai paperisina kunnan arkistossa.

Kunnalla on tili molemmissa paikkakunnan elintarvikeliikkeissä. Tileille tehdyistä ostoksista tulee toimittaa laskun asiatarkastajalle tosite laskun asiatarkastamista varten. Kuittiin tulee liittää selvitys siitä, mihin tarkoitukseen tai tilaisuuteen varten tavarat on hankittu.

Vuoden 2018 aikana sisäisen valvonnan osalta ei ole havaittu raportoitavia puutteita.

1.4 TILIKAUDEN TULOKSEN MUODOSTUMINEN JA TOIMINNAN

RAHOITUS

Tuloslaskelma ja sen tunnusluvut	1 000 €	
	2018	2017
Toimintatuotot	4 569	4 449
* siitä sisäiset toimintatuotot	624	658
Valmistus omaan käyttöön	0	0
Toimintakulut	-15 192	-14 940
*siitä sisäiset toimintakulut	-624	-658
Toimintakate	-10 622	-10 491
Verotulot	4 816	5 081
Valtionosuudet	5 777	6 081
Rahoitustuotot ja -kulut	-26	-18
Korkotuotot	32	10
Muut rahoitustuotot	7	7
Korkokulut	-32	-34
Muut rahoituskulut	-11	-190
Vuosikate	-55	464
Poistot ja arvonalentumiset	-566	-592
Satunnaiset tuotot	0	0
Satunnaiset kulut	0	0
Tilikauden tulos	-621	-129
Tilinpäätössiirrot	74	80
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-547	-49
Tuloslaskelman tunnusluvut	2018	2017
Toimintatuotot/Toimintakulut %	27,1	26,5
Vuosikate/Poistot, %	-9,7	78,4
Vuosikate, euroa/asukas	-43	352
Asukasmäärä	1 288	1 317

Toimintakate on toimintatuottojen ja -kulujen erotus, joka osoittaa verorahoituksen osuuden toiminnan kuluista.

Tunnusluku Toimintatuotot/Toimintakulut % osoittaa maksurahoituksen osuutta toimintamenoista.

Vuosikate osoittaa tulo-rahoituksen, joka jää käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainan lyhennyksiin. Vuosikate on keskeinen kateluku arvioitaessa tulo-rahoituksen riittävyyttä.

Jos vuosikate on alijäämäinen, kunnan tulo-rahoitus on heikko.

Tilikauden tuloksen jälkeen esitettävät erät ovat poistoero- ja tuloksenkäsittelyeriä.

Rahoituslaskelma ja sen tunnusluvut

	2018	2017
	1000 euroa	1000 euroa
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	-55	464
Tulorahoituksen korjauserät	-13	0
<i>Toiminnan rahavirta</i>	-68	464
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-160	-384
Rahoitusosuudet investointimenoihin	14	83
Pysyvien ja vastaavien hyödykkeitten luovutustulot	34	0
<i>Investointien rahavirta</i>	-111	-301
Toiminnan ja investointien rahavirta	-189	163
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset	71	223
Antolainasaamisten lisäykset	16	14
Antolainasaamisten vähennykset	55	209
Lainakannan muutokset	-430	800
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0	0
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-530	-512
Lyhytaikaisten lainojen muutos	100	-300
Oman pääoman muutokset	0	0
Muut maksuvalmiuden muutokset	713	-51
Toimeksiantojen varojen muutos	2	0
Saamisten muutos	182	28
Korottomien velkojen muutos	531	-79
Rahoituksen rahavirta	354	160
Rahavarojen muutos	174	322
Rahavarat 31.12. 1000 €	1 357	1 183
Rahavarat 1.1. 1000 €	1 183	861
	2018	2017
Rahoituslaskelman tunnusluvut		
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä viideltä vuodelta, 1000 €	128	164
Investointien tulorahoitus, %	-39,5	153,8
Lainanhoitokate	-1,04	0,9
Kassan riittävyys, pv	32,4	28,4
Asukasmäärä	1 288	1 317

Tase ja sen tunnusluvut

VASTAAVAA	2018	2017	VASTATTAVAA	2018	2017
A PYSYVÄT VASTAAVAT	10 080	10 592	A OMA PÄÄOMA	4 705	5 262
I 1. Aineettomat hyödykkeet	0	0	I Peruspääoma	3 400	3 400
II Aineelliset hyödykkeet	7 066	7 507	II Ed. tilikausien ylij. (alij.)	1 862	1 911
1. Maa- ja vesialueet	1 168	1 133	III Tilikauden ylij. (alij.)	-547	-49
2. Rakennukset	4 953	5 186	B POISTOERO ja vap.eht.var.	947	1 022
3. Kiinteät rakenteet ja laitteet	912	938	1. Poistoero	406	480
4. Koneet ja kalusto	31	55	2. Vapaaehtoiset varaukset	542	542
5. Enn.maksut ja keskener.hankinnat	2	195	C PAKOLLISET VARAUKSET	0	0
III Sijoitukset	3 015	3 376	D TOIMEKSIANT. PÄÄOMAT	13	8
1. Osakkeet ja osuudet	1 993	1 992	1. Lahtjoitusrah. Pääomat	13	8
2. Muut lainasaamiset	962	1 033	E VIERAS PÄÄOMA	6 237	6 137
3. Muut saamiset	60	60	I Pitkäaikainen	2 960	3 346
B TOIMEKSIANTOJEN VARAT	9	6	1. Lainat rahoitus ja vak.		
1. Valtion toimeksiannot	0	0	laitoksilta	2 225	2 770
2. Lahjoitusrahastojen varat	9	6	2. Lainat muilta luotonantajilta	576	576
3. Muut toimeksiantojen varat	0	0	3. Saadut ennakot	159	0
C VAIHTUVAT VASTAAVAT	1 814	1 831	4. Ostovelat	0	0
I Vaihto-omaisuus	0	0	5. Liitt.maksut ja muut velat	0	0
1. Valmiit tuotteet/tavarat	0	0	6. Siirtovelat	0	0
2. Ennakkomaksut	0	0	II Lyhytaikainen	3 277	2 791
II Saamiset	456	648	1. Lainat rahoitus ja vak.		
Pitkäaikaiset saamiset	41	40	laitoksilta	1 805	1 690
1. Lainasaamiset	41	40	2. Saadut ennakot	0	119
Lyhytaikaiset saamiset	415	608	3. Ostovelat	279	355
1. Myyntisaamiset	331	364	4. Liitt.maksut ja muut velat	75	81
2. Lainasaamiset	22	16	8. Siirtovelat	1 118	546
3. Muut saamiset	34	102	VASTATTAVAA YHTEENSÄ	11 913	12 430
4. Siirtosaamiset	38	126	Taseen tunnusluvut	2018	2017
Rahoitusarvopaperit	729	735	Omavaraisuusaste, %	48,4	51,7
1. Osakkeet ja osuudet	1	1	Suhteellinen velkaantuneisuus, %	41,3	41,0
2. Sijoitukset rahamarkk.instr.	728	734	Velat ja muut vastuut, %:ia käyttö-		
III 3. Joukkovelkakirjasaam.	0	0	tul.	41,4	41,1
4. Muut arvopaperit	0	0	Kertynyt yli-/alijäämä, 1000 €	1 305	1 862
Ra at ja ankkisaamiset	628	448	Kertynyt yli-/alijäämä, €/as	1 013	1 414
VASTAAVAA YHTEENSÄ	11 913	12 430	Lainakanta 31.12., 1000 €	4 765	5 036
			Lainakanta 31.12, €/as	3 699	3 824
			Lainasaamiset, 1000 €	962	1 033

1.5 Kunnan kokonaistulot ja –menot

Kokonaistulojen ja –menojen laskelma laaditaan tuloslaskelmasta ja rahoituslaskelmasta, jotka sisältävät vain ulkoiset tulot, menot ja rahoitustapahtumat.

TULOT	1 000 €	MENOT	1 000 €
Toiminta		Toiminta	
Toimintatuotot	3 945,6	Toimintamenot	-14 567,9
Verotulot	4 816,0	Korkokulut	-31,7
Valtionosuudet	5 777,2	Muut rahoituskulut	-11,4
Korkotuotot	9,6	Satunnaiset kulut	0
Muut rahoitustuotot	7,2		
Tulorahoituksen korjauserät	0	Tulorahoituksen korjauserät	
*Pysyvien vastaavien		*Pysyvien vastaavien hyödykk.	
hyödykkeiden luovutusvoitot (-)	-13,0	luovutustappiot	0
Investoinnit		Investoinnit	
Rahoitusosuudet	14,0	Investointimenot	-154,3
Pysyvien vast. hyöd. Luov.tulot	29,0		
Rahoitustoiminta		Rahoitustoiminta	
Antolainasaamisten väh.	54,8	Antolainasaamisten lisäys	15,7
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0	Pitkäaikaisten lainojen vähenn.	-530,0
Lyhytaikaisten lainojen lisäys	100,0	Lyhytaikaisten lainojen väh.	0
Oman pääoman lisäykset	0		
Muut maksuvalmiuden		Oman pääoman vähennykset	0
muutokset	713,2		
Kokonaistulot yhteensä	15 453,6	Kokonaismenot yhteensä	15 279,6

Kokonaistulot – Kokonaismenot = 174,0 € (rahavarojen muutos)

1.6 Kuntakonsernin toiminta ja talous

1.6.1 Yhdistelmä konsernitilinpäätökseen sisältyvistä yhteisöistä

	Yhdistelty (kpl)	Ei yhdistelty (kpl)
Tytäryhteisöt		
Yhtiöt		
Kiinteistö- ja asuntoyhtiöt	2	
Muut yhtiöt	1	
Osuuskunnat	1	
Yhdistykset	0	
Säätiöt	0	
Kuntayhtymät	3	
Osakkuusyhteisöt	1	
Yhteensä	8	0

Tytäryhteisöt: Kiinteistö Oy Saukkohaka ja Ristijärven Vuokratilat Oy, Seniorpolis Oy ja Osuuskunta Seniorisilta. Kiinteistö Oy Saukkohakaan asuntojen vuokraus päättyi rakennusten myynnin yhteydessä. Seniorpolis Oy:llä ei ole toistaiseksi aktiivista toimintaa vuoden 2018 jälkeen.

Kuntayhtymät: Kainuun Sote ky, Kainuun liitto ja Kainuun jätehuollon ky.
Osakkuusyhteisöt: Ristijärven Vesihuolto-osuuskunta.

1.6.2 Konsernin toiminnan ohjaus

Konsernin toimintaa ohjaa kunnanhallitus ja valtuuston 14.3.2018 hyväksymä konserniohje. Valtuusto on asettanut konsernille talousarviossa toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet. Yhtiöiden tulee antaa kunnanhallitukselle raportti toiminnastaan kaski kertaa vuodessa 15.2. (ed. vuosi) ja 15.8. (kuluva vuosi) mennessä. Kunnanhallitukselle on toimitettu raportit ohjeen mukaisesti.

1.6.3 Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat

Ristijärven kunnan konserniin kuuluvat tytäryhteisöt Kiinteistö Oy Saukkohaka, Ristijärven Vuokratalot Oy, Senioripolis Oy ja Osuuskunta Seniorisilta. Kunnan omistusosuus yhteisöissä osuuskuntaa lukuun ottamatta on 100 %. Osuuskunnassa kunnan omistusosuus on 58,8 ja konsernin 88,23 %. Konserniin yhdisteltävissä kuntayhtymissä kunnan omistusosuus on seuraava: Kainuun liitto 1,89 %, Kainuun Sote ky 2,48 % ja Kainuun jätehuollon kuntayhtymä (EkoKymppi) 2,04 %.

Kiinteistö Oy Saukkohakaan toiminta on lopetettu vuoden 2018 aikana ja yhtiön asuinvuokratalon rakennus on myyty. Kunta on maksanut valtuuston 20.6.2018 tekemän päätöksen perusteella lopetuksesta aiheutuneet kulut mukaan lukien Valtionkonttorin lainan.

Konserniin kuuluvien asuintalojen vuokrausaste on ollut hyvä koko vuoden ajan. Pappilantie 12:n asunnoissa Vuokratalot Oy toteutti viemäreiden saneerauksen ja rakensi uusien jätehuoltomääräysten mukaisen jätekeräyspisteen. Asuinhuoneistojen vuokria on korotettu vuodelle 2019.

Tyhjiä asuntoja on lähinnä vain kunnan suoraan omistamassa Aholantie 30:n asuintalossa, jonka asuntojen saneeraamisen on varattu määräraha vuoden 2019 investoinneissa sekä vuoden 2019 investointisuunnitelmassa (2-vuotinen hanke). Investoinnilla isoja asuntoja muutetaan kysyntää vastaaviksi pienemmiksi asunnoiksi. Ristijärven Vuokratalot toteutti Pappilantie 12:n asunnoissa viemäriremontin Kunnan avustus Osuuskunta Seniorisilla ylläpitämän liikuntatalo Virtaalan toimintaan pysyi vuoden 2017 tasolla, vaikka talon käyttöasteessa asiakasmäärillä mitattuna oli laskua edellisestä vuoteen.

Konserniin kuntayhtymistä Kainuun sosiaali- ja terveydenhuollon tulos oli oleellisesti heikompi, kun mitä se oli talousarviovuoteen lähdeittäessä. Yli 20 milj. euron alijäämästä koitui jäsenkunnille mittavat jälkilaskut. Ristijärven kunnan osuus alijäämästä oli 400 000 euroa.

Ristijärven kunnan konsernin vuosikate oli 398 916 euroa. Poistojen ja satunnaisten erien jälkeen tulos on 482 274 euroa alijäämäinen. Konsernitaseen loppusumma on 15,7 milj. euroa. Tase vahvistui edellisestä vuodesta 1,0 milj. eurolla. Konsernin lainakanta on 7,6 milj. euroa ja 5 897 €/asukas. Asukasta kohden laskettu lainamäärä kasvoi 791 eurolla.

Konsernin taseeseen kertynyt ylijäämä on tilipäätösvuoden lopussa 1 250 692 euroa.

Konsernille asetettujen tavoitteiden toteutuminen on esitetty kohdassa 1.6.6.

1.6.4 Arvio konsernin todennäköisestä kehityksestä

Ristijärven Vuokratalot Oy jatkaa tulevina vuosina peruskorjauksia pitääkseen talot haluttuina vuokra-asuntokohteina. Hyvästä vuokrausasteesta kertoo osaltaan se, että huoneistojen vuokria ei korotettu vuosille 2017 ja 2018. Vuodelle 2019 vuokria on korotettu kohonneita kustannuksia vastaavasti.

Osuuskunta Seniorisilla toiminnan kannattavuuden isoin haaste on tulevaisuudessakin kulujen sopeuttaminen väheneviin käyttötuloihin. Kunnan tulee varautua tukemaan toimintaa myös jatkossa.

1.6.5 Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä

Ristijärven valtuusto on hyväksynyt 14.3.2018 konserniohjeen, jolla luodaan puitteet omistajaohjaukselle kunnan tavoitteiden mukaisesti.

Toimivallan ja -vastuunjako konserniohjauksessa

Ristijärven kunnan konsernijohtolla tarkoitetaan kunnanhallitusta ja kunnanjohtajaa.

Toimivalta ja –vastuu on jaettu seuraavasti:

Konsernin toiminnan ylin ohjaaja on kunnanvaltuusto, joka hyväksyy konserniohjeen. Kunnanvaltuusto muun muassa määrittelee kunnan tavoitteet ja sen mukaiset omistajapoliittiset linjaukset.

Kunnanhallitus nimeää edustajat tytär- ja osakkuusyhteisöjen yhtiökokouksiin tai vastaaviin sekä nimeää kunnan ehdokkaat tytäryhteisöjen hallituksiin. Kunnanjohtaja johtaa kunnanhallituksen alaisena kuntakonsernia ja päättää omistajaohjauksesta kiireellisissä asioissa. Kunnanjohtajalla on oikeus tarvittaessa sisäisen tarkastuksen järjestämiseen kunnan tytäryhteisöissä. Yhtiöt ja yhteisöt ovat velvollisia antamaan selvitystoimituksen edellyttämät tiedot.

Ohjeiden anto kunnan edustajille tytäryhteisöissä

Kunnanhallitus antaa tarvittaessa ohjeet yhtiökokouksessa tai vastaavissa elimissä kuntaa edustaville henkilöille kunnan kannan ottamiseen käsiteltäviin asioihin. Lisäksi kunnanhallitus antaa tarvittaessa asiakohtaisia konserniohjeita.

Konsernitavoitteiden asettamista ja toteutumista koskeva arviointi

Kunnanvaltuusto päättää kuntakonserniin kuuluvien yhteisöjen toiminnallisista ja taloudellisista tavoitteista talousarvion yhteydessä. Kunnanhallituksen tulee osavuosisikatsauksen yhteydessä saattaa valtuuston tietoon konserniraportti. Selostus valtuustolle on annettu 8.11.2016. Lisäksi tytäryhteisöihin nimetyillä kokousedustajilla on velvollisuus raportoida konsernijohtolle merkittävistä konsernia koskevista asioista.

Tytäryhteisöjen toiminnan tuloksellisuuden ja taloudellisen aseman seuranta, analysointi ja raportointi

Kunnanjohtajalla on oikeus osallistua kunnan määräysvallassa olevan tytäryhteisön hallituksen tai vastaavan toimielimen kokoukseen. Tytäryhteisöjen tulee antaa kunnalle puolivuositain ja tarvittaessa useammin raportti sille asetettujen tavoitteiden toteutumisesta, toiminnan ja talouden kehityksestä sekä arvio niihin liittyvistä riskeistä.

Raportointijärjestelmä toimii talouden osalta siten, että konsernijohtolle toimitetaan toteutumavertailut kaksi kertaa vuodessa. Konsernijohtolle on raportoitu konserniohjeen mukaisesti. Tytäryhteisöjen taloudellisen aseman seuranta on ollut riittävää.

5) Keskitettyjen konsernitoimintojen käyttö

Kunnan määräysvallassa olevan yhteisön tulee kilpailuttaa hankintansa hankintalain mukaisesti, ellei toiminta ole luonteeltaan kaupallista. Kunta tuottaa Vuokratalot Oy:lle sopimuksen perusteella tarpeen mukaan kiinteistöhuoltoa ja rakentamisen asiantuntija- ja suunnittelupalvelua.

Kunnan määräysvallassa olevat yhteisöt ovat mukana Kainuun hankintarenkaan hankinnoissa, ellei joiltakin osin muuta sovita. Konserniyhtiöt hankkivat hallinnon tukipalvelut yksityisiltä toimijoita lukuun ottamatta Vuokratalot Oy:tä, jonka toimitusjohtajan tehtäviä hoitaa kunnan kehittämispäällikkö.

Tilintarkastuspalvelun hankinta on toteutettu yhteistyössä kunnan kanssa.

5) Riskienhallintajärjestelmien toimivuus tytäryhteisöissä

Yhtiön hallituksella ja toimitusjohtajalla on vastuu yhtiön riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan järjestämisestä. Yhteisöjen vakuutusten tulee olla riittävät yhteisön toiminnan luonne ja laajuus huomioiden. Yhteisön hallituksen on hankittava asian valmisteluvaiheessa kunnan kirjallinen kanta konserniohjeen kohdassa 11 lueteltujen asioiden osalta.

1.6.6 Kuntakonsernille asetettujen tavoitteiden toteutuminen

Ristijärven Vuokratalot Oy

Toiminta vuonna 2018

Ristijärven Vuokratalot Oy on vakiinnuttanut toimintansa Ristijärven merkittävimpänä asuntojen vuokraajana. Vapautuvia asuntoja korjataan tarpeen mukaan. Tarvittavia remontteja aikataulutetaan korjaussuunnitelmien mukaan huomioiden oman rahoituksen riittävyys. Yhtiö hoitaa velvoitteensa kumppaneiden kanssa sopimusten mukaisesti. Asukkaita kuullaan ja asukkaita informoidaan koko ajan. Etenkin remonttien aikaiseen ja edeltävään informointiin on kiinnitetty erityistä huomiota. Asukkaiden toiveet pyritään täyttämään mahdollisuuksien mukaan.

Tavoite	Mittari	Toteuma
Asukasviihtyvyys	Asukasvaihtuvuus, uusia vuokrasopimuksia < 15/v	Toteutui hyvin, uudet sopimukset 12 kpl
Haluttavat ja viihtyisät asunnot	Asukastyytyväisyys Vuosikorjaussuunnitelma ja sen toteutuminen	Toteutui hyvin. Asukkaat tyytyväisiä tehtyihin korjauksiin ja remontteihin.
Asuntojen hyvä käyttöaste	Käyttöaste > 90 %	Käyttöaste n. 95 %
Vähäiset luottotappiot	Saatavien perintätehokkuus ja nopeus, luottotappioita <3 % vuokrasaatavista	Ei kirjattuja luottotappioita.
Kunnan ja kiinteistöyhtiön kitkaton yhteistoiminta	Toimintojen sujuvuus, tyytyväiset sidosryhmät	Mutkaton yhteiselo kunnan ja vuokratalon välillä

Osuuskunta Seniorisilta, VIRTAALA

Tavoite	Mittari	Tavoite
Toimintojen käyttöaste	Kävijämäärät määrä vähintään vuoden 2017 tasossa	allas: yksittäiset kävijät 1 170 (-27,9 %), ryhmissä 1580 (-33,7 %) kuntosali yhteensä 1 696 (-12,5 %) Tavoite ei toteutunut. Liikuntasali: sulkapallovuoroja 106, joissa 2-6 pelaajaa/kerta, kansalaisopiston järjestämää liikuntaa, senioritanssi, kahvakuula, Pynyn kerhot, lentopallo. Eri liikuntamuodoissa osallistujamäärä 4 – 20 / kerta.
Toiminnan tehostaminen	Uusia palveluja otettu käyttöön Palvelujen tuottamisen kustannustehokkuus (osuuskunnan taloudellinen kehitys)	ei uusia palveluja toteutui, tilikauden tulos ylijäämäinen (v. 2017 alijäämäinen)
Menojen kattaminen toiminnasta saaduilla tuloilla	Liikevaihdon lisäys 5 – 10 % v. 2017 Kunnan avustus enintään vuoden 2017 tasossa	Ei toteutunut. Liikevaihto ilman kunnan avustusta -15,5 % Toteutui, avustus 8 000 €

Konsernijohtolle ja kunnan edustajille asetetut tavoitteet

	TP 2015	TP 2016	TP 2017	To- teuma 2018
Konsernijohtolle asetetut tavoitteet				
Konsernijohton raportoitava valtuustolle, krt/v	2	2	2	2
Konsernin toimintatuotot toimintakuluista, %		54,71	55,19	55,94
Konsernin vuosikate poistoista, %		68,98	122,79	28,22
Konsernin suhteellinen velkaantuneisuus, %	40,4	40,4	38,7	44,1
Konsernin korolliset lainat/asukas, €	5 800	4 700	5 105	5 897
Kunnan edustajille asetetut tavoitteet				
Edustajien raportoitava tytäryhteisöstä kunnanhallitukselle, krt/v	2	2	2	2

1.6.7 Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut

KONSERNIN TULOSLASKELMA ja sen tunnusluvut 1000 €

	2018	2017
Toimintatuotot	13 055	12 500
Toimintakulut	-23 193	-22 650
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta (tappiosta)	-1	2
Toimintakate	-10 138	-10 147
Verotulot	4 808	5 072
Valtionosuudet	5 777	6 081
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	7	7
Muut rahoitustuotot	13	13
Korkokulut	-42	-40
Muut rahoituskulut	-27	-5
Vuosikate	399	981
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-794	-1 063
Arvonalentumiset	-88	0
Satunnaiset tuotot	1	0
Satunnaiset kulut	-1	0
Tilikauden tulos	-484	-82
Tilinpäätössiirrot	2	2
Tilikauden verot	0	0
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-482	-80
Tuloslaskelman tunnusluvut	<u>2018</u>	<u>2017</u>
Toimintatuotot/Toimintakulut %	56,29	55,19
Vuosikate/Poistot, %	45,24	122,79
Vuosikate, euroa/asukas	309,8	745
Asukasmäärä	1 288	1 317

Toimintakate on toimintatuottojen ja -kulujen erotus, joka osoittaa verorahoituksen osuuden toiminnan kuluista.

Tunnusluku Toimintatuotot/Toimintakulut % osoittaa maksurahoituksen osuutta toimintamenoista.

Vuosikate osoittaa tulorahoituksen, joka jää käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainan lyhennyksiin. Vuosikate on keskeinen kateluku arvioitaessa tulorahoituksen riittävyyttä.

Jos vuosikate on alijäämäinen, kunnan tulorahoitus on heikko.

Tilikauden tuloksen jälkeen esitettävät erät ovat poistoero- ja tuloksenkäsittelyeriä.

KONSERNITASE ja sen tunnusluvut

VASTAAVAA	2018	2017	VASTATTAVAA	2018	2017
PYSYVÄT VASTAAVAT	11 956	11 499	OMA PÄÄOMA	4 682	5 168
Aineettomat hyödykkeet	114	125	Peruspääoma	3 400	3 400
Aineettomat oikeudet	81	83	Muut omat rahastot	31	33
Muut pitkävaikutteiset menot	28	38	Ed. tilik. yli-/alijäämä	1 733	1 813
Ennakkomaksut	5	3	Tilikauden yli-/alijäämä	-482	-80
Aineelliset hyödykkeet					
Maa- ja vesialueet	1 191	1 184			
Rakennukset	6 788	7 128			
Kiinteät rak. ja laitteet	1 076	1 109			
Koneet ja kalusto	343	398	VÄHEMMISTÖOSUUDET		
Ennakkomaksut ja kes-			POISTOERO JA VAPAA-		
keneräiset hankkeet	2 022	1 064	EHTOISET VARAUKSET		
	11 420	10 883	Poistoero		
Sijoitukset			Vapaaehtoiset varaukset		
Osakkuusyhteisöosuudet	216	217			
Muut osakkeet ja osuudet	74	126	PAKOLLISET VARAUKSET	245	136
Muut lainasaamiset	64	79	Potilasvahinkovastuu	221	
Muut saamiset	69	69	Muut pakolliset varaukset	24	136
	423	491			
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	78	122	TOIMEKSIANTOJEN		
			PÄÄOMAT	119	149
VAIHTUVAT VASTAAVAT	3 623	3 003	VIERAS PÄÄOMA	10 611	9 172
Vaihto-omaisuus	47	42	Pitkäaikainen koroll. vieras po.	5 463	4 980
Saamiset	1 499	1 091	Pitkäaikainen koroton vieras po	159	54
Pitkäaikaiset saamiset	57	56	Lyhytaikainen. korollinen vieras po	2 132	1 743
Lyhytaikaiset saamiset	1 443	1 035	Lyhytaikainen koroton vieras po	2 857	2 449
Rahoitusarvopaperit	730	736	VASTATTAVAA YHTEENSÄ	15 657	14 624
Rahat ja pankkisaamiset	1 347	1 135			
VASTAAVAA YHTEENSÄ	15 657	14 624			

Tunnusluvut

	2018	2017
Omavaraisuusaste	30,2	35,3
Suht. velkaantuneisuus, %	44,1	38,7
Velat ja vastuut %:ia käyttö-		
tuloista	45,1	39,6
Kertynyt ylijäämä (1000 €)	1 251	1 733
Konsernin lainat, €/as	5 897	5 105
Konsernin lainasaamiset	143	79
Kunnan asukasmäärä	1 288	1 317

KONSERNIN RAHOITUSLASKELMA ja sen tunnusluvut

	<u>2018</u>		<u>2017</u>	
Toiminnan rahavirta				
Vuosikate	399		981	
Satunnaiset erät, netto	-1		0	
Tulorahoituksen korjauserät	295		27	
	693		1 007	
Investointien rahavirta				
Investointimenot	-1 488		-1 075	
Rahoitusosuudet investointeihin	15		86	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	121		0	
	-1 354		-989	
Toiminnan ja investointien rahavirta		-660		18
Rahoituksen rahavirta				
<i>Antolainauksen muutokset</i>	10		19	
Antolainasaamisten lisäykset	0		19	
Antolainasaamisten vähennys	10		0	
<i>Lainakannan muutokset</i>	689		559	
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	1 134		1 651	
Pitkäaikaisten lainojen vähenn.	-844		-665	
Lyhytaikaisten lainojen muutos	399	698	589	576
<i>Oman pääoman muutokset</i>	0		0	
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	13		21	
Vaihto-omaisuuden muutos	-5		-1	
Saamisten muutos	-409		-13	
Korottomien velkojen muutos	567		-28	
<i>Muut maksuvalmiuden muutokset</i>	167		-22	
Rahoituksen rahavirta		1 204		556
Rahavarojen muutos		206		576
Rahavarojen muutos				
Rahavarat 31.12.	2 077		1 871	
Rahavarat 1.1.	1 871		1 296	
Rahoituslaskelman tunnusluvut	<u>2018</u>		<u>2017</u>	
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, 1000 €	-64		-209	
Investointien tulorahoitus, %	27,1		84,45	
Lainanhoitokate	0,49		1,7	
Kassan riittävyys, pv	29,6		29,4	
Asukasluku	1 288		1317	

1.7 Tilikauden tuloksen käsittely ja talouden tasapainottamistoimenpiteet

1.7.1 Asiaa koskeva sääntely

Kunnanhallituksen on tehtävä toimintakertomuksessa esitys tilikauden tuloksen käsittelystä. Jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää, toimintakertomuksessa on tehtävä selkoa talouden tasapainotuksen toteutumisesta tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman ja toimenpideohjelman riittävydestä talouden tasapainottamiseksi.

1.7.2 Tilikauden tuloksen käsittely

Tilikauden tuloksella tarkoitetaan tuloslaskelman tulosta ennen varaus- ja rahastosiirtoja. Kirjaimellisesti tuloksen käsittely on ylijäämäisen tuloksen siirtämistä taseen vapaaehtoiseen varaukseen, rahastoon tai tilikauden ylijäämä –tilille.

Tilikauden tulos	-621 526,36 €
Poistoeron vähennys	74 166,61 €

Tilikauden alijäämä - 547 359,75€.

Kunnanhallitus esittää tilikauden -621 526,36 euron tuloksen käsittelystä seuraavaa:

- 1) Tuloutetaan tehtyjä poistoja vastaava määrä poistoeroja 74 166,61 euroa.
- 2) Kirjataan tilikauden alijäämä -547 359,75 euroa tilikauden alijäämä –tilille.

1.7.3 Talouden tasapainottamistoimenpiteet

Kuntalain 115 §:n mukaan, jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää, kunnanhallituksen on toimintakertomuksessa esitettävä selvitys talouden tasapainotuksen toteutumisesta tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävydestä talouden tasapainottamiseksi.

Ristijärven kunnan taseessa on edellisten tilikausien ylijäämää jäljellä 1 862 377,52 euroa. Tilinpäätösvuoden 2018 tuloksen lisäyksen jälkeen kertynyttä ylijäämää on 1 315 017,77 euroa. Ylijäämän lisäksi kunnan taseessa on vapaaehtoiisiin varauksiin siirrettyä kohdentamatonta ylijäämää 541 821,04 euroa. Vuoden 2019 talousarvion ja vuosille 2020 – 2021 laaditun taloussuunnitelman yhteenlaskettu alijäämä on 80 182 euroa. Suunnitelmavuosien 2020 – 2021 talous on arvioitu taloussuunnitelmassa olevan ylijäämäisiä. Ristijärven kunnan talouden voidaan katsoa olevan tasapainossa kertyneen ylijäämän perusteella, mutta talouden tasapainoisena säilyttämiseen tulee kiinnittää erityistä huomiota. Huomioitava on Sote -menojen kehittyminen, valtionosuuksien ja verotulojen muutokset sekä oman palvelutuotannon edellyttämät resurssitarpeet.

1.7.4 Rahoituksen turvaaminen

Kunnanhallituksen tulee ottaa toimintakertomuksessa kantaa kuluvan vuoden toiminnan rahoittamiseen esimerkiksi silloin, kun kuluvan vuoden talousarviossa katetaan maksuvalmiuden muutoksella olennaisesti suurempi määrä, kuin mitä kunnalla on tilinpäätöksen mukaan kassavaroja. Tilinpäätösvuoden toteutunut Toiminnan ja investointien sekä rahoituksen rahavirran summa on 128 000 euroa. Tilinpäätöksessä kunnan rahavarat, mukaan lukien rahastosijoitukset, ovat 1 357 342 euroa. Kassavaroja osuus varoista on 627 900 euroa. Kassavaroja oli vuoden lopussa 179 992 euroa enemmän, kuin vuotta aikaisemmin. Kunnan kuluvan vuoden (2019) talousarvion maksuvalmiuden muutoksen on arvioitu olevan 238 700 euroa. Muutokseen sisältyy 200 000 euron pitkäaikaisten lainojen lisäys. Kassan riittävyttä kuvaava tunnusluku on tyydyttävä 32,4 päivää.

2 TALOUSARVION TOTEUTUMINEN

Kunnan toiminnassa ja taloudenhoidossa on noudatettava talousarviota. Toteutumisvertailussa seurattavia asioita ovat toiminnallisten tavoitteiden, määrärahojen ja tuloarvioiden toteutuminen.

Toteutumisvertailun laadinnasta vastaa kunnanhallitus sekä tilivelvolliset toimielimet ja viran- tai toimenhaltijat. Selvitys tavoitteiden toteutumisesta kunnassa ja kuntakonsernissa annetaan toimintakertomuksen toteutumisvertailuosassa.

2.1 Määrärahojen ja tuloarvioiden toteutuminen

Toteutumavertailusta tulee käydä ilmi määrärahat, tuloarviot ja niiden toteutuneet menot sekä tulot ja niiden erotus (toimintakate/netto). Toteutumisvertailuun otetaan alkuperäinen talousarvio, talousarviomuutokset, muutettu talousarvio ja toteuma sekä poikkeama muutetun talousarvion ja toteuman välillä. Toteutumisvertailussa tehdään selkoa merkittävän poikkeaman syistä.

2.1.2 Käyttötalouden toteutuminen

Jos tehtävällä ei ole tilikaudelta laskennallisia kustannuksia, niin ao. otsikkoriviä ei ole sisällytetty taulukkoon. Jos toimintakate ja ulkoinen toimintakate ovat samat, ei ulkoista toimintakatetta ole esitetty omana rivinä.

VAALIT

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toimintatulot	1 200		1 200	2 579	-1 380
Toimintamenot	-5 140		-5 140	-3 916	-1 224
<i>Toimintakate (netto)</i>	-3 940	0	-3 940	-1 336	-2 604
Kustannuslaskennalliset				-193	193
Tehtävän kokonaiskustannus	-4 856		-4 856	-1 530	-2 411

KUNNANVALTUUSTO

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toimintatulot	0		0	0	0
Toimintamenot	-16 220		-16 220	-14 224	-1 996
<i>Toimintakate (netto)</i>	-16 220	0	-16 220	-14 224	-1 996
Kustannuslaskennalliset				-645	645
Tehtävän kokonaiskustannus	-16 220		-16 220	-14 869	-1 351

Kunnanvaltuustossa oli vuoden 2018 lopussa 14 jäsentä. Valtuuston paikkajako: Suomen Keskusta 11 paikkaa, Kansallinen Kokoomus 2 paikkaa ja Vasemmistoliitto 1 paikka. Valtuuston jäsenmäärä ei ole ollut 1.6.2018 lähtien paikkaluvun (15) mukainen, koska Perussuomalaisilla ei ollut asettaa varajäsentä varsinaisen jäsenen erottua valtuustosta 1.6.2018 lukien.

Kunnanvaltuuston tehtävänä on asettaa alaisilleen toimielimille taloussuunnitelmassa toiminnan tavoitteet sekä hyväksyä toiminnalle määrärahat. Lisäksi kunnanvaltuusto hyväksyy tilinpäätöksen sekä päättää kuntalaissa ja muissa laeissa sekä hallintosäännössä valtuuston päätettäväksi säädetyistä asioista.

TARKASTUSLAUTAKUNTA

Tehtävät

Tarkastuslautakunnan tehtävänä on huolehtia kuntakonsernin hallinnon ja talouden tarkastuksen yhteensovittamisesta. Lautakunta valmistelee valtuuston päätettäväksi hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat sekä arvioi, ovatko valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset kunnan ja kuntakonsernin tavoitteet toteutuneet.

Talous	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toimintatulot	0		0	0	0
Toimintamenot	-9 520		-9 520	-8 529	-991
<i>Toimintakate (netto)</i>	-9 520	0	-9 520	-8 529	-991
Tehtävän kokonaistutustus	-9 520		-9 520	-8 529	-991

Tilintarkastuspalvelut tuottaa BDO Audiator Oy. Vastuullinen tilintarkastaja on Tiina Mikkonen-Brännkar. Tarkastuslautakunta on esittänyt valtuustolle tilintarkastusyhteistyön jatkamista BDO Audiator Oy:n kanssa vuosille 2019 – 2020 tehtävällä sopimuksella.

YLEISEN HALLINNON PALVELUALUE

Toiminta-ajatus:

Ristijärven kunnan painopistealueet ovat: Hyvään asumisen liittyvät toimenpiteet, kaikenikäisiä huomioivat toimivat lähipalvelut ja kunnan omiin vahvuuksiin ja raaka-aineisiin perustuvan yrittäjyyden ja elinkeinon vahvistaminen. Henkilöstöpolitiikan perustana on kannustava johtaminen, työssä jaksamisen ja osaamisen kehittämisen tukeminen. Tavoitteena on luoda henkilöstölle mahdollisuuksia käyttää työssään omaa osaamistaan kunnan ja kuntalaisten parhaaksi. Talous pidetään sellaisella tasolla, että kunta selviytyy velvoitteistaan ja kuntalaisille tuotettujen palveluiden taso ei merkittävästi heikkene ja se kohdentuu oikealla tavalla.

Talous	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toimintatulot	430 455	0	430 455	512 669	-82 224
Toimintamenot	-8 769 967	-120 000	-8 889 967	-9 068 863	178 896
Toimintakate	-8 339 522	-120 000	-8 459 522	-8 556 195	96 673
<i>Ulkoisen toimintakate</i>	<i>-8 384 928</i>	<i>-120 000</i>	<i>-8 504 928</i>	<i>-8 632 247</i>	<i>127 319</i>
Laskennalliset kustannukset poistot ja arvonalennukset muut laskennalliset erät	-3 407	0	-3 407	-3 407	0
Palvelualueen kokonaistutustus	-8 342 929	-120 000	-8 462 929	-8 523 432	60 503

Yleinen hallinto käsittää seuraavat toiminnot: kunnanhallitus, Kainuun sosiaali- ja terveydenhuollon ja Kainuun liiton kuntayhtymät, pelastustoimi, verotus, asumisen avustustulot, hallintopalvelut, ATPU-palvelut, elinkeinotoimi, työllisyysneuvonta ja lähipalvelu. Osa-alueiden toteuma jäljempänä.

TALOUDEN TUNNUSLUVUT (kunta)

Kohde	Talousarvio+ lisätalousarvio	Toteutuminen muutos edelliseen vuoteen
Tulorahoituksen riittävyys	Vuosikate, €/as -86,56 €	-43,08 €/395 €. Tulorahoitus ei riitä kattamaan investointeja, lainanlyhennyksiä ja poistoja. Tulorahoitus ei ole riittävä.
Tulorahoituksen riittävyys investointeihin	Investointien tulorahoitus, -47,5 %	- 58,6 ei ole riittävä
Vieraan pääoman määrä*)	Lainamäärä, 3 990 €/as	3 697 €/as, muutos -127 €/as
Kunnan maksuvalmius	Kassan riittävyys, pv	31,9 pv (muutos +3,5 pv)
Yli-/alijäämä	Alijäämä -425 €/as	-462 €/as

*) Lainat rahoituslaitoksilta ja tytäryhteisöiltä. Sisältää lyhytaikaisen kassalainan.

	Talousarvio	Toteuma	Poikkeama
Henkilöstön määrä 31.12.	198	116	82
- palveluksessa olleiden määrä koko vuoden aikana		219	
Pysyvien vastaavien hyödykkeet			
Arvo 1.1.	7 507 410		
Lisäykset	205 000	140 336	-64 664
Vähennykset	-50 000	-15 998	34 002
Poistot	-439 615	-566 033	-126 418
Arvo 31.12.	7 222 795	7 065 715	-157 080

Aineettomat hyödykkeet

0 €

Talousarvion henkilöstömäärä on arvio koko vuoden aikana palvelussuhteessa olevista henkilöistä.

Luku ei sisällä koululaisille ja opiskelijoille tarkoitettuja kesäajan työsuhteita.

Vuoden aikana palveluksessa olleista maatalouslomittajia oli 139.

YLEISEN HALLINNON PALVELUALUEEN ALAISET TEHTÄVÄT**Kunnanhallitus ja aluehallinto**

Vastuuhenkilö: kunnanjohtaja

Sisältää kunnanhallituksen toiminnan ja maakunnallisen toiminnan (Kainuun sote- ky, Kainuun liitto ja pelastustoimi), asumisen avustuslainat ja verotuksen kustannukset.

Kunnanhallitus vastaa kunnan strategisesta kehittämisestä, tuotannon johtamisesta, toiminta- ja taloussuunnittelusta, maankäytöstä ja elinkeinopolitiikasta sekä työllisyyden hoidosta. Lisäksi kunnanhallitus johtaa hallintoa ja käyttää ratkaisuvalltaa kaikilla kunnan toimialoilla.

Hallinto vastaa kunnanhallituksen asioiden valmistelusta ja täytäntöönpanosta sekä koko konsernin palvelutoiminnan ohjauksesta ja toimivuudesta.

Palvelualueen tehtävät Talous	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toimintatulot	0	0	0	41 474	-41 474
Toimintamenot	-7 624 239	-120 000	-7 744 239	-8 125 475	381 236
Toimintakate	-7 624 239		-7 744 239	-8 084 001	339 762
<i>Ulkoisen toimintakate</i>	<i>-7 604 397</i>		<i>-7 724 397</i>	<i>-8 054 677</i>	<i>330 280</i>
Laskennalliset kustannukset					
poistot ja arvonalennukset	-112		-112	-112	0
muut laskennalliset erät				-12 129	12 129
Palvelualueen kokonaiskust.	-7 622 101	-120 000	-7 744 351	-8 096 242	347 558

Tulosityksiköiden osuus toimintakatteesta (-8 084 002 €)

Tulosityksikkö	Toteutuma	Poikkeama ta:oon*	Muutos ed. vuoteen, €
Kunnanhallitus	-291 582	-31 566	142 884
Antolaina-avustukset	-6 552	-1 698	-13 048
Osuus verotuskustannuksiin	-26 311	-4 689	-3 451
Maakuntahallinto*)	-7 635 824	391 502	211 111
Pelastuslaitos**)	-122 751	-12 517	-4 005
Vanhusneuvosto	-981	-1 268	462

*) Sisältää Kainuun liiton maksuosuuden 43 192 €, Sote-toimialan eläkemenoperusteiset maksut 115 411 € ja Kainuun Sote ky:n maksuosuuden 7 477 221 €.

***) Sisältää pelastustoimen henkilöstön eläkemenoperusteisia eläkemaksuja 6 433 €. Toimintatuotoissa pysyvien vastaavien luovutusvoittoa 13 001 €.

Valtuuston asettamien tavoitteiden toteutuminen

Tavoitteen kohde	Toteutuminen
<i>Uusi kuntastrategia</i> , joka on laadittu kuntalaisten hyvinvointi, yhteisöllisyys, paikallinen elinvoima ja elinympäristön kehittäminen huomioiden.	Kuntastrategian tavoitteet on huomioitu talousarvion laadinnassa ja niitä on toteutettu käytännön toiminnassa.
<i>Hyvinvointi</i> . Hyvinvointisuunnitelma on päivitetty osana kuntastrategiaa.	Hyvinvointisuunnitelma on otettu osaksi kuntastrategiaa ja sitä päivitetään jatkuvasti.
<i>Kunnan henkilöstön hyvinvointi</i> . Avoin toimintakulttuuri ja henkilöstön vaikutusmahdollisuudet omaan työhön ovat olemassa. Keinot: säännölliset tiedotustilaisuudet ja henkilöstön ajatukset palveluiden parantamiseksi ja työn järjestämiseksi on otettu huomioon.	Henkilöstön tiedottamisessa on otettu käyttöön kunnan nettisivujen kautta tapahtuva tiedottaminen ja lisäksi tiedotetaan sosiaalisen median kautta. Yhteisiä tilaisuuksia on järjestetty; ulkoilutpäivä ja pikkujoulu. Myös kehityskeskustelujen kautta on mahdollista päästä vaikuttamaan omaan työhönsä.
<i>Tiedottaminen kuntalaisille</i> . Ristaos -lehti ilmestyy 2-3 kertaa vuodessa, minkä lisäksi joka kotiin jaetaan tiedotteet ajankohtaisista tapahtumista. Aktiivinen tiedottaminen kunnan nettisivuilla.	Lehti on ilmestynyt säännöllisesti. Uusien kuntalaisten tapaaminen, tiedotteet ja uudistetut kunnan nettisivut sekä sosiaalinen median käyttöön-otto ovat parantaneet tiedottamista kuntalaisille.

Hyvinvointityö (HYTE)

Vuoden 2018 hyvinvointityön painopistealueita olivat:

- syrjäytymisen ehkäiseminen, nuorten alle 25-vuotiaiden työllistyminen ja koulutukseen osallistumisen edistäminen,
- kuntalaisten omaehtoisesti tapahtuvan terveyden edistämisen tukeminen ja hyvinvoinnin nostaminen keskiöön esi- ja perusopetuksessa ja
- erityisesti vähän liikkuvien lasten liikuntatottumusten tukeminen

Hyvinvoinnin edistämiseksi vuoden 2018 aikana on toteutettu seuraavia toimenpiteitä:

- kunnasta on tehty vain yksi etsivän nuorisotyön poiminta, kaikki tiedossa olevat nuoret ovat joko koulutuksessa tai työllistettyjä
- kuntaan on koulutettu Voimaa vanhuudesta – toimintamallin mukainen kouluttaja ja vuonna 2019 aloitetaan vertaisohjaajien koulutus ikäihmisten ryhmiin
- hyvinvointityöryhmän ehdotuksia on toteutettu mm. erilaisten teemapäivien järjestämisessä ja kalustehankinnoissa
- koulun ruokaringin ja Marttojen avustuksella on levitetty tietoutta terveellisistä ruokailutottumuksista 5. -9. -luokkalaisille
- koululla on aloitettu kaksivuotinen kansainvälinen hanke, jossa keskitytään terveyden teemoihin; liikunta, viestintä, terveys, ympäristö, ihmisyyden, tiede ja luovuus. Hankerahoitusta Opetushallitukselta on hankkeeseen saatu 31 888,00 €.
- kunta on vuoden aikana lisännyt myös kuntalaisten hyvinvointia lisäämällä heidän osallisuuttaan kunnan toimintojen kehittämiseen mm. kunnan ja kolmannen sektorin yhteisellä tapaamisella

- kunta osoittaa suoraan kuntalaisten hyvinvointiin taloudellista panostusta hyvinvointipalvelujen ja kirjasto- ja kulttuuritoimen palveluilla. Kansalaisopiston, kirjaston, Virtaalan, musiikkiopiston ja vapaa-aikatoimen palvelut ovat kuntalaisten hyvinvointia edistäviä ja ylläpitäviä palveluja.
- Kunta on tukenut ikääntyneiden kuntalaisten hyvinvointia tarjoamalla eläkeläisille maksuttomia kuntosalipalveluita Virtaalassa. Sotaveteraaneille tarjotaan mahdollisuus maksuttomaan allasliikuntaan. Eläkeläisillä on mahdollisuus käydä lounaalla koululla kouluruokailun yhteydessä.
- Kunta on tukenut toiminta-avustuksilla kolmannen sektorin (yhdistykset) toimintaa. Yhdistysten panos tapahtumien ja aktiviteettien järjestämisessä on Ristijärvellä merkittävää. Yhteistyö kunnan ja yhdistysten välillä on mutkatonta ja yhteisöllisyyttä lisäävää.

Antolaina-avustukset:

Kuluksi on kirjattu v. 2018 erääntynyt lyhennys kolmen vuoden asumisen perusteella laskutettavaksi lainaksi muuttuneiden lyhennysten lisäksi.

Myönnettyt lainat, €	Lyhennetty 31.12.2018 mennessä	Jäljellä, €
289 950	261 734,42	28 215,58

Kunnanhallituksen tulosityksiköltä myönnettyt avustukset:

Ristijärven 4h-yhdistys	17 040,00
Ktö Oy Saukkohaka	6 559,35
Kyläyhdistykset, toiminta-avustukset	700,00
Vauvarahat (8 kpl)	2 000,00
Muut yhdistykset	280,00
Avustukset yhteensä	26 579,35
<i>muutos edelliseen vuoteen</i>	<i>+4 276,30</i>

4h-yhdistykselle maksettiin toiminta-avustuksen lisäksi avustusta matkahuollon asiamiestoimintaan.

Hallintopalvelut

Vastuuhenkilö: hallintopäällikkö

Keskitetysti hoidettu hallinto-, henkilöstö- ja talouspalvelut vastaa kunnan talous- ja henkilöstöpalvelujen järjestämisestä, asiointi- ja tietohallintopalveluista sekä toimii koko organisaation tukena asiantuntijapalveluissa. Keskeiset hallinnon tukipalvelut (reskontrat, kirjanpito, palkkalaskenta, maksuliikenne, atk-tukipalvelut) tuottaa sopimuksen perusteella Kainuun sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymä. Asiointipisteessä tuotetaan kunnan omien tukipalvelutehtävien lisäksi poliisin ja Kelan avustavia asiakaspalveluita.

Talous	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toimintatulot	9 570		9 570	6 743	2 827
Toimintamenot	-365 543		-365 543	-313 050	-52 493
Toimintakate	-355 973	0	-355 973	-306 307	-49 666
<i>Ulkoinen toimintakate</i>	<i>-343 742</i>		<i>-343 742</i>	<i>-296 287</i>	<i>-47 455</i>
Laskennalliset kustannukset poistot ja arvonalennukset	-91		-91	-91	0
muut laskennalliset erät				56 908	-56 908
Tehtäväalueen kokonaiskustannus	-356 064	0	-356 064	-249 490	-106 574

Tavoitteiden toteutuminen

Tavoitteen kohde	Tavoite / Mittari	Toteutuminen
Osaava henkilökunta	Täydennyskoulutus 2 pv/hlö *uusien tehtävien edellyttämä koulutus ja välttämätön täydennyskoulutus esim. etäkoulutuksena *osallistutaan Kainuussa järjestettyyn oman alan koulutukseen	uusien tehtävien edellyttämään koulutukseen osallistuttu, painotus uusien ohjelmien käyttöön ottamisessa tavoite/hlö saavutettu toteutunut
Riskienhallintaohje ja päivitetty konserniohje ovat käytössä	Ohjeet on hyväksytty v. 2018 loppuun mennessä	toteutunut
Toiminnan tehokkuus	Tehtävät on suoritettu niiden vaatimissa aikatauluissa	toteutunut, ei todettuja toimintaan vaikuttavia viivästyksiä

Yhteispalvelun Kelan palveluissa avustetaan etenkin vanhusväestöä. Vuoden 2017 alussa perustointitulotuen siirtyminen Kelan hoidettavaksi on lisännyt jonkin verran palvelupisteessä asiointia.

Asiointipiste / tilastoidut asiointit

Palvelu	2015	2016	2017	2018
Poliisi	166	232	15	19
Kela	125	131	177	129

Poliisin asioissa asiointi kasvoi edellisestä vuodesta. Kelan asiointien määrä laski huomattavasti vuodesta 2017 (27,1 %).

Laskutuksen perusteena olevien atk-laitteiden, palkkalaskelmien ja tositteiden määrät vuosina 2013 – 2018 (Lähde: Kainuun maakunta – kuntayhtymä)

	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Palkat, kpl	1 907	1 773	1 749	1 720	1 710	1 759
Tositteet, kpl	24 408	24 306	21 375	19 234	18 597	17 362
Atk-laitteet	43	40	40	41	38	38
Kustannus			75 830	79 745	78 557	71 991

V. 2018 ennakkotieto tilinpäätöstä varten

Palkkalaskelmien määrä kasvoi edellisestä vuodesta 2,87 %. Kasvu selittyy määräaikaisten työsopimusten lisäyksestä. Palkkalaskelmista 53,9 kohdistuu lomitukseseen. Tositteiden määrä väheni edelleen, -6,6 %. Tietohallinnossa huollon piirissä olevien atk-laitteiden määrässä ei tapahtunut muutosta. Laskennan perusteena olevan henkilöstön määrä kasvoi 9,8 % (56). Henkilöstön määrän tarkasteluajankohta on toukokuu. Tietohallinnon kustannusten laskentaperusteeseen ei sisällytetä maatalouslomittajia. Palkkalaskelman hinta oli 16,12 euroa (-2,7 %). Tositteen hinta oli 1,16 € (-13,4 %) ja tietohallinnon yksikköhinta oli 517,74 euroa (-10,7 %). Tietohallinnon hinnan määräytyminen: 50 % huollon piirissä oleva laite (614,95 €) ja 50 % henkilö (420,51 €).

Ristijärven kunta on muiden Kainuun kuntien tavoin sanonut joulukuussa 2018 irti Kainuun Sote ky:n tuottaman hallinnon ja talouden tukipalvelusopimuksen päättymään vuoden 2019 lopussa. ICT-palvelujen osalta sopimusta ei ole irtisanottu. Valmistelu hallinnon tukipalveluiden järjestämisestä on käynnistetty yhteistyössä Kainuun kuntien kanssa.

Maankäyttö- ja strategiaprosessi

Vastuhenkilö: kunnanjohtaja

Tavoitteena on maankäytön ja asumisen edellytysten luominen kaavoittamalla ja ylläpitämällä veto-voimaisia asuntoalueita ja yritystontteja. Kunnanjohtaja ja johtoryhmä valmistelevat kuntastrategiat kerran valtuustokaudessa luottamushenkilöiden kanssa ja toteuttavat kunnanvaltuuston vahvistamaa strategiaa, visiota ja talousarviota sekä suunnitelmakaudelle asetettuja painopistealueita omalla vastualueellaan. Esimiehet ohjaavat omaa henkilöstöään toteuttamaan strategiaa.

Tavoitteiden toteutuminen

Tavoite	Mittarin tavoitearvo	Toteutuminen
Ranta-asumisen vahvistaminen strategisena tavoitteena	Uusien alueiden kaavoitus, vähintään yksi kaavoitushanke vireillä	Kunnalla on vapaita ranta-asumisen tontteja. Emäjoen kaava valmistui ja toi lisää ranta-asumisen rakennuspaikkoja. Uusia kaavoitushankkeita ei tullut vireille. Keskustelua käytiin Uva:n rantayleiskaavan tekemisestä.
Aktiivinen tonttimarkkinointi	Markkinoinnin avulla toteutuneet kaupat: vähintään kolme tonttia on myyty (vapaa-aika/vak.as.)	Myytiin yksi vakituisen asumisen tontti ja yksi vapaa-ajan asumisen tontti. Aktiivista markkinointia tehtiin mm. radion, lehtien ja huutokaupat.com:n kautta.
Kunnan keskeisten maa-alueiden kehittäminen ja myyminen (Ristijärven Pirtin alue)	Yritysverkoston hankkiminen hankkeen tai muiden toimenpiteiden avulla alueen kehityksen vahvistamiseksi. Helmi Willas-verkostohankkeen toimenpiteiden toteuttamismahdollisuudet on selvitetty.	Pirtin alueen markkinointiin yhdistettiin myös Saukkovaaran alue. Saukkovaaran alue palautui kunnalle kaupan purkautumisen myötä. Tämä mahdollistaa uuden toiminnan kehittymisen alueelle.

Määrälliset tunnusluvut	TP 2013	TP 2014	TP 2015	TP 2016	TP 2017	TP 2018
Kunnan asukasluku	1 428	1 416	1 351	1 345	1 317	1 289
Tulomuutto/- lähtömuutto	65/-76	80/-76	44/-80	76/-67	54/-70	63/-68
Luonnollinen väestönlisäys		8/-19	6/-23	9/-37	8/-20	6/-29

Lähde: Tilastokeskus 29.1.2019 (ennakkotieto)

Talous	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toimintatulot	0		0	0	0
Toimintamenot	-26 200		-26 200	-13 204	-12 996
Toimintakate	-26 200	0	-26 200	-13 204	-12 996
Laskennalliset kustannukset	0		0	0	0
Tehtäväalueen kokonaiskustannus	-26 200	0	-26 200	-13 204	-12 996

Aluearkkitehtipalvelut tuottaa kuntien välisen sopimuksen perusteella Hyrynsalmen kunta. Toimintakertomusvuonna hyväksyttiin Emäjoen ranta-asemakaava. Valmistelussa on Kirkonkylän kaavamuuotos, joka käsittää mm. Pajatieen alueen.

Ateria- ja puhtaanapitopalvelut

Vastuhenkilö: Palvelupäällikkö

Toiminta-ajatus:

Ateria- ja puhtaanapitopalvelun toiminta-ajatuksena on tarjota laadukkaita palveluja taloudellisesti ristijärveläisille asiakkaille.

Ateriapalvelussa valmistuu terveellisiä ja maittavia aterioita päiväkotiin, oppilasruokailuun, työpaikkaruokailuun, hoivaosastolle, palvelukotiin, kotipalveluasiakkaille ja Unikko-kerhoon ravitsemussuositukset ja muut yksilölliset tarpeet huomioiden.

Viihtyisä ja puhdas ympäristö on tärkeää meille kaikille. Puhtaanapitopalvelut luovat puhtautta ammattitaidolla ajanmukaisilla välineillä kunnan omissa tiloissa sekä Sote Ky:lle vuokratuissa tiloissa. Palvelujen kehittäminen asiakasta kuunnellen yhdessä osaavan henkilökunnan kanssa on meille tärkeää.

Vakinaisen henkilöstön määrä vuoden lopussa oli kahdeksan.

Vakinaisen henkilöstön lomien ja muiden poissaolojen aikana on käytetty sijaisia. Yhteensä määräaikaisia työsuhteita vuoden 2018 aikana oli 57 kpl.

Määrälliset tavoitteet	TP 2013	TP 2014	TP 2015	TP 2016	TP 2017	TP 2018
Henkilöstö	6,5	7	7,6	8	10	9
Palvelupäällikkö (v)	1	1	1	1	1	1
Keittäjä/ravitsemustyöntekijä*)	3	3	3	3	4	4*
Keittäjä jakelukeittiössä	0,5	0,5	0,6	1*	2*	1
Siivooja	2	2,5	3	3	3	3
	TP 2013	TP 2014	TP 2015	TP 2016	TP 2017	TP 2018
Tuotetut lounaat ja päivälliset, lkm	67 521	62 601	64 564	64 500	60 488	63 307
Kaikki suoritteet yhteensä	93 056		92 924	93 758	91 370	94 232

*yksi määräaikainen

Lounaiden ja päivällisten määrästä Kainuun Sote -ky:lle tuotettujen osuus oli 38,3 % ja Vanhaintukisäätiölle tuotettujen osuus 9,5 %. Muita suoritteita olivat hoivaosaston aamupalat, iltapalat ja kahvi sekä koulun ja päiväkodin välipalat (30 925 kpl). Määräaikaisia työsuhteita oli vuoden aikana 37 kappaletta. Tuotettujen lounaiden ja päivällisten lukumäärä kasvoi edellisestä vuodesta 4,7 % ja kaikkien suoritteiden yhteenlaskettu määrä 3,1 %. Myynti ulkoisille sopimusasiakkaille kasvoi edellisestä vuodesta 4,0 %.

Valtuuston asettamien tavoitteiden toteutuminen

Tavoite	Mittarin tavoitearvo	Toteutuminen
Ateria- ja puhtaanapitopalveluiden laadukas ja taloudellinen tuottaminen	Asiakastyytyväisyyskyselyn tulos Kouluruokarinkitoiminta aktiivista, kokoontuminen vähintään kaksi kertaa lukukaudessa Aterian hinta kustannustehokas ja kilpailukykyinen (kattaa tuotantokustannukset)	Kyselyä ei toteutettu 2018. Toteutunut kaksi kertaa lukuvuoden aikana. Toteutunut. Tulosparannus edelliseen vuoteen 0,6 %. Ylijäämäinen tulos.
Toiminnan tehokkuus	Työskentelyä ja seurantaa palvelevat ohjelmat kaikilta osin käytössä.	Toteutunut. Myös sisäisen myynnin laskutus toteutetaan kuukausittain.

Talous	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toimintatulot	419 575		419 575	458 591	-39 016
Toimintamenot	-446 367		-446 367	-410 241	-36 127
Toimintakate	-26 792		-26 792	48 350	-75 142
<i>Ulkoisen toimintakate</i>	-106 042	0	-106 042	-67 300	-38 742
Laskennalliset kustannukset poistot	-3 204		-3 204	-3 204	0
muut laskennalliset erät				-7 531	7 531
Tehtäväalueen kokonaiskustannus	-29 996	0	-29 996	37 614	-67 610
Toimintakatteen jakautuminen					
*Ateriapalelut	-6 171		-6 171	72 046	-78 218
*Puhtaanapidon hallinto	-20 621		-20 621	-23 696	3 076

Toiminta vuonna 2018

Ateria- ja puhtaanapitopalveluiden asiakaskunta koostuu ulkoisista ja kunnan sisäisistä asiakkaista. Ulkoisista asiakkaista merkittävine on Kainuun Sote ky.

Päiväkotitoiminta Saukonsilmun toiminta keskuskuuluun sijoitetussa väistötilassa on jatkunut edelleen koko vuoden. Oppilasruokailu on järjestetty tästä johtuen keskuskuulun liikuntasalissa kertakäyttöastioin.

Vuonna 2018 Kainuuseen perustettiin Lasten ja nuorten ravitsemustyöryhmä. Ryhmässä lastenlääkäri, terveydenhoitaja lastenneuvoloista ja kouluterveydenhuollosta, ravitsemusterapeutteja ja kuntien ruokahuollosta vastaavat henkilöt tekevät yhteistyötä lasten ja nuorten terveellisen ravitsemuksen edistämiseksi.

Ravitsemustyöryhmän toiminnan ansiosta Ristijärven perusopetuksen ja varhaiskasvatuksen lounasruokailua on pystytty muokkaamaan terveellisempään suuntaan. Kasvikset maistuvat lapsille ja nuorille lämpiminä sekä salaattipöydän komponenttivalikoimina. Ristijärvellä oppilaat nauttivat kuorineen keitetyjä perunoita, jotka kestävät parempina myös lämpösäilytyksen ajan.

Työryhmän ansiosta Ristijärvellä toteutettiin "Syödään ja opitaan yhdessä – terveyttä ja iloa ruuasta" kaikille avoin tapahtuma sekä kehitettiin uudistettu lomake erikoisruokavalioiden ilmoittamiseen.

Elokuussa 2018 kunta päätti tarjota näkkileipää ja maitoa välipalaksi oppilaille pitkinä koulupäivinä. Elin-tarvikehankinnat tehdään Kainuun hankintarenkaan kilpailuttamilta sopimustoimittajilta.

Kunnanhallitus on linjannut päätöksellään joulukuussa 2018 Ristijärven terveyttä ja hyvinvointia edistävät tahot. Yhdeksi kolmesta terveyttä tahosta perustetaan Lasten ja nuorten parlamentti. Lasten ja nuorten parlamentin perustaminen ennakoii mahdollisen maakunta- ja soteuudistuksen edellyttämää osallisuuden lisäämistä kuntapäätöksenteossa. Lasten ja nuorten parlamentti mm. korvaa osittain nykyisen Ruokaringin tehtävät.

Jamix ateriatilaus – ja ruokatuotanto-ohjelmat mahdollistavat ateriatuotannon tasalaatuisuuden ja taloudellisen toteutumisen sekä ajantasaisen seurannan.

Kunnanhallitus jatkoi aterioiden kuljetuspalvelun ja Terveysaseman hoivaosaston siivouksen palveluostosopimuksia käytettävissä olevalla optiovuodella vuoden 2019 ajaksi. Vuoden 2019 aikana valmistellaan keittiötoiminnan siirtäminen Attendo Oy:lle ja samalla uusiin toimintatiloihin. Henkilöstö siirretty Attendon Oy:n palvelukseen liikkeenluovutussäännöksiin.

Elinkeinojen edistäminen

Vastuhenkilö: kunnanjohtaja

Kehitys- ja palvelutoiminta, kehittämisprojektit.

Toiminta-ajatus

Kunnan elinkeinotoimintaa johtaa kunnanhallitus. Käytännön kehittämistyötä johtaa kunnanjohtaja. Kunnan yritys- ja hanketoiminnan yhteistyökumppanina on Kainuun Etu Oy. Kunnan omistama kehittämissyhtiö Seniorpolis Oy:n toiminta lopetettiin. Kunta haluaa verkostoitua paikallisen yrittäjäjärjestön ja yksittäisten yrittäjien ja toimijoiden kanssa.

Kunta avustaa yrittäjää hyödyntämään rahoitusmahdollisuuksiaan ja tukee yrittäjien koulutus-, markkinointi- ja messuosallistumista. Kuntaimagoa vahvistetaan kunnan kehittämistoimenpiteiden avulla.

Kunnan elinkeinotoimen yhtenä tavoitteena on maaseudun yritysaihioiden ja hankkeiden etsiminen, hoi-vayrittäjyyden tukeminen ja uusien yritysten syntyminen. Kehittämispäällikkö toimii linkkinä yrittäjien ja kunnan välillä, tavoitteena myönteisen yritysilmapiirin luominen.

Tavoitteiden toteutuminen

Tavoite	Mittarin tavoitearvo	Toteutuminen
Yrittäjyyden kasvattaminen kunnassa	Markkinointitoimenpitein yritystilojen vuokrausaste on 90 %	Kunnan kaikki toimitilat ovat vuokrattuina. Kunta on selvittänyt tarvetta ns. Riihi –hallien rakentamiseen kuntaan. Kysyntää ei ole riittävästi.
Hyvän ja myönteisen yritysilmapiirin luominen, tietoisuuden lisääminen yrittämisen mahdollisuuksista	Kunnan elinkeinoneuvontaan panostaminen esim. yritystilaisuuksilla, teematilaisuuksia 3-5 vuoden aikana	Yrittäjien ja yritysyhdistyksen tilaisuuksissa on vierailtu useita kertoja vuoden aikana. Hankinta-asiamies on säännöllisesti tavattavissa kunnantalolla.
Uusien yritysten perustaminen	Uusia yrityksiä >2	Perustettu 5 uutta yritystä, lakannut 4 kpl.
Paikallisten yritysten tukeminen	Liikevaihdon kasvu Yhteydentotot kuukausittain Muiden kontaktien hyödyntäminen (sähköposti ja markkinointi) Neuvonta ja yhteys Kasvua Kainuuseen hankkeisiin: uusien liiketoimintamahdollisuuksien esittely yhdessä Kainuun Edun kanssa.	Yrityksille on haettu vastauksia kysymyksiin ja ohjattu tarpeen mukaan Kainuun Etu Oy:n ja Ely -keskuksen puoleen. Yhteistyötä tehdään myös yrittäjähdistyksen kanssa.

Kehityspäällikön työajasta on 50 % elinkeinotoimessa ja se on suunnattu kunnan yrityskontaktien, markkinoinnin, tapahtumien, yritysienteistöjen ja matkailun toimenpiteisiin.

Talous	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toimintatulot	0		0	1 458	-1 458
Toimintamenot	-149 388		-149 388	-80 282	-69 106
Toimintakate	-149 388	0	-149 388	-78 824	-70 564
<i>Ulkoinen toimintakate</i>	<i>-147 618</i>		<i>-147 618</i>	<i>-78 552</i>	<i>-69 066</i>
Laskennalliset kustannukset muut laskennalliset erät	0		0	-825	825
Tehtäväalueen kokonaiskustannus	-149 388	0	-149 388	-79 650	-69 738

Saukko Service –hanke valmistui loppukeväästä 2018.

Elinkeinotoimen osallisuushankkeet ja muu rahoitus vuonna 2018

Hallinnoija	Hanke	Maksuosuus, €
Elävä Kainuu Leader ry	Hankerahoitus	6 501,00
Oulujärvi Leader	Kalaleader –strategia	356,00
Kainuun Etu Oy	Kasvua Kainuuseen	
	Matkailukalastus digi-aikaan	1 250,00
Luonnonvarakeskus	KaiVa -hanke	322,00
Kainuun Etu Oy	toiminnan rahoitus	6 911,00

Elinkeinotoimen myöntämät avustukset

- Osuuskunta Seniorisilta	8 000 €
- Kulttuuritapahtuma ry	8 000 €

Työllisyyden edistäminen**Vastuhenkilö: hallintopäällikkö**

Työllistämistoimenpiteiden tarkoituksena on pääasiassa työvoimahallinnon tukijärjestelmien ja koulutuksen avulla tukea työttömiä henkilöitä työllistymään. Tukityöllistämällä ehkäistään syrjäytyneisyyttä sekä lievitetään sosiaalisia ja taloudellisia ongelmia.

Kuntouttavan työtoiminta on osa Kainuun sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymän sosiaalityötä, jota toteutetaan yhteistyössä kunnan kanssa. Kunta sijoittaa kuntouttavassa työtoiminnassa olevia henkilöitä oman organisaationsa toimintoihin, pääasiassa teknisen palvelualueen tehtäviin. Kainuun Sote ky:llä on Ristijärven kunnassa yksi kokoaikainen työnohjaaja. Paltamon kunta hoitaa sopimukseen perustuen kunnan työllisyysasioita yhteistyössä kunnan kanssa. Toimintaa ohjaa viranhaltijoista koostuva ohjausryhmä.

Toiminta vuonna 2018

Vuoden 2018 alusta työllisyysasioiden hoitaminen siirtyi Paltamon työvoimayhdistykseltä Paltamon kunnalle. Ristijärven kunnan ohella vastaavan sopimuksen ovat tehneet Hyrynsalmen ja Puolangan kunnat. Ristijärvellä on osa-aikainen toiminnan ohjaaja. Kertomusvuoden aikana Ristijärven kunta on työllistänyt työllistämismenpiteillä, sijoittanut kuntouttavassa työtoiminnassa olevia henkilöitä sekä ottanut työkokeilu tarvitsevia kokeilujaksoille. Ristijärven kunnalla on jäsenedustus Kainuun TYP-ohjausryhmässä. TYP-sopimus uusittiin vuoden 2018 aikana.

Valtuuston asettamien tavoitteiden toteutuminen

Tavoite	Mittarin tavoitearvo	Toteutuminen
Syrjäytymisen ehkäiseminen	Aktivoinnin määrä, % työmarkkinatuen piirissä olevista työttömistä >40 %	aktivointiaste keskimäärin 40 %, vuoden aikana toimenpiteissä aloitti 24 hlöä
Koululaisten kesätyöt	Sijoitettu 100 % hakijoista	toteutunut 100 %
Nuorten työllistymisen ja koulutautumisen edistäminen	Työharjoittelupaikat (työelämään valmentautuminen) kysynnän ja sopivien tehtävien mukaan	kertomusvuoden aikana työharjoittelijoita ei ole ollut
Kuntouttava työtoiminta	Toiminnan ulkopuolella olevat -enint. 10 % toimenpiteitä edellyttävistä Sijoitus kuntaorganisaatioon -1 – 3 henkilöä	tietoa ei saatavilla sijoitettu 6 henkilöä
Palkkatukityöllistäminen		työllistetty 3 henkilöä

Toimiva verkostoyhteistyö	Aikuissosiaalityö, kuntouttava työtoiminnan ja työllisyyttä hoitavien tahojen yhteistyö -eläkeselvittelyt -säännöllinen yhteistyö, palaverit	kunnan ja aikuissosiaalityön yhteistyö vähäistä työllisyyttä hoitavien tahojen välinen yhteydenpito säännöllistä ohjausryhmän kokoukset säännöllisin väliajoin.
---------------------------	--	---

Määrälliset tunnusluvut	TP 2013	TP 2014	TP 2015	TP 2016	TP 2017	TP 2018
Työttömyysaste 31.12.	14,1	15,9	14,0	14,0	12,0	9,4
- yli vuoden työttömyys, hlöä	20	28	26	18	17	11
- alle 25 –vuotiaat työttömät	14	11	8	9	6	0
- työttömät yhteensä	85	90	82	80	67	51
Yhteisvastuullisella työmarkkina- tuella olleet (keskimäärin)	16	21	29	31	33	40
Työmarkkinatukimaksu, €* *yli 1000 päivää kestäneestä työttömyydestä maksettu työmarkkinatuki koko summasta oli 44,8 %	26 504	36 112	64 924	72 718	59 354	63 874*

*Lähde: Kelasto-raportit, Kela

Talous	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio- muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toimintatulot	1 300		1 300	4 503	-3 103
Toimintamenot	-137 281		-137 281	-111 375	-25 905
Toimintakate	-135 981	0	-135 981	-106 973	-29 008
Laskennalliset kustannukset muut laskennalliset erät	0		0	-254	254
Tehtäväalueen kokonaiskus- tannus	-135 981	0	-135 981	-107 227	28 754

Lähipalvelut

Vastuhenkilö: hallintopäällikkö

Toiminta-ajatus

Lähipalvelut käsittää kunnan oman asiakaspalvelun kehittämisen, matkailijoiden neuvonnan ja muiden kuntalaisten tarvitsemien viranomaispalvelujen saavutettavuuden turvaamisen. Tavoitteena on kylätoiminnan aktivoiminen, joukkoliikenteen ja muiden kylille tuotettavien palveluiden järjestäminen sekä mökkiläisten osallistumisaktiivisuuden hyödyntäminen ja mökkiläispalveluiden kehittämisen resurssien puitteissa.

Tavoite	Mittarin tavoitearvo	Toteutuminen
Kuljetusten saavutettavuus	Asiointipäivien määrä / vko vähintään yksi	toteutunut kuljetus järjestetty tarvittaessa myös yhdelle kuljetukseen ilmoittautuneelle (lisämaksu) erilliskuljetus joulun avaukseen
Kylätoiminnan aktivoiminen Kyläien palvelut	haetut omatoimirahahakemukset -vähintään kaksi hakemusta - toiminta-avustukset kyläyhdistyksille Tiedottaminen kunnan palveluista ja tapahtumista	omatoimirahaa ei ole haettu maksettu viidelle yhdistykselle Ristaos –lehti ja joka kotiin tiedotejaketut

Määrälliset tunnusluvut	TP 2014	TP 2015	TP 2016	TP 2017	TP 2018
Oma sisäinen joukkoliikenne, €/as	1,96	4,16	3,51	3,51	4,30
Oman. asiointiliikenteen kustannukset, €	2 764	5 880	4 725	4 622	5 306
Osuus kuntien väliseen liikenteeseen (Waltti)			5 940	10 854	10 146

Talous	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toimintatulot	0		0	0	0
Toimintamenot	-20 950		-20 950	-15 234	-5 716
<i>Toimintakate</i>	-20 950	0	-20 950	-15 234	-5 716
Tehtäväalueen kokonaiskustannus	-20 950	0	-20 950	-15 234	-5 716

SIVISTYSTOIMEN PALVELUALUE

Vastuhenkilö: Sivistyspäällikkö

Toiminta-ajatus

Sivistystoimi vastaa kunnan varhaiskasvatuksen, esi- ja perusopetuksen, kirjasto- ja kulttuuri-, sekä nuori- ja liikuntatoimen järjestämisestä kunnassa. Sivistystoimi kantaa omalta osaltaan vastuuta myös kuntalaisten henkisestä ja fyysisestä hyvinvoinnista. Sivistystoimi suunnittelee ja toteuttaa palveluita yhteistyössä Kainuun kuntien kanssa. Tiivistä yhteistyötä tehdään kaikilla sivistystoimen osa-alueilla, jotta palveluita saadaan toteutettua mahdollisimman kustannustehokkaasti ja yhteistyössä kuntien kesken. Tavoitteena on mahdollistaa monipuoliset elinikäisen oppimisen edellytykset Ristijärvellä, luoda turvalliset peruspalvelut lapsiperheille sekä ylläpitää ja kehittää virkeää liikunta- ja kulttuurielämää kaikille kuntalaisille junioreista senioreihin. Sivistystoimen vastuualueelle kuuluu selkeästi kuntalaisten hyvinvoinnin asiat ja kunnan hyvinvointiin käyttämästä taloudellisesta panoksesta suurin osa toteutetaan sivistyspalveluissa.

Sivistystoimi Talous yhteensä	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toimintatulot	103 446	0	103 446	209 510	-106 064
Toimintamenot	-1 992 076	-60 000	-2 052 076	-2 148 418	96 342
<i>Toimintakate</i>	-1 888 630		-1 948 630	-1 938 908	-9 722
<i>Ulkoinen toimintakate</i>	-1 521 309		-1 581 309	-1 575 301	-6 008
Laskennalliset kustannukset poistot	-28		-28	-28	0
muut laskennalliset erät				-21 067	21 067
Palvelualueen kokonaiskustannus	-1 888 658		-1 948 658	-1 960 003	11 345

Lisämääräraha lasten päivähoidon ja opetustoimen henkilöstökuluihin.

Sivistystoimen vastuualueen arvioidut toimintatuotot olivat 106 000 euroa arvioitua suuremmat kotikuntakorvausten, kasvaneiden varhaiskasvatuksen tulojen ja muiden yhteistoimintatulojen osalta. Perusopetuksen talousarvion ylitys oli 3 673 € ja varhaiskasvatuksen 37 196 €. Toisaalta kirjasto- ja kulttuuritoimi, hyvinvointipalvelut ja kansalais- sekä musiikkiopistopalvelut eivät käyttäneet koko budjettiin, joten poikkeamaa koko tulosalueelle suunniteltuun jäi 11 345 €.

Varhaiskasvatuksen tehtäväalue**Vastuhenkilö: varhaiskasvatusvastaava****Toiminta-ajatus**

Varhaiskasvatus muodostaa joustavan lasten päiväkotihoidon, perhepäivähoidon ja kotihoidon kokonaisuuden. Varhaiskasvatuksessa lapsilla on aikaa leikkiä, opetella ja harjoitella yhdessä uusia ikä- ja kehitystasoaan vastaavia taitoja. Kaikilla on oikeus avoimeen, rehelliseen ja toiset huomioonottavaan vuorovaikutukseen suvaitsevaisuuden ja luottamuksen ilmapiirissä. Tasa-arvoisuus, oikeudenmukaisuus ja lapsilähtöisyys ovat tärkeitä periaatteita. Lapsilla on mahdollisuus kasvaa, kehittyä ja oppia turvallisessa, välittävässä ja läsnäoloa korostavassa toimintaympäristössä. Varhaiskasvatus on kunnan lakisääteistä toimintaa.

Valtuuston asettamien tavoitteiden toteutuminen

Tavoite	Mittari	Toteuma
Varhaiskasvatuspalvelut sähköisessä muodossa	Ristijärven kunnan varhaiskasvatuksessa on otettu käyttöön Pro Consona ohjelmisto, Vaka-Mukana (PHMukana) mobiilisovellus sekä sähköinen hoitoaikojen ilmoittaminen eAsiointiportaalien kautta.	Reaaliaikainen seuranta toteutuu mobiilisovelluksen ja ohjelmistojen kautta.
Varhaiskasvatusta järjestetään asiakaskeskeisesti ja joustavasti Lapsen varhaiskasvatussuunnitelma	Odotusaika hakemuksen jättämisestä *kasvatukselliset syyt 7 vrk *työllistyminen, opiskelu 14 vrk *muu syy 60 vrk Laaditaan kaikille säännöllisesti varhaiskasvatuksessa oleville lapsille päiväkodissa ja perhepäivähoidossa	Varhaiskasvatuspaikat on järjestetty nopealla aikataululla perheistä lähtevän tarpeen mukaisesti. Varhaiskasvatussuunnitelmat lapsille/ laadittu osittain. Kesken toimintakauden tulevien vasut siirtyvät eteenpäin.
Uudet liikuntasuosituksot käyttöön	Perheiden liikunnallisen elämäntavan tukeminen varhaiskasvatuksessa. Päivittäisen, omaehtoisen liikunnan lisääminen lapsille.	Hoitopäiviin sisällytetään mahdollisimman paljon lapset osallistavaa, heidän itsensä suunnittelemaa liikuntamuotoja. Ohjattua liikuntaa kunnan nuoris- ja vapaa-aikaohjaajan vetämänä.

Lasten päivähoito Talous	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toimintatulot	52 800	0	52 800	68 388	-15 588
Toimintamenot	-468 509	-13 000	-481 509	-526 924	45 415
Toimintakate	-415 709		-428 709	-458 537	29 828
<i>Ulkoiset toimintakate</i>	<i>-370 083</i>		<i>-383 083</i>	<i>-375 738</i>	<i>-7 345</i>
Laskennalliset kustannukset muut laskennalliset erät					
Tehtäväalueen kokonais-kustannus	0 -415 709	-13 000	428 709	-7 369 -465 906	7 369 37 197

Määrälliset tunnusluvut	TP 2014	TP 2015	TP 2016	TP 2017	TP 2018
Päiväkodin läsnäolopäivät	4 620	4 383	3729,5	3889	5586
0 – 6 vuotiaista hoitopaikkaa tarvitsevien määrä (0-6 v./paikkaa tarvitsevat)	63/51 (81 %)	72/53 (74 %)	41	47	53
Päiväkodin läsnäolopäivän hinta, €*)	54,9	77,0	93,0	73,10	64,07
Päiväkodin kustannukset €/kk/0-6	335,0	390,8	704,9	504,00	562,73
Kustannukset €/hoidossa ollut lapsi	4 971,0	6 370,0	8458,8	6048,20	6 752,74
Perhepäivähoidon läsnäolopäivät	602,0	671,0	462,0	580,00	480
läsnäolopäivän hinta, €)	72,9	66,9	101,3	72,76	96,35
Perhepäivähoidon kustannukset €/hoidettava	10 972	11 215	11 702	8439,73	11562,45
Kotihoidontuen kuntalisä	15 636	9 978	9 120	11 352	13 488

Toiminta vuonna 2018

Varhaiskasvatuspalveluja tarjotaan Ristijärvellä päiväkotit Saukonsilmussa ja perhepäivähoidossa. Kunnallisia perhepäivähoitajia on yksi. Yksityisiä toimijoita ei kunnassamme ole.

Päiväkotit on avoinna arkisin klo 6.30 - 17.00 välillä. Tarjoamme kuitenkin vuorohoitoa asiakkaiden palvelutarpeista riippuen myös aikaisin aamulla (ennen klo 6.30), iltaisin ja viikonloppuisin. Vuonna 2018 vuorohoitoa tarvitsevia lapsia on ollut 21. Jonkin verran vaihtuvuutta asiakasmääriin on aiheuttaneet kuntaan muuttajat ja kunnasta pois muuttajat.

Vuosi 2018 on ollut toiminnan järjestämisen kannalta rauhallisempi kuin muutamat aiemmat vuodet. Tieto jonkinlaisesta pysyvyydestä on tuonut toiminnan suunnitteluun ja organisointiin helpotusta. Väistölöihin onkin saatu luotua viihtyisä toimintaympäristö, jossa sekä lapset että henkilökunta viihtyvät. Vuodenvaihteessa 2017- 2018 toteutettu asiakastytyväisyyskysely osoitti, että asiakasperheet ovat tyytyväisiä varhaiskasvatuksen laatuun ja toteuttamistapaan. Henkilökunnan työtytyväisyyskysely toteutettiin syksyllä 2018 koko kunnan henkilöstölle. Varhaiskasvatuksen henkilöstön osalta kyselyn tulokset olivat kokonaisuutena sängen hyvät.

Kasvanut lapsimäärä ja kasvanut vuorohoidon tarve syksyllä 2018 tiivistä perusopetuksen iltapäiväkerhon ohjaajien ja varhaiskasvatuksen yhteistyötä. Iltapäivällä klo 12.30 – 16.00 välillä eskari- kakkosluokkalaiset ovat olleet iltapäiväkerhon puolella, mikä on helpottanut toiminnan organisointiä päiväkodin puolella.

Henkilökunta on osallistunut vuoden 2018 aikana lakisäätöihin EA- koulutuksiin sekä alkuammattuskoulutukseen. Osa henkilökunnasta oli mukana MAPA- koulutuksessa yhdessä perusopetuksen opettajien kanssa. Varhaiskasvatusmessut Kajaanissa on perinteinen koulutuskohde keväisin, johon osallistuu koko varhaiskasvatuksen henkilökunta, sivistyspäällikkö sekä esiopettaja. Lisäksi varhaiskasvatus vastaava on käynyt esimiestyöhön ja johtamiseen liittyvissä koulutuksissa, väestösuojelukoulutuksessa, uusiin ruokasuosituksiin liittyvässä seminaarissa sekä uuteen varhaiskasvatuslakiin liittyvissä koulutuksissa.

Lisääntyneen erityistä tukea tarvitsevien määrän kasvun johdosta, olemme varhaiskasvatuksessa käyneet neuvottelujä varhaiskasvatuksen erityisopettajapalveluiden saamiseksi. Neuvottelujen tuloksena varhaiskasvatus saa palvelun ostettua varhaiskasvatuksen erityisopettaja (VEO) Sari von Zansenilta.

Varhaiskasvatuslaki toi mukanaan myös ammattinimikkeiden muutoksen. Kunnanhallituksen päätöksen 19.11.2018 mukaisesti kunnassamme työskentelee päiväkodissa varhaiskasvatuksen opettajia ja varhaiskasvatuksen lastenhoitajia.

Opetustoimi / Perusopetuksen tehtäväalue

Vastuhenkilö: Rehtori / Sivistyspäällikkö

Toiminta-ajatus

Ristijärveltä juuret ja kantavat siivet lapsille ja nuorille tulevaisuuteen! Kunnan ainoana esi- ja perusopetusta antavana oppilaitoksena tuotamme palvelut mahdollisuuksien mukaan kaikille kunnan oppivelvollisuusikäisille lapsille ja nuorille. Järjestämme perusopetusta yhteistyössä Hyrynsalmen ja Suomussalmen kuntien kanssa. Yhteistyö kaikkien Kainuun kuntien kanssa mahdollistaa oppilaillemme psyko-sosiaaliset peruspalvelut sekä oppimisen erityisen ja tehostetun tuen palvelut. Opetushenkilöstön täydennyskoulutus suunnitellaan yhteistyössä Kainuun kuntien kesken. Peruslähtökohtana on ihmisen kunnioitus ja kasvatusrakkaus. *Meillä on teällä hyvä elleä – nyt ja tulevaisuudessa!*

Toiminta vuonna 2018

Perusopetus on jatkanut toimintaansa väliaikaisesti kutistuneissa tiloissa ja väistöliikkeen vaikutukset alkavat näkyä selkeästi mm. kouluruokailussa, liikunnan ja musiikin sekä erityisopetuksen tilan puutteina ja joidenkin oppiaineiden opetussuunnitelmien luovina toteutuksina. Opetussuunnitelman tarkka toteuttaminen ja talousarviovuodelle asetetut tavoitteet eivät ole toteutuneet kaikkien oppiaineiden osalta.

Erityisopetuksen määrän kasvu on yhteinen muutos koko Suomessa. Omassa kunnassamme se näkyy pienryhmä opetuksen tarpeen kasvuna ja uusien koulunkäynninohjaajien tarpeena. Myös oppilashuollollinen moniammatillinen yhteistyö vie entistä enemmän opetushenkilöstön aikaa ja voimavaroja. Ajan ilmiönä on tunnistettava kasvatustalouden siirtyminen huoltajilta yhteiskunnalle, koululle ja varhaiskasvatukselle. Se ohjaa perusopetuksen resurssien keskittymistä entistä enemmän opetuksesta kasvatukseen.

Myönteisenä kehityksenä voidaan pitää erityisesti yläkoulun oppilaiden motivoituminen omasta hyvinvoinnistaan huolehtimiseen ja heidän keskuudessaan vallitseva myönteinen ilmapiiri jatko-opintoihin suuntautumisessa. Pitkäjänteinen hyvinvointityö näyttää vuonna 2018 onnistuneen ja talousarvioon asetetut tavoitteet ainakin yläkoulun osalta täyttyivät.

Laaja-alaisten opintokokonaisuuksien aktiivinen toteuttaminen on kunnassamme vasta harjoitteluasteella. EureKorpus + - hankkeessa sitä toteutetaan yläkoulun osalta aktiivisesti syksystä 2018 alkaen kaksi vuotta, mutta kehittämiskohteena tuleville vuosille on uuden opetussuunnitelman mukaisen toiminnan aktiivinen ja omatoiminen toteuttaminen.

Vuonna 2018 opetushenkilöstön täydennyskoulutus on kohdistunut lähinnä erityisoppilaiden oikeanlaiseen kohtaamiseen ja heidän opetuksensa ohjaamiseen sekä ensiaputaitojen lakisääteiseen päivittämiseen.

Valtuuston asettamien tavoitteiden toteutuminen vuonna 2018

Määrälliset tunnusluvut	TP 2015	TA 2016	TA 2017	TA 2018	TA 2019
Opetushenkilöstö 1.8.	11	12	11	11	11
* yhteiset Hyrynsalmella	2	2	2	2	2
* etäopettajat Suomussalmelta ja Puolangalta	2	1	2	1	1
Avustajat (2 määräaik.)*	3,5	4	4	4 -6	6
Oppilasmäärä (painotettu)	100	99	99	103	104
- esikoulussa	11	11	9-10	12	10
- joista kuljetusoppilaita	45	45	51	57	50

*Koulunkäynnin ohjaajista kahden työajasta osa kohdistuu iltapäiväkerhon vetämiseen ja toisella osa hallinnon tehtäviin koulunkäynnin ohjaamistyön lisäksi.

Yleistä henkilöstöresursseista:

Yhteistyötä Hyrynsalmen kunnan kanssa on tehty biologia- maantieteen, historia-yhteiskuntaopin sekä äidinkielen aineenopettajan opetuksen osalta. Venäjän kielen opetus etäopetuksena Suomussalmelta jatkuu vielä kevätlukukauden 2019 loppuun asti. Opetushenkilöstön määrään vaikuttaa 11-vuotisen oppivelvollisuuden piirissä olevien oppilaiden lukumäärä ja heidän yksilölliset avustamistarpeensa, sekä muuta erityistä ja tehostettua tukea tarvitsevien oppilaiden lukumäärä. Erityisesti nämä tukea

tarvitsevien oppilaiden määrät ovat kasvaneet viime vuosina selkeästi. Opetushenkilöstössä on lukuvuonna 2018 yksi määräaikainen opettaja sijaisuutta hoitamassa.

Lukuvuodelle 2018 – 2019 opetustoimi on saanut OPMn avustusta, jolla voidaan osittain palkata yksi koulunkäynninohjaaja. Muita lukuvuosina 2017-18 ja 2018-19 hankkeita ovat olleet Kielistä kivaa kiipinää – hanke, joka jatkuu vielä vuoden 2019 loppuun. Hanke toteutetaan yhteistyössä Kajaanin, Sotkamon ja Suomussalmen kuntien kanssa ja siinä ovat saaneet em. kuntien opettajat koulutusta varhennettuun kielenopetukseen, luotu alustavat opetussuunnitelmat varhennetun englannin opettamiseen, hankittu materiaaleja ja saatu kieli- ja kulttuurisuihkutusta päiväkodista toisluokkalaisiin saksan, espanjan, venäjän ja ranskan kielessä. Rahoitusta oli ensimmäisellä hankekaudella 5 200 € ja nyt alkaneelle kaudelle 8 000 €. Lisäksi yhteisesti on saatu kaikkiin osallistuviin kuntiin henkilökunnan koulutukset.

Liikkuva koulu hankerahoitusta saimme 2 000 euroa ja sitä on käytetty vähän liikkuvien lasten ja nuorten liikunnan lisäämiseen. Kerhorahoitusta on saatu toimintakausille 2017-19 yhteensä 13 200 euroa ja sillä on toteutettu perusopetuksen oppilaille maksuttomia kerhoja kahtena lukuvuotena. Kerhonoijaajina toimivat sekä koulun opettajat että 4H-yhdistyksen ohjaajat sekä vapaa-aikaohjaaja. EureKorpus- hankkeen rahoitus on 31 888 € ja se on kansainvälinen yläkoulun oppilaille suunnattu hanke, jossa keskiössä on ihmisen hyvinvointi. Hankkeessa pystytään toteuttamaan opetussuunnitelman mukainen laaja-alaisia oppimiskokonaisuuksia. Koulun henkilöstön digitalisoitumisen edistämiseen on saatu hankerahoitusta 6 032€. Kaiken kaikkiaan vuonna 2018 on ollut hankerahoitusta käytössä noin 62 552 €. Hankerahoitukseen liittyy nykyään kunnan omavastuusuutta hankkeesta riippuen 0 – 50 %. Kunnan omalla rahoituksella voidaan taata peruspalvelut, hankerahoituksella pystytään rikastuttamaan lasten ja nuorten kokemusmaailmaa sekä tarjoamaan monipuolisempaa koulutusta ja hankki- maan pienessä mittakaavassa myös välineistöä kuntaan.

Opetustoimi, talous	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toimintatulot	18 194	0	18 194	57 834	- 39 600
Toimintamenot	-1 267 657	-47 000	-1 314 657	-1 398 490	83 833
<i>Toimintakate</i>	-1 219 501	-47 000	-1 266 501	-1 258 631	-7 869
<i>Ulkoiset toimintakate</i>	-952 413		-999 413	1 008 778	9 365
Laskennalliset kustannukset poistot	-28		-28	-28	0
muut laskennalliset erät				-11 542	11 542
Tehtäväalueen kokonaiskustannus	-1 219 529		-1 266 529	-1 270 202	-3 673

Lisämääräraha henkilöstökuluihin.

Taloudelliset tunnusluvut

	TP 2015	TP 2016	TP 2017	TP 2018
Nettokustannukset, €/oppilas	12 799	12 593	12 074	11 986
Tuottavuus, tuntia / 1000 €	12	12	12	11
Opetustunnin hinta*), €	103	104	104	103
Opetuskustannukset €/opp.	6 889	9 393	9 476	8 407
Kuljetuskustannukset / k-oppilas	3 062	2 434	2.487	2 604
Koko sivistystoimen nettokustannukset (opetus- ja kulttuuritoimesta luku 2017 kuntien avainluvut) €/asukas **	837	866	1 429	1 521

*) Käyttökustannukset netto / tuntia ilman esiopetusta.

Tilastokeskuksen julkaisemien avaintietojen mukaan opetus- ja kulttuuritoimen menot €/asukas ovat koko maassa 1 923,60 €.

Kirjaston ja kulttuurin tehtäväalue

Vastuhenkilö: kirjasto- ja kulttuurivastaava

Kirjaston tarkoituksena on tuottaa sen käyttäjille yhdenvertaiset mahdollisuudet elämän eri tilanteista selviämiseen, itsensä kehittämiseen ja henkiseen virkistytymiseen sekä toimia kulttuurisena kohtauspaikkana. Kulttuuritoimen tarkoituksena on kuntalaisten hyvinvoinnin tukeminen taiteen ja kulttuurin keinoin yhdessä Ristijärven kulttuuritapahtuma ry:n kanssa.

Toiminta vuonna 2018

Omatoimikirjastoja Kainuun kuntiin -hanke saatettiin päätökseen vuoden 2018 aikana. Ristijärven kirjastossa ohjelmallisia ja opastuksellisia omatoimikirjaston avajaisia vietettiin 25.10. Seniorilukupiiri kokoontui kuukausittain ja ryhmäkäyntejä oppilaille järjestettiin viikoittain lukuvuoden aikana. Kirjailijavieraita Kirjastokiri-hankkeessa olivat Roope Lipasti ja Tatu Kokko. Kirjasto ja päiväkotit olivat mukana Kainuun Lukukummi – dialogisen lukemisen kehittäminen varhaiskasvatuksessa -hankkeessa. Lisäksi toteutettiin Kainuun kirjailijoiden vierailu keväällä ja runokirjan julkaisseen Heta Keräsen vierailu syksyllä.

Vuoden aikana kirjastossa ja Kyläkaivolla toteutui yhteensä 8 näyttelyä. Katvelan taiteilija oli Maija Vanhatapio Kajaanista. Kevään kuluessa kansanmusiikkiyhtye Tallari konsertoi koululaisille ja aikuisille Virtaalassa. Samassa esiintymispaikassa nähtiin Kajaanin kaupunginteatterin näytelmä lapsille. Teatteri Tien lastennäytelmä Pyrylän pihalla, teatteriretki aikuisille Kuopioon, musikaalimatka nuorille Ouluun ja operettimatka aikuisille Kajaaniin tuotettiin kulttuuritoimen ja koulun tai Ristijärven kirkonkylän kyläyhdistyksen ja Eläkeliiton Ristijärven yhdistyksen yhteistyönä. Kulttuuritoimi oli osallisena Hölöse- ja Ämmäinviiikon sekä VeisuuVestivaalin järjestelyissä. Ämmien julkistamisessa oli mukana Ristijärven kulttuuritapahtuma ry ja samalla viikolla Ristijärvi-seura toteutti kuva- ja filmi-illan Kyläkaivolla.

Kirjasto- ja kulttuuri Talous	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toimintatulot	2 300		2 300	1 194	1 106
Toimintamenot	-144 028		-144 028	-134 687	-9 341
Toimintakate	-141 728	0	-141 728	-133 493	-8 234
<i>Ulkoinen toimintakate</i>	<i>-100 690</i>		<i>-100 690</i>	<i>-97 280</i>	<i>-3 410</i>
Laskennalliset kustannukset: muut erät				-1 469	1 469
Tehtäväalueen kokonaiskustannus	-141 728		-141 728	-134 962	-6 765

Valtuuston asettamien tavoitteiden toteutuminen

Tavoite	Mittarin tavoitearvo	Mittari/Toteutuminen
Yhteisöllisyys	Tapahtumat eri ikäryhmille	Teatterivierailu Virtaalassa, matka Kuopion teatteriin, kansanmusiikkikonsertti koululaisille ja aikuisille, musikaalimatka Ouluun ja Kajaaniin, teatteria lapsille, kirjailijavierailuja nuorille ja aikuisille, lukupiirit lapsille ja aikuisille, luonto- ja valokuvailta, askarteluilta, 8+1 näyttelyä
Käyttäjälähtöisyys	Käyttäjäpalautteen kerääminen	Valtakunnallinen käyttäjäkysely/ Ristijärvi: palvelut ja toiminta 8.93
Kirjaston palvelukyky	Aineiston uudistaminen >400 kirjaa/1000 as >50 lehteä/1000 as >50 muuta aineistoa /1000 as	509 43 62
Kirjaston käyttöaste	> 46 % asukkaista	38 %
Lainojen määrä	> 15 lainaa / asukas	13,5/ asukas
Toiminnan taloudellisuus	Kustannukset €/as < 80 €	102,47 €

Määrälliset tunnusluvut	TP16	TP 2017	TP2018	Kainuu 2017*
Lainojen määrä / as	14,2	13,8	13,5**	15,6
Kirjastokäynnit / as	8,7	7,8	8,0	9,2
Käyttömenot, netto €/as	100,5	98,7	102,5	57,3

Opetus- ja kulttuuriministeriön tilasto 2017.*

V. 2018 lisäksi e-aineistolainoja 462 kpl, jotka eivät suoraan näy Lainojen määrä/as -tilastossa.**

Käyttömenoissa kirjaston lisäksi kulttuuri, jonka osuus 1 571 €.

Hyvinvointipalvelut

Vastuhenkilö: sivistyspäällikkö ja vapaa-aikaohjaaja

Toiminta-ajatus

Hyvinvointipalvelujen tarkoituksena on tuottaa ristijärveläisille kansalaisopiston ja musiikkiopiston palvelut sekä laadukkaita liikunta- ja nuorisopalveluja.

Hyvinvointipalvelut Talous	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toimintatulot	190		190	70	120
Toimintamenot	-111 882		-111 882	-88 316	-23 566
<i>Toimintakate</i>	-111 692	0	-111 692	-88 246	-23 446
<i>Ulkoiset toimintakate</i>	-98 911		-98 911	-87 233	-11 678
Laskennalliset kustannukset muut laskennalliset erät				-687	687
Tehtäväalueen kokonaiskustannus	-111 692		-111 692	-88 933	-22 759

Toiminta vuonna 2018

Kansalaisopisto ja musiikkiopisto

Kansalaisopisto

Ristijärvellä toteutetut kurssit

Pääasiallinen sisältö	toteutuneet tunnit
Teatteri ja tanssi	60,0
Musiikki	167,7
Kuvataide	193,0
Käsi- ja taideteollisuus	507,0
Maatila- ja metsätalous	12,0
Terveys ja hammashuolto	32,0
Liikunta ja urheilu	383,0
Tunnit yhteensä	1 354,7
- joista kokonaan Ristijärven osuus	1 055,7

Kansalaisopisto pyrkii järjestämään ja kehittämään opetustaan ristijärveläisten toiveiden mukaisesti. Kansalaisopiston palvelut tuottaa Paltamon kunta.

Kansalaisopiston toimintaan budjetoitiin 42 800 €. Kansalaisopiston opetustunnin nettohinta vuonna 2018 oli 34,17 €/tunti ja Ristijärvellä opetustunteja toteutui yhteensä 1.325. Opetustuntien yhteishinta oli 45.278,92 €. Kun vakituisten opettajien palkoista vähennetään valtionosuuksien jälkeen

sijaintikuntaosuus, jää Ristijärven kunnan maksuosuudeksi vuodelle 2018 tämän hetkisen arvion mukaan 34.475,00 €.

Paltamon kansalaisopisto antoi vuonna 2018 kaikkiaan 6 300 opetustuntia. Ristijärvellä opetustuntien määrä väheni vuoden 2017 tuntimäärästä 1278,82 h vuoden 2018 yhteensä 1055,67 tuntiin. Syynä vähennyksiin olivat toteutumatta jääneet tietotekniikan ja yksi musiikin kurssi.

Musiikkiopisto

Musiikkiopisto järjestää viikoittain opetusta Ristijärvellä. Musiikkiopistolle on budjetoitu 6 000 €. Vuonna 2018 Ristijärven toimipaikassa on ollut yhteensä 6 pääaineen oppilasta. Opetusaineina on ollut piano, klassinen laulu, klarinetti, sello ja kuoro. Kamarikuoroon osallistui 3 oppilasta. Kuoron tunteja ei ole otettu huomioon toimipaikan tuntikiintiössä. Toimipaikassa on pidetty 135,06 opetustuntia. Konsertteja ei ole järjestetty Ristijärvellä vähäisen oppilasmäärän vuoksi.

Vapaa-aikatoimi

Vuonna 2018 vapaa-aikatoimi on järjestänyt ohjattua liikuntaa päiväkotikäisille, peruskoululaisille sekä ikäihmisille. Lisäksi vapaa-aikatoimi on yhteistyössä yhdistysten kanssa järjestänyt leiritoimintaa, perheiden liikuntareissun Super Park Vuokattiin, nuorisotilan toimintaa ja discoja. Vapaa-aikatoimi on saanut käynnistettyä kunnan nuorisovaltuusto toiminnan ja ollut mukana maakunnallisen nuorisovaltuuston toiminnassa sekä tukenut ristijärveläisiä nuoria MaNussa. Lisäksi vapaa-aikatoimi on ollut mukana Kainuun yhteisessä Nuorten ääni uudessa maakuntahallinnossa – hankkeessa.

Vapaa-aikatoimi on järjestänyt yhteistyössä Kainuun Liikunnan ja paikallisten yhdistysten kanssa kuntalaisille maksuttomia terveystarkastuksia ja jakanut tietoa hyvinvoinnin ja terveyden merkityksestä. Vapaa-aikatoimi sai käynnistettyä kunnassa Voimaa Vanhuuteen – hankemallin, jossa pyritään vaikuttamaan kotona asuvien ikäihmisten hyvinvointiin ja terveyteen. Tässä hankkeena aloitetussa toimintamallissa on tehty tiivistä yhteistyötä Kainuun Soten kanssa.

Valtuuston asettamien tavoitteiden toteutuminen

Määrälliset tunnusluvut	TP 2014	TP 2015	TP 2016	TP 2017	TP 2018
Saukkoavaaran laturetki, osallistujat	Ei järjestetty	75	110	108	60
Saukon Selkä –vaellus, osallistujat	155	70	250	100	103
Nuokkarin kävijämäärä / ilta	15	16	15	10	9

TEKNISTEN PALVELUJEN PALVELUALUE

Vastuhenkilö: Tekninen päällikkö

Toiminta-ajatus

Teknisen toimen tehtävänä on huolehtia rakennetun ympäristön toimivuudesta, turvallisuudesta ja yhdyskuntarakenteen kehittämisestä niin, että asuin- ja elinympäristö muodostavat esteettisen, turvallisen, terveellisen ja viihtyisän kokonaisuuden.

Valtuuston asettamien tavoitteiden toteutuminen vuonna 2018

Tavoite	Mittari	Toteuma
Teknisen toimen kustannustehokkuus	toimintakulut alittavat talousarviossa arvioidut kulut	Toteutui 2,8 % pienempänä
Henkilöstön ammattitaidon ylläpito	henkilöstö osallistunut tehtävien edellyttämiin koulutukseen työntäjän tavoitteen mukaisesti	Toteutui vain osittain, ei sopivia koulutuksia lähi-alueilla
Henkilöresurssit toiminnan edellyttämällä tasolla	henkilöstön määrä säilynyt ennallaan (vapautuvat toimet täytetty)	Toteutui, osin määräraikaisella henkilöllä

Talous tekninen palvelualue	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toimintatulot	1 252 022		1 252 022	1 395 546	-143 524
Toimintamenot	-1 416 521	80 000	-1 496 521	-1 474 335	-22 186
<i>Toimintakate</i>	-164 499	<i>80 000</i>	-244 499	-78 789	-165 710
<i>Ulkoisen toimintakate</i>	<i>-492 168</i>	<i>80 000</i>	<i>-572 168</i>	<i>-372 734</i>	<i>-199 434</i>
Laskennalliset kustannukset poistot	-436 180		-436 180	-475 551	39 372
arvonalentumiset				-87 046	87 046
poistoeron vähennys	2 511		2 511	2 511	0
muut laskennalliset erät				-10 898	10 898
Palvelualueen kokonaiskustannus	-598 168		-678 168	-649 774	-28 394

Valtuusto myönsi lisämäärärahan Ktö Oy Saukkohaahan toiminnan lopettamisesta aiheutuneisiin kustannuksiin.

Hallinto, Rakentaminen ja ympäristö**Vastuuhenkilö: tekninen päällikkö**

Rakennus- ja ympäristötoimen toiminta-ajatuksena on ohjata rakentamista lakien ja muiden säädösten mukaisesti huomioiden Ristijärven kunnan maaseutumaiset ominaispiirteet. Tavoitteena on ohjata uudis- ja korjausrakentamista valtakunnallisten tavoitteiden mukaisesti energiatehokkaita ratkaisuja noudattaen.

Valtuuston asettamien tavoitteiden toteutuminen

Talous rakentaminen ja ympäristö	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toimintatulot	13 250		13 250	22 146	-8 896
Toimintamenot	-65 448		-65 448	-68 342	2 894
<i>Toimintakate</i>	-52 198	0	-52 198	-46 196	-6 002
<i>Ulkoisen toimintakate</i>	<i>-49 542</i>		<i>-49 542</i>	<i>-43 383</i>	<i>-6 159</i>
Laskennalliset kustannukset	0		0		
muut laskennalliset erät				-1 072	1 072
Tehtäväalueen kokonaiskustannus	-52 198		-52 198	-47 268	-4 930

Rakennusvalvonta ja muut luvat

Maankäytön ja rakennuslain mukaisten sekä muiden kiinteistö-, maa-aines- tai ympäristöalaa koskevien lupien myöntäminen ja lupaehtojen toteutumisen valvonta, sekä muu toimialaan liittyvä valvonta ja neuvonta.

Luvat	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Myönnettyt luvat yhteensä, joista	59	48	45	37	52	52
* asuinrakennukset	2	2	1	0	1	2
* as.rak. laajennus tai muutos	2	0	2	4	2	1
* rivitalot ja paritalot	2	0	0	0	0	0
* muut rakentamisen luvat	37	19	42	18	33	*) 47
* poikkeamisluvat					5	4
* liikerakennusluvut						2
Maa-aineslupien valvontakäynnit					0	0

*) Sisältää maisemätyöluvat ja yhden rakennuksen purkuluvan.

Tonttikauppa

Vuoden 2018 aikana myytiin yksi kunnan omistama vakituisen asumisen rakennuspaikka ja yksi vapaa-ajan asumisen rakennuspaikka sekä ostettiin yksi vakituisen asumisen rakennuspaikka.

Ympäristöhallinto

Ympäristöhallinnon toimiala sisältää ympäristönsuojelulain sekä ympäristöterveydenhuollon edellyttämän työvoiman, palvelun ja valvonnan järjestäminen, lausuntojen antaminen sekä viranomaistehtäviä. Ympäristöhallinnon tehtävät on hoidettu omana työnä.

Tiet ja kiinteistöt

Vastuuhenkilö: Tekninen päällikkö

Toiminta-ajatus

Ristijärven kunnan hallinnassa olevien katujen, teiden ja muiden alueiden kunnossapitäminen kustannustehokkaasti niin, että ne ovat turvallisia käyttää sekä kunnan omistamien ja hallinnoimien kiinteistöjen suunnitelmallinen ylläpito taloudelliset resurssit huomioiden. Tavoitteena on oikea-aikainen kunnossapito, jossa pyritään energiataloudellisiin ratkaisuihin. Liikuntapaikkojen ja puistojen sekä yleisten alueiden kunnossapito suoritetaan niin, että paikat ovat esteettisiä, viihtyisiä ja turvallisia käyttää.

Talous, tiet ja kiinteistöt	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toimintatulot	1 238 772		1 238 772	1 373 220	-134 448
Toimintamenot	-1 241 825	-80 000	-1 321 825	-1 305 287	-16 538
<i>Toimintakate</i>	-3 053		-83 053	67 933	-150 986
<i>Ulkoiset toimintakate</i>	-349 378		-429 378	-245 345	-184 033
Laskennalliset kustannukset					
poistot	-388 915		-388 915	-425 932	37 017
arvonalentumiset				-87 046	87 046
poistoeron vähennys	2 511		2 511	2 511	0
muut laskennalliset erät	0		0	-9 827	9 827
Tehtäväalueen kokonaistaloustulos	-389 457		-469 457	-452 361	-17 096

Arvonalentumiset: päiväkotikiinteistön peruskorjauksen suunnittelukustannukset (keskeneräiseksi jäänyt hanke), kaukolämmön tuottamisen vaihtoehtojen selvityskustannukset (omaa rakentamista ei toteutettu) ja purettujen rakennusten (Voimala ja Partola) tasearvot.

Toimintakate (67 933 €)

Tulosyksikkö	Toteutuma	Poikkeama ta:oon
Hallinto*)	-107 784	16 609
Tiet, kadut ja alueet	-109 780	-12 165
Kiinteistöt	101 624	-115 237
Metsien hoito (nettotulo)	112 997	-50 497
Kaukolämpö	65 408	12 744
Vesihuolto	5 470	-2 440

Yksityisteiden hoito

Kunta avustaa tiekunnalle / vakitukselle asukkaalle tien kunnossapidosta aiheutuvista kustannuksista kunnanhallituksen määrittämän % -osuuden. Avustusta maksetaan yksityisteiden kunnossapitokustannuksiin. Avustusten maksuperusteet ovat vuodelta 2014.

Tavoite	Mittari	Toteuma
Kunnan hallinnoimien teiden kustannustehokas ja tasokas hoito	arjen turvallisuus, liukastumisvahinkoja 0 kpl	Toteutui osittain, 1 korvauksiin johtanut liukastumisvahinko
Kiinteistöjen tehokas käyttö	Käyttösuunnitelmat laadittu vähintään yhdelle kiinteistölle	toteutui hyvin
Kaukolämpöverkoston hyötysuhteen parantaminen ja ylläpito	Hyötysuhde yli 85 %	lähes toteutui, hyötysuhde 84,2 %

Kiinteistö Oy Saukkohaka on myyty yrittäjälle. Lisäksi on tehty päätös Saukkovaaran hotellin ja motellin purkamisesta. Kaukolämpöverkoston 3 kaivoa on korjattu ja ohitettu.

Yksityisteiden tieavustukset ja hoitokustannukset

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Avustukset	76 975	24 001	59 875	60 186	32 398	37 201	44 662
Hoitokustannukset	3 557	8 488	11 818	11 986	6 191	12 874	6 971

Taulukossa esitetyistä avustummäärästä maksettiin kotitalouksille 30 429 euroa. Maksettujen avustusten määrä kasvoi 20 % edellisestä vuodesta. Eniten lisäystä oli kotitalouksille maksetuissa avustuksissa. Taajama-alueen teiden hoitokustannukset olivat 39 745 euroa. Taajama-alueen teiden hoidon kustannukset olivat lähes saman verran kuin vuonna 2017 (+ 1,2 %).

Kiinteistöhoito

Kiinteistöhoito käsittää kunnan omistamien tai hallinnassa olevien kiinteistöjen ja osakehuoneistojen hoitamisen ja ylläpidon, sekä kunnossapidon vuosisuunnitelmien ja pitkän aikavälin kunnostus- ja peruskorjaussuunnitelmien laatimisen (kuntoarviot, PTS).

Lisäksi kiinteistöhoitoon kuuluu kiinteistöhoitosopimusten tekeminen ja niihin liittyvien sitoumusten toteuttaminen, kiinteistönomistajalle kuuluvan vaaran vastuun hoitaminen sekä kiinteistöjen käyttäjien opastaminen.

Sisäilmaongelmaiset kiinteistöt aiheuttavat edelleen jatkuvaa väistötilojen etsimistä ja tilaratkaisujen järjestämistä. Tilapäisistä tiloista koituu kunnalle merkittäviä lisäkustannuksia.

Metsien hoito

Vuoden 2018 talousarvion mukainen metsän myyntuoton arvio oli 75 000 euroa. Myyntituottoja toteutui 65,2 % enemmän. Metsien hoidon kulut olivat 10 872 euroa. Kuluihin sisältyvä kunnan tieosuusmaksut.

Lämmönjakelu

Lämmönjakelun myyntitulot olivat 372 340 euroa ja toimintakulut 306 933 euroa.

Lämmön myynti omille kiinteistöille oli 192 635 euroa eli 46,8 % myyntituloista.
Lämmönjakelun tuotto 2014 – 2018

Vuosi	Tuotto yhteensä, €	josta omat kiinteistöt, %
2014	288 076	53,7
2015	325 004	48,9
2016	391 514	48,9
2017	384 214	47,9
2018	372 340	46,8

Vesi- ja viemärihuolto

Kunnan hoidossa olevat vedenottamot sijaitsevat Hietaniemen alueella (Kemilä) sekä Putkosjärven asuinalueella. Hietaniemen alueen veden laatu on saatu pysymään vakaana.

Määrälliset tunnusluvut	2014	2015	2016	2017	2018
Kaukolämmössä olevat kiinteistöt (lkm)	34	34	34	34	34
Tuotettu lämpö, MWh	5070	5070	5205	5299	5108

Tehtäväalue **Urheilualueet ja liikuntapaikat**
Vastuhenkilö Tekninen päällikkö

Tehtäväalue sisältää maastoliikuntapaikat, yleiset virkistysalueet ja Osuuskunta Seniorisillalle vuokratun liikuntatalo Virtaalan kiinteistökulut.

Tavoite	Mittarin tavoitearvo	Toteutuminen
Tehtäväalueen kustannusten pienentäminen	Toteutuneet kustannukset < edellisen vuoden kustannukset	Toteutui hyvin, - 7 %.

Hiihtolatujen kunnossapidon osalta kunnanhallitus on linjannut talvikaudelle 2017 – 2018 kunnossapidon tason. Latujen käyttöä mitataan säännöllisesti.

Talous, urheilualueet ja liikuntapaikat	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toimintatulot	0		0	179	-179
Toimintamenot	-109 249		-109 249	-100 706	-8 543
Toimintakate	-109 249	0	-109 249	-100 526	-8 722
<i>Ulkoinen toimintakate</i>	<i>-93 249</i>		<i>-93 249</i>	<i>-84 006</i>	<i>-9 243</i>
Laskennalliset kustannukset poistot	-47 265		-47 265	-49 619	2 354
Tehtäväalueen kokonaiskustannus	-156 514		-156 514	-150 145	-6 369

Tehtäväalue: Asuminen
Vastuhenkilö: Kehittämispäällikkö

Toiminta:

Toiminnan tarkoituksena on Ristijärven kunnan asuntotoimeen liittyvien palvelujen tuottaminen sekä asumisviihtyvyyden ja muiden asumisedellytysten parantaminen sekä Ristijärven Vuokralat Oy:n ja kunnan asuntotoimen toiminnan yhteensovittaminen.

Kunnan omistama Ristijärven Vuokralat Oy hallinnoi 56 asuinhuoneistoa. Kunnan suoraan omistamien asuinhuoneistojen määrä on neljä.

Asukasvalinnoista päättää kehittämispäällikkö apunaan asukastoimikunta. Vuokra-asuntojen keskimääräistä enimmäisvuokrista päättää Ristijärven kunnanhallitus.

Yrityskiinteistöjen vuokraamisesta päättää kunnanhallitus siltä osin kuin tehtävää ei ole siirretty viranhaltijalle. Määräaikaisesta vuokrauksesta päättää kunnanjohtaja.

Ristijärven kunnalla ei edelleenkään ole tarjota yrityksille toimitiloja. Varsinkin pienten hallitilojen kyselyjä on ollut, samoin toimisto- ja myyntitilakyselyjä on ollut jonkin verran. Kunta ei kuitenkaan pysty vastaamaan tähän kysyntään.

Pieniä, hyväkuntoisia asuntoja tarvitaan pikaisesta vuokrattavaksi. Tähän kysyntään kunta vastaa saneeraamalla kiinteistön Aholantie 30. Kiinteistöön saadaan kahdeksan pienehköä, kohtuuhintaista huoneistoa jo olemassa olevien neljän huoneiston lisäksi.

PALVELUALUE: MAASEUTUHALLINTO

Vastuhenkilö: lomituspäällikkö

Toiminta-ajatus

Maaseututoimi vastaa maaseutuelinkeinojen hallintotehtävistä ja maaseutuelinkeinojen kehittämisestä sekä maatalousyrittäjien ja turkistarhaajien lomituspalveluista. Maaseutuelinkeinoviranomaiselle säädettyjen tehtävien hoitamisesta on ollut vuoden 2012 alusta lukien yhteistoimintasopimus Puolangan kunnan kanssa.

Ristijärven kunta vastaa maatalousyrittäjien lomituspalvelujen järjestämisestä Melan kanssa tehdyn toimeksiantosopimuksen mukaisesti paikallisyksikön alueella, johon kuluvat Ristijärven lisäksi Hyrynsalmi, Paltamo, Puolanka ja Suomussalmi.

Lomituspalvelujen tarkoituksena on turvata maatalousyrittäjien toiminta yrittäjien vuosilomien ja sijaisapujen aikana. Lisäksi järjestetään tuettua maksullista lomittaja-apua mahdollisuuksien mukaan.

Ristijärven paikallisyksikkö hoitaa turkistuottajien lomitukset koko Kainuun alueella lukuun ottamatta entistä Vuolijoen aluetta.

Toiminta vuonna 2018

Maaseutuhallinnossa työskenteli vuoden aikana kolme vakituista henkilöä: lomituspäällikkö ja kaksi vakituista johtavaa lomittajaa sekä lisäksi määräaikainen johtava lomittaja poissaolojen ja työhuippujen aikana.

Lomitushallinto on keskitetty Ristijärvelle. Paltamossa ja Puolangalla on puolikas toimistopäivä neljän viikon välein ja Suomussalmella joka toinen viikko. Maaseutuviranomaisen tehtävien hoito on hankittu ostopalvelusopimuksella 1.1.2012 alkaen Puolangan kunnalta. Tehtävää hoitava maaseutusihiteeri työskentelee Ristijärvellä kaksi päivää viikossa.

Maaseutuhallinto toteutui talousarvioon varatun määrärahan puitteissa. Maaseutuelinkeinojen kehittäminen hoituu pääasiassa projektien kautta.

Lomitushallinnon hoitamiseen valtionkorvaus oli 182 873,16 euroa. Maatalouslomitustoiminnan toimintakulut olivat 2 248 166,74 euroa ja turkistuottajien lomituskulut 12 332,21 euroa. Valtionkorvaus kattaa maatalousyrittäjien ja turkistuottajien lomituspäivämuutosten mukaisesti toteutetuista palveluista aiheutuvat nettokustannukset.

Lomitettujen päivien määrä väheni vain 184 pv (-1,6 %) edellisestä vuodesta. Yrittäjien vähenemisestä johtuen vuosilomapäivien lomituspäivämuutosten käyttö lisääntyi 7,8 %.

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toimintatulot	2 547 148		2 547 148	2 449 187	97 961
Toimintamenot	-2 583 802		-2 583 802	-2 470 116	-113 686
<i>Toimintakate</i>	-36 654	0	-36 654	-20 929	-15 725
<i>Ulkoisen toimintakate</i>	-30 900		-30 900	-9 167	-21 733
Laskennalliset kustannukset muut laskennalliset erät				-3 365	3365
Palvelualueen kokonaiskustannus	-36 654		-36 654	-24 295	-12360

Ylitys +, alitus -

Valtuuston asettamien tavoitteiden toteutuminen

Tavoite	Mittarin tavoitearvo	Toteutuminen
Tiedottamisen ja koulutuksen järjestäminen maaseutuyrittäjille yhteistyössä yhteistyötahojen kanssa	Vähintään yksi / vuosi omassa kunnassa	Toteutui.
Järjestetään lomituspäivämuutokset lainmukaisina kattavasti ja tasapuolisesti ammattitaitoisen henkilöstön avulla	* keskimäärin enintään 0,5 pv alle laissa mainitun rajan, vähintään 25,5 pv/yrittäjä * vähintään 90 % sijaisapupyyntöistä toteutettu * tuetun maksullisen lomittaja-avun keskimääräinen käyttö ylittää edellisen vuoden tason (pv/yrittäjä)	*Toteutui 25,66 pv/yritt. *Toteutui. * Ei toteutunut (-0,44 pv))
Asiakkaat tyytyväisiä saamiinsa lomituspäivämuutoksiin	Asiakastyytyväisyyskyselyssä * lomittajien ammattitaidosta saatu arvosana vähintään 4 * lomitushallinnon palveluista yleisarvosana vähintään 4	Asiakastyytyväisyyskyselyä ei suoritettu.
Henkilöstön työhyvinvoinnin ja työssä jaksamisen parantaminen	Sairauspoissaolo -% alle vuoden 2017 tason	*Toteutui.
Lomituspäivämuutokset järjestetään tarkoituksenmukaisesti ja taloudellisesti	* lomituspäivämuutosten poikkeama enintään 10 % valtakunnallisesta keskiarvosta * lomituspäivän nettohinta ilman matkakustannuksia poikkeama enintään 10 % valtakunnallisesta keskiarvosta	*Ei vertailuaineistoa saatavissa vielä

Määrälliset tunnusluvut	TP 2014	TP 2015	TP 2016	TP 2017	TP 2018
Toteutuneet lomituspäivät	14 000	13 291	11 224	11 311	11 158
Nettokustannukset €/pv	164,64	157,28	170,04	169,12	166,95
Lomituspäivämuutosten käyttäjiä	262	240	219	198	188
Lomitettu päivät/käyttäjä					
- maatalouslomituspäivämuutokset	52,8	55,4	51,5	57,4	59,9
- turkistuottajienlomituspäivämuutokset	28,0	28,0	28,0	28,0	28,0

Henkilöstö/Maaseututoimi	TP 2013	TP 2014	TP 2015	TP 2016	TP 2017	TP 2018
Vakinaiset viranhaltijat 31.12.	1	1	1	1	1	1
Määräaikaiset viranhaltijat 31.12.	-	-	-	-	-	-
Vakinaiset työsuhteiset 31.12.	44	44	44	44	44	43
Määräaikaiset työsuhteiset (vuoden aikana)	57	61	56	48	47	49
Tilapäiset (vuoden aikana)	71	55	56	54	55	52
Yhteensä	173	161	157	147	147	145

LUPA- JA VALVONTALAUTAKUNTA

Lautakuntaan kuuluu viisi jäsentä. Lautakunnan toimialana ovat rakentamisen viranomaispalvelut, luvat, valvonta ja neuvonta, sekä toiminta ympäristönsuojeluviranomaisena.

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toimintatulot	0	0	0	0	0
Toimintamenot	-3 300		-3 300	-3 412	103
<i>Toimintakate</i>	<i>-3 300</i>		<i>-3 300</i>	<i>-3 412</i>	<i>103</i>
Kokonaiskustannus	-3 300		-3 300	-3 412	103

Määrärahasa kokoustoiminnan kulut ja lautakunnan koulutuskulut.

Lautakunta käsittelee muun muassa kolme maa-aineslupaa ja myönsi rakennusluvan Ristijärven palvelukeskuksen rakennukselle.

Valtuuston asettamien tavoitteiden toteutuminen

Tavoite	Mittari ja sen tavoitearvo	Toteutuminen
Luvatta rakennettujen rakennusten saaminen luvituksen piiriin	Luvituksen piiriin on saatu 20 luvaton rakennusta / vuosi	Ei toteutunut, arviolta 5 kpl
Rakennusvalvonnan asiakkaan odotusajan lyhentäminen ja palvelun laadun parantaminen	Luvat ovat käsittelyssä 2 viikon kuluessa hakemuksen saapumisesta ja lupa myönnetty samassa ajassa. Asiakasneuvonta	Toteutui vain osittain Neuvontaa annettu muulloinkin kuin vain "Ristijärvipäivinä"
Myönnettyjen rakennuslupien toteutumisen seuranta	Toteuma-aste (aloitettu/keskeytetty/valmis/rauenntu) 4 – 10 lupaa / viikko	Ei ole toteutettu

2.1.3 Tuloslaskelmaosan toteutuminen

Sisäiset tulot ja menot, ei vyörytyseriä

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
<i>Toimintatulot</i>	4 334 261	0	4 334 261	4 569 491	-235 230
Myyntitulot	3 078 913		3 078 913	3 101 675	22 762
Maksutulot	415 492		415 492	479 398	-63 906
Tuet ja avustukset	40 116		40 116	107 083	-66 967
Vuokratulot	744 322		744 322	747 964	-3 642
Muut toimintatulot	55 418		55 418	133 372	-77 954
<i>Toimintamenot</i>	-14 796 546		-15 056 545	-15 191 815	135 270
Henkilöstömenot	-4 375 653	-60 000	-4 435 653	-4 380 332	-55 321
Palvelujen ostot	-9 068 149		-9 068 149	-9 327 683	259 534
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-690 345		-690 345	-655 094	-35 251
Avustukset	-251 510	-6 600	-258 110	-247 676	-10 434
Vuokramenot	-377 149		-377 148	-375 433	-1 715
Muut toimintamenot	-33 740	-193 400	-227 140	-205 597	-21 543
Toimintakate	-10 462 585	-260 000	-10 722 285	-10 622 323	-149 962
Verotulot	4 859 000		4 859 000	4 815 987	43 013
Valtionosuudet	5 776 840		5 776 840	5 777 154	-314
<i>Rahoitustuotot ja -kulut:</i>	-25 050	0	-25 050	-26 311	1 261
Korkotulot muilta	11 600		11 600	9 604	1 996
Muut rahoitustulot muilta	4 000		4 000	7 129	-3 129
Korkomenot	-40 000		-40 000	-31 682	-8 318
Muut rahoituskulut	-650 00		-650	-11 362	10 712
Vuosikate	148 505	-260 000	-111 495	-55 494	-56 001
Poistot ja arvonalentumiset	-439 615		-439 615	-566 033	126 418
Suunnitelman muk. poistot	-439 615		-439 615	-478 988	39 372
Arvonalentumiset				-87 046	87 046
Tilikauden tulos	-291 110	-260 000	-551 110	-621 527	70 416
Varausten ja rahastojen muutos	74 160		74 160	74 167	7
Tilik. ylijäämä (alijäämä)	-216 950	-260 000	-476 950	-547 360	70 410

Vyörytyserät +/- 58 416 €. Poikkeama: ylitys +, alitus -

Verotulojen tilitykset 2018

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama
Kunnan tulovero	3 547 000	3 547 000	3 554 772	7 772
Osuus yhteisöveron tuotosta	490 000	490 000	443 324	-46 675
Kiinteistövero	822 000	822 000	817 890	-4 110

+ alitus, - ylitys

Verotettavan tulon kehitys (Lähde: verohallinto)

Vuosi	Tulovero-%	Ansiotulo 1 000 €	Verot. ansiot. väh. jälkeen 1 000 €	Efektii- nen vero-%	Muutos, % verot. ansiotulo	Kunnallis- vero 1 000 €
2012	19,75	26 042	17 288	12,14	+ 4,44	3 161
2013	21,00	26 593	17 865	13,22	+ 3,34	3 513
2014	21,00	27 222	18 397	13,54	+ 4,63	3 693
2015	21,50	26 965	18 382	13,79	+ 0,56	3 718
2016	21,50	26 704	18 431	13,73	- 4,06	2 627
2017	21,50	26 830	18 500	13,26	0,50	3 590
2018	21,50	26 966	18 367	13,36	0,51	3 651

Lähde verotulot: Verohallinto, vuosi 2018 arvio

Lähde Efektiiäinen veroaste: Kuntaliitto

Kiinteistöveroprosentit 2018

Vakituinen asuinrakennus	0,55
Muu kuin vakituinen asuinrakennus	1,15
Voimalaitosrakennus	3,10
Yleishyödyllisessä käytössä oleva rakennus	0,00
Yleinen kiinteistövero	1,10

Kiinteistöveron laskennallinen tuotto Lähde: verohallinto

	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Vakituinen asuinrakennus	134 689	147 876	147 041	144 923	145 993	143 456
Muu kuin vakituinen asuinrakennus	78 899	90 566	91 370	123 159	123 643	122 488
Voimalaitosrakennus	406 611	430 386	428 193	455 236	448 193	419 674
Yleishyödyllisessä käytössä oleva rakennus	0	0	0	0	0	0
Rakentamaton rakennuspaikka	351	407	497	497	497	0
Yleinen kiinteistövero	64 898	86 832	109 965	96 979	96 348	50 134
Maa- ja metsätalous				16 820	16 152	14 623
Maapohjat yhteensä						67 975
Yhteensä	685 098	756 066	777 065	837 614	830 826	818 351
Maksuunpantu vero	684 381	755 754	775 697	719 303	833 458	820 379
Toteutunut verotuotto	689 721	770 839	770 679	810 000	825 651	817 890

Yhteenlaskettu laskennallisen kiinteistöveron määrä väheni 1,5 % ja 612 475 euroa edellisestä vuodesta. Toteutunut verotuotto väheni 0,9 % ja 7 761 euroa.

Valtionosuudet

	Alkuperäinen TA	TA-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus	5 110 748		5 110 748	5 110 753	5
Verotulotasaus	939 882		939 882	939 882	0
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionosuudet	-273 790		-273 790	-273 481	309
Yhteensä	5 776 840	0	5 776 840	5 777 154	314

Esi- ja perusopetuksen kotikuntakorvaukset kirjataan toimintatuloihin ja -menoihin, joten ne eivät sisälly edellä esitettyyn kunnan peruspalvelujen valtionosuuteen.

2.1.4 Investointiosan toteutuminen 2018

	TA 2018	TA muutokset	TA muutosten jälkeen	Toteuma 2018	TA - toteuma	Lisätiedot
110000 MAA-JA VESIALUEET	0	0	0	-21 246,95	-21 246,95	
Maa- ja vesialueet, hankinta	-50 000		-50 000	-50 246,95	-246,95	Partola, Voimala
						Pulkosjärven
Maa- ja vesialueiden myynti	50 000		50 000	29 000,00	-21 000,00	kaava-al. Kemilä Pulkosjärvi
111500 HALLINTO- JA LAITOSRAKENNUKSET		0	0	-1 397,89	-1 397,89	
Saukkovaaran, kuuluttamorakennus	0		0	-7 112,47	-7 112,47	kokonaiskust. 2016-2018, netto 94 154,00
* rahoitusosuus			0	13 955,53	13 955,53	
* kulut	0		0	-21 068,00	-21 068,00	
Ruoanvalmistuskeittiö, alv-palautus	0		0	5 714,58	5 714,58	
1113000 MAA- JA VESIRAKENTEET Kunnallistekniikka	-125 000	0	-125 000	-77 241,49	47 758,51	
Kaavatiet, valaistuksen uusiminen	-25 000	0	-25 000	-17 195,36	7 804,64	verkostoinvest. keskeneräinen ei aloitettu
Kaavatiet, päällystäminen	-10 000	0	-10 000	0,00	10 000,00	
Kaukolämpölaite	-50 000	-20 000	-70 000	-57 907,25	12 092,75	
Pajuniemen tie	-30 000	20 000	-10 000	-2 138,88	7 861,12	
Pirtin rantaraitti	-10 000	0	-10 000	0,00	10 000,00	
117000 KONEET JA KALUSTO	-30 000	0	-30 000	-11 450,15	18 549,85	varavoima
120000 OSAKKEET JA OSUDET	0	0	0	-21,06	-21,06	
* hankinta	-30 000		-30 000	-21,06	29 978,94	
* myynti	30 000	0	30 000	0,00	-30 000,00	
YHTEENSÄ, NETTOTOTEUMA		0	-155 000	-111 357,54	43 642,46	

2.1.5 Rahoitusosan toteutuminen

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toiminnan rahavirta					
Toiminnan rahavirta	148 505	0	-111 495	-68 494	-56 999
Vuosikate	148 505	-260 000	-111 495	-55 494	-56 001
Satunnaiset erät					0
Tulorahoituksen korjaukset	0		0	-13 001	13 001
Investointien rahavirta					
Investointimenot	-235 000	0	-235 000	-154 313	-80 687
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0			13 956	-13 956
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	80 000	0	80 000	29 000	51 000
Toiminnan ja investointien rahav.	-6 495		-266 495	-179 851	-86 644
Rahoituksen rahavirta					
Antolainauksen muutokset	-24 000	0	-24 000	70 533	46 533
Antolainasaamisten lisäykset muille	10 000	0	10 000	15 686	5 686
Antolainasaamisten vähennys muilta	-34 000	0	-34 000	54 847	
Lainakannan muutokset					
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	-800 000	0	-800 000	0	-800 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	650 000	0	650 000	-530 000	120 000
Lyhytaikaisten lainojen muutos	0		0	100 000	100 000
Oman pääoman muutokset					
	0	0	0	0	0
Muut maksuvalmiuden muutokset					
	0	0	0	713 247	-713 247
Rahoituksen rahavirta	-174 000	0	-174 000	-353 780	-179 780
Vaikutus maksuvalmiuteen	-180 495	0	-440 495	173 928	-266 567

2.1.5 Yhteenvedo määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta

	Sito- vuus*) N/B	Määrärahat				Tuloarviot					
		Alkup. Ta	Ta:n muutos	Ta muut.jälkeen	Toteutuma	Poikkeama	Alkup. Ta	Ta:n muutos	Ta muut.jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
KÄYTTÖTALOUSOSA											
A. Keskusvaalitk	N	-5 140	0	-5 140	-3 916	-1 224	1 200	0	1 200	2 579	-1 380
B. Kunnanvaltuusto	N	-16 220	0	-16 220	-14 224	-1 996	0	0	0	0	0
C. Tarkastustoimi	N	-9 520	0	-9 520	-8 529	-991	0	0	0	0	0
D. Kunnanhallitus	N	-14 762 366	-260 000	-15 022 366	-15 161 733	139 367	4 333 061	0	4 333 061	4 566 912	-233 851
E. Lupa- ja valvontalautakunta	N	-3 300	0	-3 300	-3 412	103	0	0	0	0	0
Yhteensä		-14 796 546	-260 000	-15 056 546	-15 191 814	135 259	4 334 261	0	4 334 261	4 569 491	-235 231
TULOSLASKELMAOSA											
* Verotulot	B	-40 000	0	-40 000	-31 682	-8 318	4 859 000	0	4 859 000	4 815 986	43 014
* Valtionosuudet	B	-650	0	-650	-11 362	10 712	5 776 840	0	5 776 840	5 777 154	-314
* Korkotulot	B						11 600	0	11 600	9 604	1 996
* Muut rah.tulot	B						4 000	0	4 000	7 129	-3 129
* Korkokulut	B										
* Muut rah. Kulut	B										
Yhteensä		-40 650	0	-40 650	-43 044	2 394	10 651 440	0	10 651 440	10 609 873	41 567
Tulorahoituksen korjaus										-13 001	
INVESTOINTIOSA											
Maa- ja vesialueet	N	-50 000	0	-50 000	-50 247	247	50 000	0	50 000	29 000	-21 000
Hallinto- ja laitosrakennukset	N	0	0	0	-15 354	21 068	0	0	0	13 956	-13 956
Maa- ja vesirakenteet	N	-125 000	0	-125 000	-77 241	-47 759	0	0	0	0	0
Koneet ja kalusto	N	-30 000	0	-30 000	-11 450	-18 550	0	0	0	0	0
Osakkeet ja osuudet	N	-30 000	0	-30 000	-21	-29 979	30 000	0	30 000	0	30 000
Yhteensä		-235 000	0	-235 000	-154 313	-74 973	80 000	0	80 000	42 956	-4 956

RAHOITUSOSA											
Antolain, muutokset											
Antolainasaamisten lisäys	B	-10 000	0	-10 000	15 686	-5 686					
Antolainas.vähennys	B						34 000	0	34 000	54 847	
Lainakannan muutoks.										0	
Pitkäaik.lainojen lisäys	B						800 000	0	800 000	0	
Pitkäaik.lainojen vähennys	B	-650 000	0	-650 000	-530 000	-120 000					
Lyhytaik. lainojen muutos	N	0	0	0	0	0					
Oman pääoman muut.	B	0	0	0	0	0			100 000	-100 000	
Vaikutus maksuvalmiuteen										0	
		-660 000		660 000	-514 314	-125 686	834 000	0	834 000	154 847	779 153
Vaikutus maksuvalm.							15 899 701	0	15 899 701	15 377 167	580 533
YHTEENSÄ							-167 505	260 000	92 495	526 318	-491 822
		-15 732 196	-260 000	-15 992 196	-15 903 485	-88 711	15 732 196	260 000	15 992 196	15 903 485	88 711

N=sitovuus nettomääräraha/-tuloarvio, B=bruttomääräraha/-tuloarvio

TILINPÄÄTÖSLASKELMAT

VUOSI 2018

Tilikausi 1.1. - 31.12.2018

Tuloslaskelma

Rahoituslaskelma

Tase

Konsernin tuloslaskelma

Konsernin tase

Konsernin rahoituslaskelma

Tilinpäätöksen liitetiedot

Luettelo käytetyistä kirjanpitokirjoista

Tilinpäätöksen allekirjoitus

Tilintarkastajan tilinpäätösmerkintä

3. Tilinpäätösosa

3.1 TULOSLASKELMA

	1.1.-31.12.2018		1.1.-31.12.2017	
TOMINTATUOTOT	3 945 558,40			
Myyntituotot	2 782 077,58		2 797 388,81	
Maksutuotot	479 278,20		412 068,23	
Tuet ja avustukset	107 083,06		99 610,99	
Vuokratuotot	443 747,86		443 403,82	
Muut toimintatuotot	133 371,79	3 945 558,49	38 169,77	3 790 641,62
TOIMINTAKULUT				
Henkilöstökulut	-4 380 332,20		-4 344 083,06	
Palkat ja palkkiot	-3 275 210,07		-3 196 447,31	
Henkilösivukulut	-1 105 122,13		-1 147 635,75	
Eläkekulut	-932 978,02		-977 432,26	
Muut henkilösivukulut	-172 144,11		-170 203,49	
Palvelujen ostot	-9 187 670,37		-9 032 482,80	
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-475 389,40		-531 832,42	
Avustukset	-247 675,95		-265 469,33	
Vuokratulut	-71 216,84		-56 313,90	
Muut toimintakulut	-205 596,82	-14 567 881,58	-51 771,06	-14 281 952,57
TOIMINTAKATE		-10 622 323,09		-10 491 310,95
Verotulot	4 815 986,53		5 081 184,64	
Valtionosuudet	5 777 154,00		6 081 094,00	
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korkotuotot	9 604,05		9 668,17	
Muut rahoitustuotot	7 129,50		6 833,13	
Korkokulut	-31 682,23		-34 251,62	
Muut rahoituskulut	-11 362,28	10 566 829,57	-189 578,65	10 954 949,67
VUOSIKATE		-55 493,52		463 638,72
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman muk. poistot	-478 986,56		-490 714,42	
Arvonalentumiset	-87 046,28	-566 032,84	-101 587,51	-592 301,93
TILIKAUDEN TULOS		-621 526,36		-128 663,21
Poistoeron lisäys (-)				
Poistoeron vähennys (+)	74 166,61		79 890,48	
Poistoeron lis.tai väh. yht.				
Varausten vähennys (+)				
Varausten ja rah. Muutos		74 166,61		79 890,48
Tilikauden yli-/alijäämä		-547 359,75		-48 772,73

3.2 RAHOITUSLASKELMA

	1.1.- 31.12.2018		1.1.- 31.12.2017	
Toiminnan rahavirta	-68 494,20		463 638,72	
Tulorahoitus				
Vuosikate	-55 493,52		463 638,72	
Tulorahoituksen korjaukset	-13 000,68			
Investointien rahavirta				
Käyttöomaisuusinvestoinnit	-154 313,07		-384 076,02	
Rahoitusosuudet investointeihin	13 955,53		82 635,62	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	29 000,00		0,00	
Investointien rahavirta	-111 357,54		-301 440,40	
Toiminnan ja investointien rahavirta		-179 851,74		162 198,32
Rahoituksen rahavirta				
Antolainauksen muutokset	70 532,95		222 621,58	
Antolainasaamisten lisäykset	15 686,00		13 826,00	
Antolainasaamisten vähennys	54 846,95		208 795,58	
Lainakannan muutokset	-430 000,00		-12 000,00	
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0,00		800 000,00	
Pitkäaikaisten lainojen vähenn.	-530 000,00		-512 000,00	
Lyhytaikaisten lainojen muutos	100 000,00		-300 000,00	
Oman pääoman muutokset	0,00		0,00	
Muut maksuvalmiuden muutokset	723 246,89		-50 553,94	
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	1 781,53		0,00	
Vaihto-omaisuuden muutos	0,00		0,00	
Saamisten muutos	191 773,24		28 292,50	
Korottomien velkojen muutos	529 692,12		-78 846,44	
Rahoituksen rahavirta		363 779,84		160 067,64
Rahavarojen muutos	173 928,10		322 265,96	
Rahavarojen muutos				
Rahavarat 31.12.	1 357 342,24		1 183 414,14	
Rahavarat 1.1.	1 183 414,14		861 148,18	

3.3 TASE

V A S T A A V A A	2018	2017
A PYSYVÄT VASTAAVAT	10 080 250,81	10 592 458,38
I Aineettomat hyödykkeet		
1. Muut pitkävaikutteiset menot	0,00	0,00
II Aineelliset hyödykkeet	7 065 714,67	7 507 410,35
1. Maa- ja vesialueet	1 167 606,74	1 133 359,11
2. Rakennukset	4 953 226,67	5 185 709,10
3. Kiinteät rakenteet ja laitteet	911 988,17	937 550,95
4. Koneet ja kalusto	30 754,21	55 194,88
5. Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	2 138,88	195 596,31
III Sijoitukset	3 014 536,14	3 085 048,03
1. Osakkeet ja osuudet	1 992 307,80	1 992 286,74
2. Muut lainasaamiset	962 228,34	1 032 761,29
3. Muut saamiset	60 000,00	60 000,00
B TOIMEKSIANTOJEN VARAT		
1. Valtion toimeksiannot	0,00	0,00
2. Lahjoitusrah.er.katteet	8 866,86	5 898,30
C VAIHTUVAT VASTAAVAT	1 823 633,00	1 831 478,14
I Vaihto-omaisuus		
2. Valmiit tuotteet/Tavarat	0,00	0,00
II Saamiset	466 290,76	648 064,00
Pikäaikaiset saamiset	41 508,97	40 197,36
1. Lainasaamiset muilta	41 508,97	40 197,36
Lyhytaikaiset saamiset	424 781,79	607 866,64
1. Myyntisaamiset	330 792,98	364 319,91
2. Lainasaamiset	21 774,00	16 237,00
3. Muut saamiset	34 476,92	101 642,61
4. Siirtosaamiset	37 737,89	125 667,12
III Rahoitusarvopaperit	729 441,97	735 506,19
1. Osakkeet ja osuudet	1 009,20	1 009,20
2. Sijoitukset rahamarkkinainstrumentteihin	728 432,77	734 496,99
IV Rahat ja pankkisaamiset	627 900,27	447 907,95
V A S T A A V A A YHTEENSÄ	11 912 750,67	12 429 834,82

Tase

VASTATTAVAA	2018	2017
A OMA PÄÄOMA	4 714 881,72	5 262 241,47
I Peruspääoma	3 399 863,95	3 399 863,95
II Ed tilikausien yli/alijäämä	1 862 377,52	1 911 150,25
III Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-547 359,75	-48 772,73
B POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET		
VARAUKSET	947 396,59	1 021 563,20
1. Poistoero	405 575,55	479 742,16
2. Vapaaehtoiset varaukset	541 821,04	541 821,04
C PAKOLLISET VARAUKSET	0,00	0,00
D TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
1. Valtion toimeksiannot	13 162,72	8 412,63
2. Lahjoitusrah.pääomat	0,00	0,00
2. Lahjoitusrah.pääomat	13 162,72	8 412,63
E VIERAS PÄÄOMA	6 237 309,64	6 137 617,52
I Pitkäaikainen	2 960 094,25	3 346 487,25
1. Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	2 225 000,00	2 770 000,00
2. Lainat julkisyhteisöiltä	0,00	0,00
3. Lainat muilta luotonantajilta	576 487,25	576 487,25
4. Pitkäaikaiset saadut ennakot muilta	158 607,00	0,00
II Lyhytaikainen	3 277 215,39	2 791 130,27
1. Lainat rahoitus- ja vakuutuslait.	1 805 000,00	1 690 000,00
2. Lainat julkisyhteisöiltä	0,00	0,00
3. Ostovelat	279 435,30	355 372,28
4. Muut velat/Liittymismaksut ja muut velat	75 428,61	81 086,83
5. Siirtovelat	1 117 351,48	664 671,16
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	11 912 750,67	12 429 834,82

3.4 Konsernilaskelmat

KONSERNIN TULOSLASKELMA

	2018	2017
Toimintatuotot	13 055 239,81	12 499 736,52
Valmistus omaan käyttöön	0,00	980,34
Toimintakulut	-23 192 527,91	-22 650 399,08
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta (tappiosta)	-865,13	2 487,67
Toimintakate	-10 138 153,23	-10 147 194,55
Verotulot	4 808 474,55	5 071 526,04
Valtionosuudet	5 777 154,00	6 081 094,00
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	7 117,72	6 782,45
Muut rahoitustuotot	12 852,52	13 211,18
Korkokulut	-41 618,64	-40 192,79
Muut rahoituskulut	-26 910,90	-4 668,80
Vuosikate	398 916,02	980 557,53
Poistot ja arvonalentumiset	-882 883,92	-1 062 615,43
Suunnitelman mukaiset poistot	-793 922,69	-1 062 615,43
Arvonalentumiset	-88 202,57	0,00
Satunnaiset erät	-758,66	0,00
		0,00
Tilikauden tulos	-483 967,90	-82 057,90
Tilinpäätössiirrot	1 693,81	1 764,31
Tilikauden verot		-7,93
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-482 274,09	-80 301,52

KONSERNITASE

VASTAAVAA	2018	2017	VASTATTAVAA	2018	2017
PYSYVÄT VASTAAVAT	11 956 159,60	11 499 647,18	OMA PÄÄOMA	4 681 888,06	5 165 855,95
Aineettomat hyödykkeet	113 873,42	124 686,69	Peruspääoma	3 399 863,95	3 399 863,95
Aineettomat oikeudet	80 357,08	83 247,84	Muut omat rahastot	31 332,48	33 026,29
Muut pitkävaikutteiset menot	28 282,05	38 048,91	Ed. tilik. yli-/alijäämä	1 732 965,72	1 813 267,23
Ennakkomaksut	5 234,29	3 389,94	Tilikauden yli-/alijäämä	-482 274,09	-80 301,52
Aineelliset hyödykkeet	11 419 555,09	10 882 967,05			
Maa- ja vesialueet	1 191 106,27	1 184 087,00			
Rakennukset	6 787 975,51	7 128 138,49			
Kiinteät rak. ja laitteet	1 075 944,91	1 108 824,26	VÄHEMMISTÖOSUUDET	0	0
Koneet ja kalusto	342 292,10	397 698,65			
Ennakkomaksut ja kes-			POISTOERO JA VAPAA-		
keneräiset hankkeet	2 022 236,30	1 064 218,65	EHTOISET VARAUKSET	0	0
			Poistoero	0	0
			Vapaaehtoiset varaukset	0	0
Sijoitukset	422 731,09	491 993,44			
Osakkuusyhteisöosuudet	216 268,01	217 071,12	PAKOLLISET VARAUKSET	244 852,67	136 464,53
Muut osakkeet ja osuudet	73 506,50	125 620,11	Potilasvahinkovastuu	221 116,59	121 704,53
Muut lainasaamiset	63 620,09	79 306,09	Muut pakolliset varaukset	23 736,08	14 760,00
Muut saamiset	69 336,49	69 996,12			
			TOIMEKSIANTOJEN		
			PÄÄOMAT	119 499,35	149 415,64
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	78 306,91	121 705,09			
			VIERAS PÄÄOMA	10 610 952,04	9 172 110,06
VAIHTUVAT VASTAAVAT	3 622 725,61	3 003 493,91			
Vaihto-omaisuus	46 524,89	41 946,07	Pitkäaik. korollinen vieras po	5 463 119,20	4 979 749,64
			Pitkäaika. koroton vieras po	158 607,00	53,99
Saamiset	1 499 302,75	1 090 546,76	Lyhytaik. korollinen vieras po	2 132 324,13	1 743 499,79
Pitkäaikaiset saamiset	56 672,71	56 159,26	Lyhytaik. koroton vieras po	2 856 901,71	2 448 806,64
Lyhytaikaiset saamiset	1 442 630,04	1 034 387,50			
			VASTATTAVAA YHTEENSÄ	15 657 192,12	14 623 846,18
Rahoitusarvopaperit	730 148,97	736 213,19			
Rahat ja pankkisaamiset	1 346 749,00	1 134 787,89			
VASTAAVAA YHTEENSÄ	15 657 192,12	14 624 846,18			

KONSERNIN RAHOITUSLASKELMA

	2018		2017	
Toiminnan rahavirta				
Vuosikate	398 916,02		980 557,53	
Satunnaiset erät, netto	-758,66		0,00	
Tilikauden verot	0,00		-7,93	
Tulorahoituksen korjauserät	295 126,87	693 284,23	26 811,97	1 007 361,57
Investointien rahavirta				
Investointimenot	-1 488 270,19		-1 075 391,17	
Rahoitusosuudet investointeihin	15 446,49		85 788,35	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	120 297,25	-1 352 526,45	646,63	-988 956,19
Toiminnan ja investointien rahavirta		-659 242,22		18 405,38
Rahoituksen rahavirta				
Antolainasaamisten lisäykset	-340,37		19 383,00	
Antolainasaamisten vähennys	10 129,00		0,00	
<i>Antolainauksen muutokset</i>		<i>9 788,63</i>		<i>19 383,00</i>
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	1 133 461,22		1 650 839,98	
Pitkäaikaisten lainojen vähenn.	-844 331,05		-545 476,77	
Lyhytaikaisten lainojen muutos	399 124,52		-546 462,23	
<i>Lainakannan muutokset</i>		<i>688 254,69</i>		<i>558 900,98</i>
		698 043,32		578 283,98
Oman pääoman muutokset		339 136,91		0,00
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	13 481,89		21 181,95	
Vaihto-omaisuuden muutos	-4 578,80		-1 385,90	
Saamisten muutos	-408 754,24		-13 426,24	
Korottomien velkojen muutos	566 646,34		-28 380,62	
<i>Muut maksuvalmiuden muutokset</i>		<i>166 795,19</i>		<i>-22 010,82</i>
Rahoituksen rahavirta				556 273,16
Rahavarojen muutos		205 896,88		574 678,53
Rahavarojen muutos				
Rahavarat 31.12.	2 076 897,79		1 871 000,91	
Rahavarat 1.1.	1 871 000,91	205 896,88	1 296 322,38	

4 TLINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT

4.1. Kunnan tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

4.2 Arvostus- ja jaksotusperiaatteet

Jaksotusperiaatteet

Tulot ja menot on merkitty tuloslaskelmaan suoriteperusteen mukaisesti. Suoriteperusteesta poiketen verotulot on kirjattu niiden tilitysajankohdan mukaisesti ao. tilikaudelle.

Pysyvien vastaavien

Pysyvien vastaavien aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintamenoon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointeihin saaduilla rahoitusosuuksilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti. Kunnanvaltuuston hyväksymällä poistosuunnitelman muutoksella on hallinto- ja laitosrakennusten sekä vedenjakelu- ja viemäriverkoston poistoaikoja tarkistettu 1.1.2012 alkaen. Muutos on perustunut hyödykkeiden taloudellisen pitoajan uudelleenarviointiin.

Poistosuunnitelman mukaiset suunnitelmapoistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet.

Sijoitusten arvostus

Pysyvien vastaavien sijoitukset on merkitty taseeseen hankintamenoon tai sitä alemman arvoon. Arvostuksen perusteena on ollut hyödykkeen todennäköisesti tulevaisuudessa kerryttämä tulo tai sen arvo palvelutuotannossa.

Pysyvien vastaavien sijoitusluonteiset erät on merkitty taseeseen hankintamenoon tai sitä alemman todennäköiseen luovutushintaan.

Vaihto-omaisuus

Vaihto-omaisuus on merkitty taseeseen painotetun keskihankintahinnan tai sitä alemman todennäköisen hankintameno tai todennäköisen luovutushinnan määräisenä.

Rahoitusomaisuus

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon tai sitä alemman todennäköiseen arvoon. Rahoitusomaisuusarvopaperit on merkitty taseeseen hankintamenoon tai sitä alemman todennäköiseen luovutushintaan.

Avustusten käsittely

Pysyvien vastaavien aineellisten hyödykkeiden hankintaan saadut rahoitusavustukset on merkitty asianomaisen hyödykkeiden hankintameno vähennykseksi.

4.3. Kunnan tilinpäätöksen esittämistapaa koskevat liitetiedot

Kunnan tilinpäätöksen esittämistapaa koskevat liitetiedot

Tuloslaskelman tai taseen esittämistapaa ei ole muutettu edellisestä tilikaudesta.

Oikaisut, jotka on tehty edelliseltä tilikaudelta esitettäviin tietoihin

Aikaisempiin vuosia koskevia olennaisia virheiden oikaisuja ei ole tehty.

Aikaisempiin tilikausiin kohdistuvia olennaisia tuottoja ja kuluja ei ole kirjattu.

Aikaisempiin tilikausiin kohdistuvat tuotot ja kulut

Aikaisempiin tilikausiin kohdistuvia tuottoja ja kuluja ei ole kirjattu.

Aikaisempia tilikausia koskevan virheen käsittely tilinpäätöksessä

Aikaisempiin tilikausiin kohdistuvia virheitä ei ole ollut.

4.4. Konsernitilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Konsernitilinpäätöksen laatimista koskevana liitetietoina on esitetty

- konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteet
- selostus konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteissa ja –menetelmistä tapahtuneista muutoksista sekä muutosten vaikutuksesta konsernin toiminnan tulokseen ja taloudelliseen asemaan;
- selostus sellaisista muutoksista konsernin rakenteessa, jotka merkittäväällä tavalla vaikuttavat konsernitaseen vertailukelpoisuuteen edelliseltä tilikaudelta laaditun konsernitilinpäätöksen kanssa. Selostus kattaa muutokset tytäryhteisöjen omistuksissa;
- konserniaktiivien ja –passiivien olennaiset muutokset edellisestä tilikaudesta ja selvitys niiden käsittelystä.

4.4.1 Konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteet

Konsernitilinpäätöksen laajuus

Konsernitilinpäätökseen on yhdistetty kaikki tytäryhteisöt sekä osakkuusyhteisö Ristijärven Vesiosuuskunta. Konsernitilinpäätökseen on yhdistetty kaikki kuntayhtymät, joissa kunta on jäsenenä.

Sisäiset liiketapahtumat ja sisäiset katteet

Konserniyhteisöjen keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty sekä konserniyhteisöjen ja kunnan omistamien kuntayhtymien keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty vähäisiä liiketapahtumia lukuun ottamatta. Olennaiset pysyviin vastaaviin sisältyvät katteet on vähennetty.

Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset

Konsernitaseessa vapaaehtoiset ja veroperusteiset varaukset sekä poistoero on jaettu vapaaseen omaan pääomana ja laskennalliseen verovelkaan. Jako on otettu huomioon omistuksen eliminoinnissa, vähemmistöosuuksien erottamisessa sekä osakkuusyhteisöjen yhdistelemissä.

Keskinäisten omistusten eliminointi

Kunnan ja sen tytäryhteisöjen keskinäisen omistuksen eliminointi on tehty. Omistuksen eliminoinnissa syntynyt ero on kirjattu kokonaisuudessaan hankintatilikaudelle.

Vähemmistöosuudet

Vähemmistöosuudet on erotettu konsernin yli- ja alijäämästä konsernituloslaskelmasa sekä konsernin omasta pääomasta konsernitaseessa.

Suunnitelmapoistojen oikaisu

Asunto-osakeyhtiöiden ja muiden keskinäisten kiinteistötytäryhteisöjen aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden poistot on oikaistu suunnitelman mukaisiksi ja jäännösarvojen ero on kirjattu konsernituloslaskelmasa tytäryhteisön poistojen oikaisuksi ja aikaisemmin tilikausille kertynyt ero konsernitaseessa edellisten tilikausien yli- tai alijäämän oikaisuksi.

Osakkuusyhteisöt

Osakkuusyhteisöt on yhdistetty pääomaosuusmenetelmällä konsernitilinpäätökseen.

Poikkeavat arvostus- ja jaksotusperiaatteet ja menetelmät

Konsernitilinpäätöksen liitteenä esitetään perusteltu selostus, jos konsernitilinpäätöksen laatimisessa ei ole noudatettu samoja arvostus- ja jaksotusperiaatteita kuin kunnan tilinpäätöksessä.

4.5 Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot

Toimintatuotot tehtäväalueittain

	Konserni		Kunta	
	2018	2017	2018	2017
Vaalit			2 579,60	0,00
Kunnanvaltuusto			0,00	174,20
Kunnanhallitus				
Yleinen hallinto			372 776,23	348 517,27
Sivistystoimi			209 509,93	161 373,41
Tekninen toimi			911 505,73	838 899,45
Maaseututoimi			2 449 187,00	2 441 603,09
Muut palvelut			0,00	74,20
Toimintatuotot yhteensä	13 055 539,81	12 499 736,52	3 945 558,49	3 790 641,62

Muut palvelut: lautakunnat. Toimintatuotot esitetään ulkoisista eristä.

Verotulot

	2018	2017
Kunnan tulovero	3 554 772	3 761 561,19
Osuus yhteisöveron tuotosta	817 890	493 971,98
Kiinteistövero	443 324	825 651,47
Verotulot yhteensä	4 815 987	5 081 184,64

Valtionosuudet

	2018	2017
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus	5 110 747	5 273 157
Verotuloihin perustuva valtionosuuden tasaus	939 888	1 081 733,00
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionosuudet	-273 481	-273 796,00
Valtionosuudet yhteensä	5 777 154	6 081 094,00

Kunnan peruspalveluiden valtionosuus muodostuu seuraavista määräytymisperusteista ja kustannuksista

- yleisen osan määräytymisperusteet
- sosiaali- ja terveydenhuollon laskennalliset kustannukset
- esi- ja perusopetuksen sekä yleisten kirjastojen laskennalliset kustannukset
- taiteen perusopetuksen ja yleisen kulttuuritoimen määräytymisperusteet
- erityisen harvan asutuksen, saaristokuntien ja saamelaiden osuuden mukaan lisätyn valtionosuuden määräytymisperusteet

Peruspalvelujen valtionosuuden ulkopuolelle jäävä ylläpitäjäjärjestelmän mukainen valtionosuus koskee lukiota, ammatillista koulutusta ja ammattikorkeakoulua sekä muita laskennallisia valtionosuuksia, jotka eivät kuulu uudistukseen eivätkä rahoitusosuuden laskennan piiriin, mutta käsitellään yhtenä kokonaisuutena ylläpitäjäjärjestelmän ohessa. Viimeksi mainittuja ovat lii-

kunta, nuorisotyö, kansalaisopisto, taiteen perusopetus, teatterit, orkesterit ja museot sekä aamu- ja iltapäivätoiminta.

Esi- ja perusopetuksen kotikuntakorvaukset kirjataan toimintatuloihin ja –menoihin, joten ne eivät sisälly taulukossa esitettyihin valtionosuuksiin. Kotikuntakorvauksien nettosumma vuonna 2017 oli -10 517 euroa.

Palvelujen ostot

	2018	2017
Asiakaspalvelujen ostot	50 322	28 970,93
Muiden palvelujen ostot	9 137 348,50	9 003 511,87
<i>Kunnan palvelujen ostot yhteensä</i>	<i>9 187 670,37</i>	<i>9 032 482,80</i>

Palvelujen ostot esitetään ulkoisista eristä.

Valtuustoryhmien toimintaedellytysten tukemiseen ei ole annettu avustuksia.

Selvitys suunnitelman mukaisten poistojen perusteet ja niiden muutoksista

Poistonalaisten hyödykkeitten poistojen määrittämiseen on käytetty ennalta laadittua poistosuunnitelmaa. Kunnanvaltuusto on hyväksynyt 28.11.2012 § 41 suunnitelman mukaisten poistojen perusteet. Uusia perusteita noudatetaan hyödykkeisiin, joista poistolaskenta alkaa 1. kerran 1.1.2012 tai sen jälkeen. Perusteiden mukaan tasa-poistoissa noudatetaan kirjjanpitolautakunnan yleisohjeen alarajaa ja menojäännös-poistoissa ylärajaa ellei kunnanhallitus jonkin hyödykkeen kohdalla perustellusta syystä muuta päättä. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu aineettomien ja aineellisten hyödykkeitten hankintamenoista arvioitun taloudellisen käyttöiän mukaan.

Muut pitkävaikutteiset menot	tasapoisto	2 vuotta
<u>Rakennukset</u>	tasapoisto	10 – 30 vuotta
* talousrakennukset		10 vuotta
* hallinto- ja laitusrakennukset		
* tehdas- ja tuotantorakennukset		
* vapaa-ajanrakennukset		20 vuotta
* asuinrakennukset		30 vuotta
<u>Kiinteät rakenteet ja laitteet</u>	menojäännöspoisto	10 % – 25 %
* vesi- ja viemäriverkosto		10 %
* kadut, tiet, torit ja puistot		20 %
* kaukolämpöverkko		15 %
* ulkovalaistus		20 %
* muut maa- ja vesirakenteet, verkostot, laitteet		20 – 25 %
<u>Koneet ja kalusto</u>	tasapoisto	3 – 15 vuotta
Soranottoalueet		käytön mukaan

Vuosikuluksi kirjataan hankintamenoiltaan alle 5 000 euron hankinnat.

Selvitys tuottoihin ja kuluihin sisältyvistä pakollisen varauksen muutoksista

	Konserni		Kunta	
	2018	2017	2018	2017
Ennallistamisvaraus 1.1.	10 102,08	9 082,08	0	0
Lisäykset tilikaudella	816,00	1 020,00		
Ennallistamisvaraus 31.12.	10 918,08	10 102,08		
Kierr.polttoaineen loppukäsitt.v. 1.1.	4 657,92	4 284,00	0	0
Lisäys tilikaudella	8 160,08	373,92		
Varaus 31.12.	12 818,00	4 657,92		
Potilasvahinkovakuutus 1.1.*)	121 704,53	93 167,77		
Lisäykset tilikaudella	99 412,05	28 536,76		
Vähennykset tilikaudella				
Potilasvahinkovakuutus 31.12.	221 116,58	121 704,53	0	0

Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot ja -tappiot

	Konserni		Kunta	
	2018	2017	2018	2017
Muut toimintatuotot				
Maa- ja vesialueiden luovutusvoitot	13 000,68	0,00	13 000,68	0,00
Rakennusten luovutusvoitot		0,00	0	0,00
Muut luovutusvoitot		620,21	0	0,00
<i>Luovutusvoitot yhteensä</i>	13 000,68	620,21	13 000,68	0,00
Muut toimintakulut				
Kiinteistöjen luovutustappiot	0,10	0,00	0,10	0
Muut luovutustappiot	0,00	0,00	0	0,00
<i>Luovutustappiot yhteensä</i>	0,10	0,00	0,10	0,00

Satunnaiset tuotot ja kulut

	Konserni		Kunta	
	2018	2017	2018	2017
Satunnaiset erät	-758,66	0,00	0,00	0,00

Osinkotuottojen ja peruspääoman korkotuottojen erittely

	2018	2017
Osinkotuotot saman konsernin yhteisöistä	0,00	0,00
Osinkotuotot muista yhteisöistä	0,00	0,00
Peruspääoman korot kuntayhtymiltä	147,72	500,23
<i>Yhteensä</i>	147,72	500,23

Investointivaraukseen liittyvä poistoeron muutos

	2018	2017
Investointivaraukseen liittyvä poistoeron muutos	-74 166,61	-79 891,02
<i>Poistoeron muutos yhteensä</i>	<i>-74 166,61</i>	<i>-79 891,02</i>

Erittely poistoeron muutoksista

	2018	2017
Poistoero 1.1.	479 742,16	559 632,64
Vähennykset tilikaudella		
*ratsastusreitti	-103,43	-136,34
* hoitokoti, peruskorjaus	-21 100,36	-21 100,34
* liikuntatalo	0,00	0,00
* Ristijärven pirtti (portti)	-380,84	-476,05
* Saukkovaaran kunnallistekniikka	0,00	-5 601,41
* Ristijärven Pirtti (lomarakennukset)	-15 073,58	-15 073,58
* Palvelukeskus (kirjasto ja kunnantalo)	-37 502,76	-37 502,76
Poistoero 31.12.	405 575,55	479 742,16

TASEEN LIITETIEDOT**4.6 Tasetta koskevat liitetiedot****4.6.1 Taseen vastaavia koskevat liitetiedot**

Arvonkorotuksia ei ole tehty.
Korkomenoja ei ole luettu hyödykkeen hankintamenoon.

Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet

	Aineelliset hyödykkeet							Yhteensä
	Aineettomat hyödykkeet	Maa- ja vesialueet	Raken- nukset	Kiinteät rak. ja laitteet	Koneet ja kalusto	Enn.m. ja keskener.h.		
Poistamaton hankintameno 1.1.	0,00	1 133 359,11	5 185 709,10	937 550,95	55 194,88	195 596,31	7 507 410,35	
Lisäykset tilikauden aikana	0,00	50 246,95	210 468,83	126 436,47	0,00	0,00	387 152,25	
Rahoitusosuudet tilikaudella		0,00	-72 251,59	0,00	0,00	0,00	-72 251,59	
Vähennykset tilikauden aikana		-15 999,32	0,00	0,00	0,00	-193 457,43	-209 456,75	
Siirrot erien välillä		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
Tilikauden poisto	0,00	0,00	-302 546,64	-133 846,22	-24 440,67	0,00	-460 833,53	
Arvonlennukset ja niiden palautukset	0,00	0,00	-68 893,25	-18 153,03	0,00	0,00	-87 046,28	
Poistamaton hankintameno 31.12.	0,00	1 167 606,74	4 953 226,67	911 988,17	30 754,21	2 138,88	7 065 714,67	
Arvonkorotukset		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
Kirjanpitoarvo 31.12.	0,00	1 167 606,74	4 953 226,67	911 988,17	30 754,21	2 138,88	7 065 714,67	

Arvonkorotukset

Maa- ja vesialueiden arvonkorotuksia ei ole kirjattu eikä purettu.

Maa- ja vesialueet erittely

	Konserni		Kunta	
	2018	2017	2018	2017
Maa- ja vesialueet				
Kiinteistöjen liittymismaksut	111 608,74	48 923,14	48 923,14	48 923,14
Muut maa- ja vesialueet	1 139 730,76	1 135 963,86	1 118 683,50	1 084 435,87
Maa- ja vesialueet yhteensä	1 251 339,50	1 184 087,00	1 167 606,74	1 133 359,11

Sijoitukset

Osakkeet ja osuudet					
	Osakkeet konserni- yhtiöt	Kuntayh- tymä- osuudet	Osakkeet omistutus- yhteisö- yhteisöt	Muut osakkeet ja osuudet	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	1 599 247,62	346 834,45	4 363,76	41 840,91	1 992 286,74
Lisäykset	0	0	0	0	
Vähennykset	0	0	0	0	0
Siirrot erien välillä	0	0	0	0	0
Hankintameno 31.12.	1 599 247,62	346 834,45	4 363,76	41 840,91	1 992 307,80
Arvonlennukset	0	0	0	0	0
Arvonkorotukset	0	0	0	0	0
Kirjanpitoarvo 31.12.	1 599 247,62	346 834,45	4 363,76	41 840,19	1 992 307,80

Olellaisia kuntayhtymäosuuksien arvonmuutoksia ei ole ollut tilikaudella 2018.

Joukkovelkakirja-, muut laina- ja muut saamiset (jvk-saamisia ei ole)				
	Saamiset konserni- yhteisöt	Saamiset kunta- yhtymät	Saamiset muut yhteisöt	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	961 100,00	0,00	131 761,29	1 092 861,29
Lisäykset	0			
Vähennykset	-54 846,95		-15 686,00	-67 085,95
Siirrot erien välillä	0			
Hankintameno 31.12.	906 100,00	0,00	116 075,29	1 022 175,29
Arvonlennukset				
Arvonkorotukset				
Kirjanpitoarvo 31.12.	906 153,05	0,00	116 075,29	1 022 175,29

Muut yhteisöt: kaatopaikan lopettamiseen liittyvä vakuus 60 000 €, rakentamisen avustuslainat kotitalouksille 28 215,58 €, Kainuun Etu Oy:n tilapäisrahoitus 6 894 €, yrityksen pääomalaina, osuuskunta Seniorisilta.

Konserniyhteisöt: Ristijärven Vuokratalot Oy 836 753,05 € ja Seniorpolis Oy, pääomalaina.

Kuntayhtymäosuuksien arvot

	Tase- arvo 1.1.	Lisäykset tilikaudella	Vähennyk- set tilikaudella	Tase- arvo 31.12.	Kunnan osuus ky:n peruspää- omasta	Ero
Kainuun Sote Ky	319 772,76	0	0	319 772,76	319 772,76	0,00
Kainuun liitto	8 813,69	0	0	8 813,69	8 813,69	0,00
Kainuun Jäte- huollon Ky	18 248,00	0	0	18 248,00	18 248,00	0,00

Omistukset muissa yhteisöissä

	Koti- paikka	Kun- nan omis- tus- osuus	Konsernin omistus- osuus	Kuntakonsernin osuus €		
				omasta pääomasta	vieraasta pää- omasta	tilikauden voitosta (+)/ tappiosta (-)
Tytäryhteisöt						
Ktö Oy Saukkohaka	Ristijärvi	100	100	3 660	0	-13 194
Seniorpolis Oy	Ristijärvi	100	100	17 577	515	-15 788
Osuuskunta Seniorisilta	Ristijärvi	58,8	88,23	-31 733	28 718	1 195
Ristijärven Vuokratalot Oy	Ristijärvi	100	100	322 385	2 114 284	4 953
Kuntayhtymät						
Kainuun Sote ky	Kajaani	2,48	2,48	382 743	3 555 220	5 795
Kainuun Jätehuolto ky	Kajaani	2,04	2,04	32 968	45 942	9 184
Kainuun liitto	Kajaani	1,89	1,89	30 578	15 596	-1 614
Yhdistelemättömät osakkuusyhteisöt						
Vesihuolto-osuuskunta	Ristijärvi	47,86	47,94	216 206	189 396	-865,13

Pitkä- ja lyhytaikaiset saamiset tytäryhteisöiltä ja kuntayhtymiltä

Saamisten erittely	2018		2017	
	Pitkä- aikaiset	Lyhyt- aikaiset	Pitkä- aikaiset	Lyhyt- aikaiset
Saamiset tytäryhteisöiltä				
Lainasaamiset	906 153,05	0,00	961 000,00	5 557,00
<i>Yhteensä</i>	906 153,05	0,00	961 000,00	5 557,00
Saamiset kuntayhtymiltä, joissa kunta on jäsenenä				
Siirtosaamiset	0,00	9 990,00	0,00	63 033,98
<i>Yhteensä</i>	0,00	9 990,00	0,00	63 033,98
Saamiset osakkuus- sekä muilta omistusyhteisöiltä	0,00			
Lainasaamiset				0,00
Saamiset yhteensä	906 153,05	9 990,00	961 000,00	68 590,98

Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät

	Konserni		Kunta	
	2018	2017	2018	2017
Pitkäaikaiset siirtosaamiset				
<i>Pitkäaikaiset siirtosaamiset yhteensä</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>	<i>0,0</i>	<i>0,0</i>
Lyhytaikaiset siirtosaamiset				
Tulojäämät				
Siirtyvät korot	147,72	947,44	147,72	500,23
Kelan korvaus työterveyshuollosta	48 050,54	42 300,61	23 813,60	20 919,51
EU-tuet ja avustukset	34 270,22	55 268,14	0,00	55 452,00
Muut tulojäämät	560 242,43	220 624,55	13 776,27	48 795,38
<i>Tulojäämät yhteensä</i>	<i>642 563,19</i>	<i>221 571,99</i>	<i>37 590,17</i>	<i>125 166,99</i>
<i>Lyhytaikaiset siirtosaamiset yhteensä</i>	<i>642 710,91</i>	<i>222 519,43</i>	<i>37 737,89</i>	<i>125 667,12</i>

Etukäteen maksettuja vuokratuloja ei ole.

4.6.2 Taseen vastattavia koskevat liitetiedot

Oman pääoman erittely	Konserni		Kunta	
	2018	2017	2018	2017
Peruspääoma 1.1.	-3 399 863,95	-3 399 863,95	-3 399 863,95	-3 399 863,95
Lisäykset				
Vähennykset				
Peruspääoma 31.12.	-3 399 863,95	-3 399 863,95	-3 399 863,95	-3 399 863,95
Muut omat rahastot				
Rahaston pääoma 1.1.	-33 026,29	-34 790,59	0	0
Siirrot rahastoon	1 693,81			
Siirrot rahastosta	0	1 764,30		
Rahaston pääoma 31.12.	-31 332,48	-33 026,29		
Muut omat rahastot yhteensä 31.12.	-31 332,48	-33 026,29	0	0
Edellisten tilikausien ylijäämä 1.1.	-1 732 965,75	-1 813 267,23	-1 862 377,52	-1 911 150,25
Korjaus aikaisemmilta tilikausilta*		0	0	0
		0	0	0
Tilikauden yli-/alijäämä 31.12.	482 274,09	80 301,52	557 359,75	48 772,73
Oma pääoma yhteensä	-4 681 888,06	-5 165 855,95	-4 704 881,72	-5 262 241,47

Erittely poistoerosta

	2018	2017
Investointivaraukseen liittyvä poistoero	405 575,55	479 741,62
Verotuspoistoihin liittyvä poistoero	0	0
<i>Poistoero yhteensä</i>	<i>405 575,55</i>	<i>479 741,62</i>

Pitkäaikaiset velat (erääntyvät 1.1.2024 tai sen jälkeen)

	2018	2017
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	455 000	835 000
Lainat julkisyhteisöiltä	0	0
Lainat muilta luotonantajilta	0	0
Pitkäaikaiset velat yhteensä	455 000	835 000

Kunnalla ei ole myöhemmin kuin viiden vuoden kuluttua erääntyviä ennakoita, ostovelkoja tai muita velkoja. Joukkovelkakirjalainoja ei ole.

Alle vuoden kuluessa erääntyvät kuntatodistuslainat

	2018	2017
Lainat rahoituslaitoksilta (Kuntarahoitus)	1 300 000	1 200 000

Pakolliset varaukset

	Konserni		Kunta	
	2018	2017	2018	2017
Muut pakolliset varaukset				
Takuuvaraus	0			
Vahingonkorvausvaraus	0			
Vuokravastuut käyttämättömistä tiloista	0			
Ympäristövastuut	23 736,08	14 694,08		
Potilasvahinkovakuutusvastuu	221 116,58	121 665,28		
<i>Muut pakolliset varaukset yhteensä</i>	<i>244 852,66</i>	<i>121 665,28</i>	0	0

Erittely	Konserni		Kunta	
	2018	2017	2018	2017
Ympäristövastuut				
Kainuun Jätehuollon kuntayhtymä ennallistamisvaraus			0	0
Kierrätyspoltoaineen loppukäsittelyvaraus	10 890,68	10 102,08		
	12 845,40	4 692,00		
Potilasvahinkovastuu				
Kainuun Sote ky potilasvahinkovakuutus	221 116,58	121 665,28		
Yhdistelty peruspääomaosuuden suhteessa.				

Pitkä- ja lyhytaikaiset velat tytäryhteisöille, kuntayhtymille (kunta jäsen) ja osakkuus- ja muille omistusyhteisöille

	2018		2017	
	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset
Velat tytäryhteisöille				
Saadut ennakot				
Ostovelat				
Muut velat	576 487,25		576 487,25	
Siirtovelat				
<i>Yhteensä</i>	<i>576 487,25</i>		<i>576 487,25</i>	<i>0,00</i>
Velat kuntayhtymille, joissa kunta on jäsenenä				
Saadut ennakot				
Ostovelat				
Muut velat				
Siirtovelat				
<i>Yhteensä</i>	<i>0,00</i>		<i>0,00</i>	
Velat osakkuus- sekä muille omistusyhteisöille				
<i>Vieras pääoma yhteensä</i>	<i>576 487,25</i>		<i>576 487,25</i>	

Liittymismaksut ja muut velat

	Konserni		Kunta	
	2018	2017	2018	2017
Muut velat				
Liittymismaksut	0	0	0	0
Muut velat	181 304,76	184 096,43	75 428,61	81 113,83
<i>Muut velat yhteensä</i>	<i>181 304,76</i>	<i>184 096,43</i>	<i>75 428,61</i>	<i>81 113,83</i>

pitkä- ja lyhytaikainen, kunta: ennakonpidätys, sosiaaliturvamaksu ja takuuvuokrat

Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät

	Konserni		Kunta	
	2018	2017	2018	2017
Lyhytaikaiset siirtovelat				
Tuloennakot	74 562,06	122 495,68	74 562,06	119 515,46
Menojäämät				
Lomapalkkavelan ja henkilösi- vukulujen jaksotukset	1 014 150,19	996 409,61	447 075,70	429 382,24
Muut palkkojen ja henkilösi- kulujen jaksotukset	174 924,88	70 378,90	0,00	0,00
Korkojaksotukset	4 725,66	5 770,49	4 093,97	5 049,17
Muut menojäämät	669 964,92	288 622,36	591 619,75	110 724,29
<i>Menojäämät yhteensä</i>	<i>1 863 765,65</i>	<i>1 361 181,36</i>	<i>1 042 789,42</i>	<i>545 155,70</i>
<i>Siirtovelat yhteensä</i>	<i>1 938 327,71</i>	<i>1 483 677,04</i>	<i>1 117 351,48</i>	<i>664 671,16</i>

Kunnalla ei ole huolettavien varoja.

Taseen saamiin ei ole merkitty elatustuen takautumissaatavia.

Rahoitusarvopaperit

	2018	2017
Osakkeet ja osuudet		
Jälleenhankintahinta	1 009,20	1 009,20
Kirjanpitoarvo	1 009,20	1 009,20
Erotus	0	0
Sijoitukset rahamarkkinainstrumentteihin		
Jälleenhankintahinta	734 718,34	734 718,34
Kirjanpitoarvo	728 432,77	734 718,34
Erotus	-6 285,57	0
<i>Yhteensä rahoitusarvopaperit</i>	<i>729 441,97</i>	<i>735 613,62</i>

Arvonkorotusrahastoa ja vahinkorahastoa ei ole.

Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot

Velat, joista kunta on pantannut, kiinnittänyt tai muulla tavalla antanut vakuudeksi omaisuutta.

	Konserni		Kunta	
	2018	2017	2018	2017
Kainuun Sote Ky: potilasvakuutus- keskus	21 699,83	17 618,71	0	0

Kunnalla ei ole velkoja, joiden vakuudeksi on annettu kiinnityksiä kiinteistöihin tai osakkeita.

Kunta ei ole antanut kuntakonserniin kuuluvien yhteisöjen tai muiden puolesta vakuudeksi kiinnityksiä tai pantannut arvopapereita.

Vuokravastuut

Leasingvuokrasopimusten mukaisten vuokrien jäljellä olevien määrien yhteissumma.

	Konserni		Kunta	
	2018	2017	2018	2017
Leasingvastuut yhteensä	222 009,74	208 158,75	18 001,46	10 319,37
Seuraavalla tilikaudella maksettavat	101 099,52	76 384,01	7 154,39	5 511,49
Kiinteistöihin liittyviä rahoitusleasingvastuita ei ole.				

Erittely leasingvastuista

	2018	2017
Eritellään liitetiedoissa esitetyt vastuut		
Kunnan osuus konsernin vastuista	204 008,28	197 839,38
Kainuun Jätehuolto Oy	418,78	538,90
Kainuun liitto kuntayhtymä	325,31	392,68
Kainuun Sote kuntayhtymä	203 264,19	196 907,81
Kunnan omat vastuut	18 001,46	10 319,37
3 StepIT/Op-yrityspankki	6 010,04	2 843,86
Tukirahoitus Oy	4 135,32	6 892,00
DanskeBank	0	583,31
Siemens Financial Service	7 856,10	0

Vastuusitoumukset

	Konserni		Kunta	
	2018	2017	2018	2017
Kuntakonserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta annetut vakuudet				
Alkuperäinen pääoma	3 451 701,00	3 451 701,00	3 451 701,00	3 451 701,00
Jäljellä oleva pääoma	1 215 000,00	1 215 000,00	1 215 000,00	1 215 000,00
Takaukset muiden puolesta*)				
Alkuperäinen pääoma	985 000,00	985 000,00	985 000,00	985 000,00
Jäljellä oleva pääoma	410 245,25	469 248,78	410 245,25	469 248,78
Vakuudet: kunnan omavelkainen takaus				

Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat erittelyt
(jäljellä oleva pääoma)

	Konserni		Kunta	
	2018	2017	2018	2017
Velat, joihin kunta on antanut omavelkaisen takauksen				
Ristijärven Vuokratalot Oy	1 150 000,00	1 150 000,00	1 150 000,00	1 150 000,00
- RS-takaus	65 000,00	65 000,00	65 000,00	65 000,00
Ristijärven vesihuolto-osuuskunta*	361 078,99	410 082,44	361 078,99	410 082,44
Ristijärven vanhaintukisäätiö**	49 166,26	59 166,34	49 166,26	59 166,34
Yhteensä	1 625 248,25	1 684 248,78	1 625 248,25	1 684 248,78

* Nordean myöntämä laina 312 500 euroa ja Osuuspankin myöntämä laina 48 578,99 euroa.

Vastuu kuntien takauskeskuksen takausvastuista	2018	2017
kunnan osuus takauskeskuksen takausvastuista 31.12.	7 518 656	7 529 525
kunnan mahdollista vastuuta kattava osuus takauskeskuksen rahastosta 31.12.	4 830,39	4 976,37

Kattamattomia takausvastuita ei ole. Lähde: Kuntien takauskeskuksen raportti vastuista.

Muut taseen ulkopuoliset järjestelyt

Sopimusvastuut	Konserni		Kunta	
	2018	2017	2018	2017
Sopimusvastuut hankkeisiin	0,00	111 333,14	0	0
Arvonlisäveron palautusvastuu	335 565,78	329 797,74	335 379,91	361 649,95
Johdannaissopimukset	1 014,76	1 540,45	0	0
Asiakasvaratili	1 373,88	1 844,06		
Potilasvakuutuskeskus	21 699,83			
Kustannukset, joihin sidoututtu	139 120,67			
Osuus ky:n alijäämästä	400 421,00	0,00	400 421,00	400 421,00
Perustamishankk. valtion- osuuden palautusvastuu	1 998 650,00	2 000 190,45	1 998 650,00	1 998 650,00
Yhteensä	2 897 845,19	2 444 705,84	2 734 450,91	2 760 720,95

Arvonlisäveron palautusvas- tuun erittely valmistuminen=poistolaskennan alka- minen	Arvonlisä- verot*)	Oman käytön veron peruste**)	Oman käytön ALV	ALV- vastuu ***) 31.12.2018	ALV- vastuu 2017
v. 2009 valmistuneet					
* lasten päiväkot	15 246,47			1 015,70	1 473,80
* Esalan ryhmäkoti, sos.tilat (v. 2010 alusta)	9 923,14			992,35	7 938,48
v. 2011 valmistuneet					
* Keskuskoulun keittiö	12 822,01			3 419,20	5 130,00
* Lämpölaite, hakekatos	9 960,95			2 656,22	3 984,35
v. 2012 valmistuneet					
* Terveysasema, pesuhuone	6 348,21			2 274,78	3 808,20
v. 2013 valmistuneet					
* Ambulanssitalli	24 158,44			9 663,40	14 496,00
* Terveysasema, jätekatos	3 835,20			1 534,08	2 774,00
* Ristipirtin loma-asunnot	75 728,65			37 864,32	45 437,00
v. 2014 valmistuneet					
* hiihdon huoltorakennus	14 947,25			7 473,62	8 968,38
v. 2015 valmistuneet					
* palvelukeskus	318 282,63			190 969,58	222 797,76
* kirjasto					
* Terveysasema, sprinklaus	14 600,85			8 760,49	10 220,58
v. 2017 valmistuneet					
*Terveysasema, kosteusvauriot	17 151,34			14 006,93	15 722,24
* Ristipirtin lomamökki+sauna	19 893,43			16 909,42	18 898,75
v. 2018 valmistuneet					
*Saukkovaaran kuuluttamo	39 830,63			37 839,10	0,00
Arvonlisäveron palautusvas- tuu, kunta 31.12.	582 729,20			335 379,91	361 649,95

Arvonlisäveron palautusvastuu, konserni

Kunta	335 379,91 €
Kainuun jätehuollon kuntayhtymä	185,87 €
Arvonlisäveron palautusvastuut, yhteensä konserni	335 565,78 €

*) vähennyksenä tai palautuksen käsitellyt ostoihin sisältyvät arvonlisäverot rakentamisen ajalta

***) itse suoritetun rakentamispalvelujen osalta välittömät ja välilliset kustannukset

***) sarakkeet Arvonlisäverot ja Oman käytön ALV yhteensä

ALV:n 33 §:n mukaan uudisrakentamis- tai perusrakentamismenoista vähennyksenä tai palautuk-
sena käsitellyn arvonlisäveroon liittyy 1.1.2008 alkaen kymmenen vuoden oikaisuvelvollisuus,
mikäli kiinteistön tai sen osan käyttötarkoitus muuttuu palautukseen tai vähennykseen oikeutta-
mattomaksi

Perustamishankkeiden valtionosuuden palautusvastuun erittely

	Konserni		Kunta	
	2018	2017	2018	2017
Kunta				
*keskuskoulu (v. 2005), vastuu päättyy 2020	218 400	218 400	218 400	218 400
*hoitokodin saneeraus (2004) vastuu päättyy 2019	747 250	747 250	747 250	747 250
*liikuntatalo (2005), vastuu päättyy 2020	760 500	760 500	760 500	760 500
*kirjasto (2013), vastuu päättyy 2028	272 500	272 500	272 500	272 500
Yhteensä	2 000 190,45	2 000 779	1 998 650	1 998 650

Kunnan perustamishankkeeseen saamaa valtionosuutta vastaava suhteellinen osa hankitun omaisuuden arvosta voidaan määrätä palautettavaksi valtiolle, jos hankittu omaisuus luovutetaan toiselle taikka, jos toiminta lopetetaan tai omaisuuden käyttötarkoitusta muutetaan pysyvästi eikä omaisuutta käytetä muuhun valtionosuuteen oikeuttavaan toimintaan. Vastuu on voimassa 15 vuotta.

Vastuu perustuu lakiin opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta 2009/1705 sekä lakiin sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta 1992/733.

Henkilöstöä, tilintarkastajan palkkiota ja intressitapahtumia koskevat liitetiedot

Henkilöstön lukumäärä 31.12. tehtäväalueittain	2018	2017
Yleishallinto		
• kokoaikaiset	14	15
• osa-aikaiset	0	0
Sosiaali- ja terveystoimi (lasten päivähoito)	12	10
Opetus- ja kulttuuritoimi		
• kokoaikaiset	17	21
• osa-aikaiset	4	2
Tekniset palvelut		
• kokoaikaiset	4	4
• osa-aikaiset	0	0
Maaseututoimi		
• kokoaikaiset	11	11
• osa-aikaiset		
Yhteensä	52	55
• <i>kokoaikaiset</i>	58	59
• <i>osa-aikaiset</i>	56	57
Henkilöstöön lasketaan vakinaiset, määräaikaiset ja työllistetyt. Henkilöstöön ei ole laskettu sivutoimessa olevia.		

Henkilöstökulut	2018	2017
Henkilöstökulut tuloslaskelman mukaan	4 380 332,20	4 344 083,06
Henkilöstökuluja aktivoitu aineettomiin ja aineellisiin hyödykkeisiin	0,00	0,00
Henkilöstökulut yhteensä	4 380 332,20	4 344 083,06

Tilintarkastajan palkkiot	2018	2017
BDO Auditor Oy		
Tilintarkastuspalkkiot	5 821,82	5 681,82
Tilintarkastajan lausunnot	0,00	0,00
Muut palkkiot	0,00	0,00
Palkkiot yhteensä	5 821,82	5 681,82

Tilitetyt luottamushenkilömaksut yhteensä	2018	2017
Keskusta	2 218,75	2 043,56
Kokoomus	126,00	168,00
Perussuomalaiset	0,00	0,00
SDP	0,00	54,00
Vihreä liitto	45,00	18,00
Yhteensä	2 389,75	2 283,56

Kunnan ja intressitahoihin kuuluvien väliset toimet

Kunta on antanut kokonaan omistamalleen Ristijärven Vuokratalot Oy:lle 980 000 euron määräisen korollisen lainan 50 vuoden maksuajalla vuonna 2015. Lainasaatavaa on jäljellä vuoden 2018 lopussa 836 753,05 euroa. Lainalle ei ole asetettu vakuutta.

Kunta on myynyt omistamalleen Ristijärven Vuokratalot Oy:lle sopimukseen perustuvia kiinteistöhoitopalveluja 2 250 eurolla. Kunnan tekninen päällikkö toimii tarvittaessa vuokrataloyhtiön rakennusteknisenä asiantuntijana-apuna. Kunta on ostanut vuoden 2018 aikana vuokrataloyhtiöltä kaksi kiinteistöä hoivatalon rakennuspaikaksi. Kiinteistön kauppahinnalla on lyhennetty kunnan yhtiölle myöntämää lainaa (35 246,95 €).

Kunta on maksanut omistamansa Ktö Oy Saukkohaaran toiminnan alusajamisesta aiheutuneita kustannuksia 110 019,65 € sekä myöntänyt yhtiölle avustusta laskujen maksuun 6 559,35 €.

Kunta on antanut tytäryhteisölleen Osuuskunta Seniorisillalle avustusta 8 000 euroa.

Kunnanjohtajan kanssa on solmittu kuntalain mukainen johtajasopimus joulukuussa 2017. Sopimukseen sisältyy 12 kuukauden palkkaa vastaava erokorvaus.

Konsernin lähipiirin kanssa ei ole ollut tavanomaisesta poikkeavia liiketoimia.

5. Tilinpäätöstä varmentavat asiakirjat

5.1. Luettelo käytetyistä kirjanpitokirjoista

Kirjanpitokirjat

Päiväkirjat	sähköinen
Pääkirja	sähköinen
Tuloslaskelma	sähköinen
Tase	sähköinen
Rahoituslaskelma	sähköinen
Tilipuitteet	sähköinen
Tase-erittelyt	paperi
Ostoreskontra	sähköinen
Myyntireskontra	sähköinen

Tositteet säilytetään sähköisessä muodossa.

Tositelajit

AA	Käyttöomaisuushankinnat ja myynnit	0100000000-0109999999
AF	Poistokirjaukset	0300000000-0399999999
AZ	Investointien purkaminen	0200000000-0299999999
BA	Konekieliset tiliotteet	0600000000-0699999999
BM	Ostomaksut, automaattiset	0240000000-0249999999
DL	Luottotappiot	0210000000-0219999999
DV	Myyntisuoritukset, viitteelliset	0170000000-0179999999
DZ	Myyntisuoritukset, manuaaliset	0140000000-0149999999
KR	Ostolaskut, Rondo	0019000000-0019999999
KZ	Ostomaksut	
KT	Toimittajan tasaus (nollamaksut)	0590000000-0599999999
M3	ProExellenta	9000000000-9999999999
M8	Matkalaskut	
RC	Korkolaskut	3000000000-3999999999
RE	Ostolaskut, ostotilaukselliset	
RV	Tontinvuokrat, laskunsiirto Sap tai excel	} 0100000000-0010499999
RV	Laskun siirto, yleislaskutus	
RV	Laskun siirto, teoll.tilan vuokrat	
RV	Laskun siirto, kansalaisop. vuokra	
RV	Laskun siirto, asuntojen vuokrat	
RV	Laskun siirto, päivähoito	
RV	Myyntilasku, laskunsiirto Sap tai excel	
SA	Muistiotositteet	0010000000-0010499999
SB	Muistiotositteet excel	
SR	Sähköiset muistiotositteet	
ST	Pääkirjatilien tasaus	0390000000-0399999999
ZL	Perintätoimiston tilitykset	0017000000-0017999999

6. Tilinpäätöksen allekirjoitus

Ristijärvellä 20. päivänä toukokuuta 2019

RISTIJÄRVEN KUNNANHALLITUS

_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____

Tilintarkastajan tilinpäätösmerkinnät

Tilinpäätös on laadittu hyvän kirjanpitolavan mukaan. Suoritetusta tilintarkastuksesta on annettu kertomus.

Ristijärvellä _____._____ 2019

Tiina Mikkonen-Brännkärr
KHT, JHT